

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 447 P

Poznań, piątek dnia 29 września 1933

Rok XXVIII

Poznań, 28 września.

Imperjalizm „nowego typu”

Nie ulega już wątpliwości, że polityka, prowadzona przez dzisiejszy narodo-wo - socjalistyczny senat wolnego miasta Gdańska — polityka czasowego przynajmniej porozumienia z Polską i złagodzenia istniejących zadrążeń — jest tylko jednym z fragmentów wielkiego planu, którego nici zbiegają się w rękę Hitlera i jego głównego „specja” od spraw zagranicznych, Alfreda v. Rosenberga. Plan ten zmierza nietylko do uspokojenia zachodnio - europejskich i amerykańskich sfer politycznych, przerażonych widmem nowej wojny; głównym jego celem jest doprowadzenie do hegemonii niemieckiej w Europie środkowej i środkowo-wschodniej. Naumannowska koncepcja „Mitteleuropy”, rozciągającej się od Finlandji po morze Czarne, odżywa znów w mózgach polityków hitlerowskich, jak o tem zresztą — wcale niedwuznacznie — świadczy głośnie prasy niemieckiej i enuncjacje poszczególnych dygnitarzy partyjnych.

W tych rachubach Hitler wychodzi niewątpliwie z założenia, że Niemcy nie są jeszcze gotowe do wystąpienia zbrojnego, któreby doprowadziło do rewizji granic na wschodzie i że wobec tego nie jest rzeczą wskazaną zaogniać stosunki z Polską i jej sąsiadami, gdyż w ten sposób budzi się tylko czujność zainteresowanych społeczeństw i podsyca się nastroje antyniemieckie. W publicystyce narodo - socjalistycznej góruje dziś teza, że raczej trzeba wszelkimi sposobami osłabić obawy przed zaborczością niemiecką i w ten sposób — tam, gdzie się da — przygotowywać grunt pod pokojową penetrację hitleryzmu i niemieckich wpływów polityczno-kulturalnych.

Pod tym względem bardzo charakterystyczny artykuł, zatytułowany „Nowe Niemcy i ludy Bliskiego Wschodu”, ukazał się niedawno w tygodniku „Ostland”, wydawanym przez antypolski „Bund Deutscher Osten” — organizację o charakterze półoficjalnym, pozostającą pod bezpośrednim nadzorem p. von Rosenberga. Autor artykułu dr. Gustav Giere z Królewca dowodzi, że niemiecki imperjalizm „starego typu” zbankrutował, natomiast na jego miejsce pojawił się narodo - socjalizm, który jest kontynuacją idei pruskiej (!), mającej złączyć ludy Bliskiego Wschodu jakimiś bliżej nieokreślonymi węzłami prawnopañstwowymi. „Nie wierzymy, — pisze p. Giere — by narodo - socjalizm zatrzymał się na granicach Niemiec.” W tym celu jednak należy rozproszyć „stare i nowe uprzedzenia co do rzekomych (!) planów germanizacyjnych Niemiec i co do ich „Drangu nad Osten”.

Z dalszych wywodów autora wynika, że politycy hitlerowscy wysiłki swoje w tej dziedzinie pragną skierować przede wszystkim na państwa bałtyckie, licząc, że znajdą tam najsilniejszy oddźwięk. Istotnie jesteśmy tu świadkami szeregu ciekawych objawów.

Nowy włoski projekt rozbrojeniowy?

Propozycje obustronnej i wzajemnej kontroli zbrojeń wyłącznie między Francją a Rzeszą Włochy działają w porozumieniu z Niemcami — Pogłoski o wyrzeczeniu się przez Francję tezy w sprawie sankcyj

London. (PAT.) „Manchester Guardian” donosi z Genewy, iż delegat włoski bar. Aloisy w porozumieniu z von Neurathem przedstawił delegatom mocarstw, złączonych paktem czterech, następujący włoski plan rozbrojeniowy:

1) Czteroletni okres próbny kontroli zbrojeń.

2) Kontrola zbrojeń dokonywać się będzie dwustronnie w ten sposób, że Francja przeprowadza ją będzie w Niemczech, a Niemcy we Francji, kontrola w Anglii i we Włoszech nie byłaby dokonywana.

3) Mocarstwa uzbrojone nie przeprowadzają w okresie próbnym rozbrojenia, które będzie dokonane po 4 latach, jeżeli okres próbny da wyniki zadowalniające.

4) Po okresie próbnym Niemcy mają prawo podwyższyć liczebność swych sił zbrojnych do 250 tysięcy ludzi, rekrutowanych na zasadach powszechnej służby wojskowej.

5) W czasie 4-letniego okresu zezwala się Niemcom na posiadanie określonej liczby samolotów wywiadowczych.

6) Półwojskowe organizacje, istniejące w Niemczech, ulegną w czasie 4-letniego okresu próbnego rozwiązaniu.

„Manchester Guardian” twierdzi, że delegacja francuska usiłuje przekonać Włochów, aby plan swój wycofali. Z tego też względu zaprzeczają w oficjalnych kołach francuskich o istnieniu takiego planu. Również w sferach urzędowych brytyjskich w Londynie nie potwierdzają, że Włochy przedstawiły podobne propozycje, aczkolwiek z drugiej strony nie negują, iż rozwijają oni w Genewie niezwykłą aktywność.

Paryż. (PAT.) Pertinax, pisząc o rozmowach genewskich twierdzi, że w sprawie sankcyj nietylko nie doszło do żadnego zbliżenia między

Francją i Anglią, ale nawet według kursujących pogłosek Paul Boncour skłonny był ustąpić, t. j. wyrzec się tezy francuskiej.

Pertinax przypomina wobec tego słowa premiera francuskiego Daladier, który wielokrotnie oświadczył, że bez sankcyj kontrola nie ma żadnego znaczenia. Autor artykułu twierdzi również, że rząd włoski zgadza się z francuskim punktem widzenia co do kontroli i t. zw. okresu próbnego, ale że

powróci znów do swej podtrzymywanej od 2 tygodni tezy w sprawie do-zbrojenia Niemiec.

Włochy pragną, aby w myśl planu MacDonalda Reichswehra została zamieniona na milicję, złożoną z 200.000 ludzi i zaopatrzona w tę samą broń, co armje innych państw. W ten sposób zasada równości praw zostałaby zrealizowana przed upływem okresu próbnego.

Rządowa kontrola przemysłu w Ameryce?

Roosevelt rozpatruje sensacyjny projekt dyktatora przemysłowego, sen. Johnsona

London. (PAT.) „Daily Herald” donosi, że prez. Roosevelt udał się na wypoczynek do swej letniej rezydencji, aby tam rozważyć w spokoju niezwykle sensacyjny plan, jaki przedstawił mu dyrektor przemysłowy, gen. Johnson.

Według tego planu przewidziana jest rządowa kontrola wszystkich gałęzi przemysłu. Kontrola dotyczyłaby zarówno samej produkcji, jak również i cen towarów.

Plan ten przewiduje podział całej przemysłowej produkcji amerykańskiej na kilka odrębnych grup, jak np. transport, komunikacja, przemysł górniczo-hutniczy, przemysł chemiczny itd. Nad każdą grupą ma ezuwać specjalny komisarz rządowy, a wszystkie razem podlegać będą kontroli najwyższego komisarza przemysłowego, zależnego bezpośrednio i wyłącznie od prezydenta Stanów Zjedn.

Pociąg wpadł na ślepy tor

Katastrofa kolejowa pod Gdańskiem — Jeden zabity i czterech rannych

Gdańsk. (Tel. wł.) W czwartek rano około godziny 4 wpadł pociąg towarowy, zdążający do Gdyni, na linji Gdańsk—Wrzeszcz na ślepy tor.

Wagon idący tuż za parowozem wspiął się wysoko na tender. Inne wozy wykołysły się, spadając z nasypu

częściowo na znajdujący się tuż przy torze cmentarz.

Hamulczy Kuberski został zabity na miejscu. Dalsze cztery osoby z obsługi kolejowej odniosły rany. Powodem katastrofy było prawdopodobnie złe nastawienie zwrotnic.

Przedewszystkiem więc ton prasy niemieckiej w stosunku do Litwy jest od pewnego czasu niezwykle uprzejmy, choć rząd kowieński nie zmienił wcale swej polityki na obszarze Kłajpedy. Coraz mniej się czyta o „prześladowaniu” żywiołu niemieckiego, a nielicznych wzmianek, które się na ten temat ukazują, świadomie nie wybija się na widoczne miejsca i redaguje się je w sposób możliwie pojednawczy i kurtuazyjny.

Równie interesująco przedstawia się polityka Niemiec hitlerowskich wobec Łotwy i Estonji. Tutaj sternicy polityki berlińskiej pokładają duże nadzieje w ruchach faszystowskich, które pojawiły się na terenie tych krajów i zdobywają coraz większe wpływy kosztem dotychczasowych stronnictw liberalnych i lewicowych.

Na Łotwie główną organizacją tego typu jest związek „krzyżowców Perkuna” („Perkonkrustler”), który postawił sobie za cel uwolnienie kraju od wpływów żydowskich i socjalistycznych w myśl hasła „wolna Łotwa pod rządami Łotyszów”. Poza tem istnieje tam jeszcze kilka innych organizacji o podobnym charakterze. „Perkonkrustler” zaczęła się rozrastać w tak szybkim tem-

pie, że przerażeni socjal - demokraci łotewscy postawili w sejmie ryskim wniosek o natychmiastowe rozwiązanie wszystkich organizacji „faszystowskich”. Wniosek ten jednak został przez sejm odrzucony; odrzucono również drugi wniosek socjalistyczny o usunięcie wszystkich „faszystów” ze stanowisk państwowych i o wydalenie z kraju wszystkich niemieckich narodowych socjalistów.

W Estonji organizacją o typie faszystowskim są t. zw. „bojownicy wolności”, zwalczani przez obecny rząd, który w obawie przed zamachem z ich strony ogłosił nawet stan wyjątkowy w całym kraju i wprowadził cenzurę prewencyjną dla prasy.

Otóż przywódcy hitlerowscy liczą na to, że uda się im pozyskać dla celów polityki niemieckiej zarówno łotewskich „krzyżowców Perkuna”, jak i estońskich „bojowników wolności” ze względu na rzekome pokrewieństwa ideowe tych ruchów z niemieckim narodo - socjalizmem. Gdyby tak się stało, byłoby to istotnie poważny krok na drodze do utwierdzenia wpływów niemieckich w krajach bałtyckich. Z głosów prasy niemieckiej wynika w każdym razie, że za kulisami czynione są w tym kierun-

ku duże wysiłki, i że zarówno Litwa, jak Łotwa i Estonja roją się od emisariuszy hitlerowskich.

Należy mieć nadzieję, że zdrowy instynkt samozachowawczy ludów bałtyckich ustrzeże je przed pokusami wysłanników „hakenkreuzu” — niemniej przeło miarodajne czynniki polskie powinny zwrócić baczną uwagę na robotę niemiecką w tych stronach. Nie należy lekceważyć rewelacji jednego z pism zagranicznych, wedle których p. v. Rosenberg dąży do stworzenia wielkiego państwa niemiecko - bałtycko - białoruskiego, w skład którego, obok Litwy, Łotwy i Estonji, weszłyby także polskie Wileńszczyzna i inne ziemie „białoruskie” — w dalszych zaś perspektywach i Ukraina. Rewelacje te zgodne są zupełnie z linją wytyczną cytowanego przez nas artykułu p. Gierego z Królewca, choć autor ostatecznych wniosków tak jasno nie wypowiada.

Usypianie czujności Polski, deklaracje na temat poszanowania praw obcych narodów, próby pozyskania sobie młodych ruchów faszystowskich w państwach bałtyckich — oto środki, które mi posługuje się imperjalizm niemiecki „nowego typu”.

Tylko do niedzieli

włącznie zwiedzać można wystawę „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna”. Obejrzyj ją a nie zawiedziesz się!

Przewrót świata i ewolucja polityczna Polski

XV. Demokracja jako czynnik ewolucji politycznej w dzisiejszej Polsce

Ewolucja polityczna kraju jest przede wszystkim wypadkową tendencji walczących ze sobą w jego społeczeństwie. O kierunku tych tendencji decydują z jednej strony interesy materialne oraz pojęcia i dążenia moralne różnych grup tego społeczeństwa, z drugiej zaś — wpływy zewnętrzne, które w Europie odgrywają olbrzymią rolę wskutek wspólności cywilizacyjnej narodów europejskich i licznych, różnorodnych węzłów, które te wpływy zewnętrzne są szczególnie silne w społeczeństwach cywilizacyjnie młodszych, które przez długi szereg pokoleń nawykły do uczenia się od narodów starszych, do ich naśladowania, i które w organizacjach międzynarodowych odgrywają podporządkowaną rolę, służąc często interesom obcym.

W Polsce, obok tego, trzeba wprowadzić do rachunku jeszcze jeden wpływ, który niesłychanie wzrósł od czasu odbudowania państwa i który ma w niej dziś ogromne znaczenie — wpływ żydostwa. Nie można zdać sobie sprawy z tendencji ścierających się w społeczeństwie polskim bez uwzględnienia roli, jaką w ich wytworzeniu odgrywają wpływy żydowskie.

Wpływy te idą zewnątrz państwa, od żydostwa miejscowego i zewnątrz, od żydostwa międzynarodowego, ostatnie bądź bezpośrednio, bądź pośrednio, przez masonerię. To, co już poprzednio powiedziano wystarczy do ogólnej oceny siły i kierunku wpływów żydowskich na życie polityczne polskie.

Traktując ewolucję polityczną Polski w związku z ewolucją całej Europy — bo inaczej zrozumieć jej niepodobna — trzeba w ocenie jej czynników zacząć od tego, który w zachodniej Europie zajmuje dotychczas stanowisko panujące, t. j. od t. zw. demokracji, która usiłuje ocalić ustrój parlamentarny i której ogólną siłą stanowi organizacja masonerska.

W Polsce masoneria jest o wiele mniej liczna, niż gdziekolwiek, jest przeważnie bardzo młoda, niedawno zrekrutowana, skutkiem tego mniej wykształcona w masonijskim duchu i metodach działania i, co zatem idzie, mniej jednolita, bardziej rozbieżna, więccej anarchiczna. Niemniej przeto wystarczyło jej do przeprowadzenia w odbudowanej Polsce najradykałniejszego ustroju parlamentarnego.

Wystarczyło dlatego, że niedojrzałe politycznie żywioły pomagały jej bez świadomości tego, co czyniły. W następstwie te same żywioły wzięły udział w przeprowadzeniu rewolucji 1926 r. Przewrót majowy wskazywał w wyniku względnej dyktatury Piłsudskiego, — względnej chęciaby dlatego, że już sam wiek dyktatora nie pozwalał mu odegrać osobiście roli Mussoliniego.

Ta dyktatura, zachowując formalnie ustrój parlamentarny, faktycznie go zniszczyła, zadając tem samem silny cios żywiołom radykalnym, sojusznikom w dokonaniu przewrotu; z drugiej strony, chcąc się umocnić w kraju i skutecznie osłabić głównego swego przeciwnika, obóz narodowy, zbliżyła się do żywiołów, zwanych konserwatywnymi, zwanych o tyle słusznie, o ile konserwatyzmem jest chęć zachowania majątku, który się posiada. Zbliżenie to, ma się rozumieć, pociągnęło za sobą oddalenie się od sojuszników, których radykalizm polityczny łączył się ściśle ze społecznym. Wtedy znaczny odłam masonerii w Polsce obraził się ostatecznie na Piłsudskiego i wypowiedział mu walkę.

W tej walce żywioły masonerskie polskie miały pewne poparcie moralne masonerii zagranicznej i niemało na nie liczyły. Zaszedł wszakże wypadek, który zadał tym rachubom cios poważny. Tym wypadkiem było zwycięstwo hitlerowców w Niemczech.

Rząd Hitlera zaczął energicznie oczyszczać Niemcy od żydostwa, odcinając się jednocześnie od masonerii; natomiast rząd polski, pochodzący od przewrotu majowego, okazał żydostwu swą sympatię i wzmocnił popieranie

żydów w Polsce. Stanowisko rządu polskiego w ciężkiej dla żydostwa dobie zostało należycie ocenione przez kierownicze sfery żydowskie. Po raz pierwszy jesteśmy świadkami przyjaznych na rzecz rządu polskiego manifestacji międzynarodowego żydostwa.

Byłoby rzeczą nienaturalną, wprost niezrozumiałą, gdyby przy takim stanowisku kierowniczych sfer żydowskich masoneria zachodnia popierała walkę przeciw rządowi polskiemu. Wie ona, że zniszczenie parlamentaryzmu jest źródłem wielkich cierpień dla masonerii w Polsce i niezawodnie okazuje braciom polskim swą sympatię, ale okazuje ją dyskretnie, bo inaczej zajęłaby stanowisko przeciwydowskie, na które nie może dać się wepchnąć.

Położenie t. zw. demokracji w Polsce, tak świetne, jak się zdawało, w pierwszych latach istnienia odbudowanego państwa, dziś się przedstawia niezmiernie słabo.

Przewrót gospodarczy podjął poważnie siłę jej żywiołów kapitalistycznych, a jednocześnie niszczy jej żywioły społecznie radykalne, usuwając warunki korzystne dla walki społecznej. Rewolucja polityczna 1926 r., niszcząc parlamentaryzm, zredukowała rolę polityczną demokracji. Ostatnio, przewrót w położeniu Żydów, wskutek rewolucji narodowej w Niemczech i wynikająca stąd, niewiadomo, na jak długo obliczona zmiana w polityce żydostwa, odbierają jej możliwość liczenia w walce przeciw rządowi na poważne poparcie masonerii zachodniej.

W tych warunkach rola demokracji, jako czynnika ewolucji politycznej naszego kraju staje się drugorzędna. Tem samem ubogo wyglądają widoki na odbudowanie parlamentaryzmu w Polsce, i ten ustrój, który Polska po swem odbudowaniu u siebie zaprowadziła, najwidoczniej skazany jest na zagładę.

Takie położenie zagadnienia ustrojowego w Polsce, przy rachubach na dłuższą metę, nie jest pożądane, nie tylko dla masonerii, ale i dla Żydów, gdy chodzi nawet o ich bezpośrednio, żydowskie interesy. Szerzenie się ustroju parlamentarnego w świecie szło wszędzie równoległe z rozrostem masonerii i rozwojem potęgi żydostwa.

Polityka rządów przeciwydowska i przeciwmasonerska była możliwa tylko w państwach, które nie wprowadziły u siebie ustroju parlamentarnego,

jak dawna Rosja, i dziś jest możliwa tylko w takich, które go obalily, jak obecne Niemcy. Ustrój parlamentarny może być chwilowo zawieszony za sprawą masonerii lub Żydów, gdy to im jest chwilowo potrzebne, ale jako stały ustrój utrzyma się on we wszystkich krajach, dopóki masoneria i Żydzi będą decydowali o ich losach.

To też Żydzi, popierając obecny rząd w Polsce, jednocześnie suszą sobie głowy nad sprawą ocalenia demokracji i parlamentaryzmu na przyszłość, czynione są nawet zabiegi ku ułożeniu nowych szyn, któreby zmieniły kierunek, zapowiadającej się obecnie ewolucji politycznej Polski.

Niedawno czytaliśmy w gazetach gorące wynurzenia o Polsce rabina nowojorskiego Wise'a. Jest to niebyłajaka osobistość: podczas wojny światowej obok pułkownika Mandell House'a i sędziego Brandeisa był on pryncipalem i doradcą prezydenta Wilsona, ściślej mówiąc jednym z kuratorów, nad nim ustanowionych. We wspomnianych wynurzeniach rabin nowojorski wina Polsce, że obok Piłsudskiego miała podczas wojny Paderewskiego.

Ta jego opinia ma znaczenie aktualne i należy ją rozumieć jako jeden z kroków akcji, którą próbowano rozwinąć ostatnimi czasy. Była to akcja prowadzona, co prawda, dość nieśmiało i miała za cel, z jednej strony skłonić Paderewskiego, ażeby się zdecydował wrócić do czynnej roli politycznej w Polsce, z drugiej zaś wytworzyć warunki, w których byłoby to możliwe. Na tej drodze spodziewano się skombinować obóz dziś rządzący z kołami, broniącymi parlamentaryzmu, co w dalszych skutkach mogłoby silnie wpłynąć na losy zagadnienia ustrojowego w Polsce. Od początku należało przypuszczać, że tą akcją się interesują w Ameryce; obecne wypowiedzenie się rabina Wise'a przypuszczenie to pośrednio potwierdza.

Niewątpliwie, próby w tym kierunku będą ponawiane. Jeżeli zaś się okaże, że nie mają widoków powodzenia, to nie należy wątpić, że się znajdą inne drogi i będą robione nowe próby.

W polityce międzynarodowego żydostwa i współdziałającej z niem masonerii, Polska nie może stanowić wyjątku spośród wszystkich krajów. Można jej pozwolić na czasowe zbroczenia, można je nawet popierać, ale gdy chodzi o przyszłość, trzeba ratować demokrację od upadku i nie dopuścić do ostatecznej zagłady parlamentaryzmu.

ROMAN DMOWSKI.

Szesnasty artykuł Romana Dmowskiego będzie zatytułowany:

„Na bezdrożu“.

„Zanim spadnie pierwszy śnieg...”

Czy gigantyczna akcja propagandowa w U. S. A. nie załamie się?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

New York, w wrześniu.

Z dniem 20 września wkroczyły Stany Zjednoczone w drugi okres pożyczki odbudowy gospodarczej. W dniu tym podjęto z polecenia gen. Johnsona na terenie całych Stanów drugi z kolei na olbrzymią skalę zakrojony pochód propagandowy. Tym razem jednak już nie za podpisywaniem kodeksów pracy, lecz pod hasłem „Kupujcie teraz“.

W drugim okresie naszej pracy, oświadczył przez radio gen. Johnson, należy wspomóc tym wszystkim gałęziom gospodarstwa, które poniosły ofiary na rzecz odbudowy gospodarczej. Pomoc ta dla życia gospodarczego winna się przejawiać w postaci zwiększonych obrotów.

Propaganda, realizowana z gigantycznym rozmachem, przypominającym wprost czasy wojny, objęła teraz dosłownie całe społeczeństwo: dzieci w szkołach, związki i organizacje kobiece, zrzeszenia gospodarcze, organizacje robotnicze — wszystko to wciągnięte zostało do współpracy z NRA. „Kupujcie teraz“ i „Kupujcie tylko pod znakiem niebieskiego orła“ oto ogólne hasła. W ten sposób przy pomocy olbrzymiego aparatu propagan-

dowego społeczeństwo amerykańskie ma być niejako moralnie zmuszone do tego, aby swe jesienne i zimowe zakupy uskutečniło już teraz.

Z drugiej strony zakupy te uskuteczniane być winny tylko w takich przedsiębiorstwach i obejmować tylko te towary, których właściciele względnie producenci poparli całkowicie poczynania rządu. Gen. Johnson zapowiedział również w swem oświadczeniu przez radio, że okres obecny przyniesie akcję rządu przeciwko wszystkim, którzy nie poparli poczynania Roosevelta.

Akcja propagandy objęła również prasę, teatry, kina i zorganizowana została przy pomocy specjalnych pochodów, wystaw towarów krajowych, wieców, zgromadzeń producentów i kupców i t. d. Konieczność współpracy podkreślił gen. Johnson, zaznaczając, że najbliższe tygodnie stanowią będą ogniwą próbę dla gigantycznych zmagania. „Nie wiem, oświadczył, jak ta próba wypadnie, bo nie mogę z całą pewnością stwierdzić, co każda jednostka dla wspólnej sprawy uczyni. Jedno wiem tylko z całą pewnością: jeżeli każdy dorzuci cząstkę swych wysiłków do wspólnych zmagania pod

znakiem błękitnego orła, o ile każdy pracodawca zastosuje się do kodeksów pracy, o ile każdy konsument poprze w całej rozciągłości inicjatywę błękitnego orła i to poprze ją natychmiast — wówczas przedsiębiorstwa przemysłowe i kupieckie zazną niebywalego od lat ożywienia i opanujemy depresję zanim jeszcze spadnie pierwszy śnieg.“

Optymistycznym wywodom gen. Johnsona przeciwstawić jednak należy pewne fakty, które nasunąć mogą poważne wątpliwości co do powodzenia tych eksperymentów. Na froncie bezrobocia pomimo spadku liczby bezrobotnych o blisko 2 i pół miliona, ogólna liczba zatrudnionych wynosi jeszcze o 28 proc. mniej aniżeli w r. 1926. Z drugiej strony siła nabywcza ludności pomimo wzrostu zatrudnienia zwiększyła się według oficjalnych statystyk zaledwie o 17 proc., co oznacza wzrost znacznie niższy, aniżeli przewidywał to gen. Johnson. Wreszcie podkreślić należy poważny wzrost cen, stosunkowo znacznie wyższy aniżeli wzrost płac. Tak więc ceny środków spożywczych wzrosły przeciętnie o 25 proc., ceny towarów włókienniczych o przeszło 30 proc., a w analogicznym stosunku podrożał cały szereg artykułów pierwszej potrzeby. Obroty natomiast w przedsiębiorstwach masowej sprzedaży, jak w domach towarowych wzrosły w ostatnich tygodniach zaledwie o 4 proc. w porównaniu z analogicznym okresem r. ub.

Bezstronni obserwatorzy życia gospodarczego wyrażają obawę, czy cały ten watył gmach oparty na wyczerzonej akcji propagandowej nie runie, i czy zwiększona w wyniku tej właśnie propagandy niejako sztucznie siła nabywcza mas nie załamie się w następnych miesiącach. Pociągnęłoby to za sobą nieuchronnie ponowny niebezpieczny spadek cen.

Aresztowania wśród studentów w Warszawie

W ubiegły poniedziałek władze policyjne w Warszawie przeprowadziły rewizje w mieszkaniach trzech studentów szkoły nauk politycznych a mianowicie pp. Puchalskiego, Jesmana i Pierzchlewskiego, których następnie aresztowano i przewieziono do aresztu urzędu śledczego przy ulicy Daniłowiczowskiej.

Aresztowany został również urzędnik państwowych zakładów tele- i radiotechnicznych p. Biernaciak. Aresztowanie p. Biernaciaka nastąpiło w biurze, poczem przewieziono go do urzędu śledczego, gdzie przesiedział do godziny 14.

Wspomniani wyżej trzej studenci przebywają w dalszym ciągu w areszcie urzędu śledczego.

Przyczyny aresztowań i rewizji dotychczas nie są znane.

Los Żydów gdańskich

W korespondencji z Gdańska „Hajnt“ tak pisze o rokowaniach polsko-gdańskich:

„W ciągu obrad ze strony polskiej poruszono sprawę gwarancji dla kupców żydowskich w Gdańsku. Sprawa była poruszona jeszcze w naradach gdańskich w Warszawie i ponieważ senat w tej „twardej“ sprawie nie mógł wziąć na siebie żadnej odpowiedzialności, zwrócił się do Berlina po instrukcje, czy Gdańsk może wogóle brać na siebie pod tym względem jakiegokolwiek zobowiązania, a jeżeli może, to w jakiej formie senat w umowie z Polską ma udzielić gwarancji bezpieczeństwa gdańskim Żydom w zakresie osobistym i majątkowym...“

Sąd uwolnił narodowców

W nocy z 22 na 23 marca policja aresztowała 9 wieśniaków z Radziwiłłowa, członków i sympatyków O. W. P., w obawie przed rzekomą przygotowaniem na dzień następny ruchami antyżydowskimi. Tłum jednak rozbił budynek aresztu i uwieczonych uwolnił. W dniu 13 b. m. sąd w Szczuczynie rozpatrywał tę sprawę. Proces zakończył się całkowitemu uwolnieniem wszystkich oskarżonych. Obronę wniósł adwokat Jerzy Kurcusz. Sąd uznał, że aresztowanie oskarżonych nie opierało się na żadnym przepisie prawa obowiązującego.

W rocznicę katastrofy sterowca „R 101”

Odłonięcie w Allonne pomnika ku czci ofiar wstrząsającej tragedji — Spotkanie MacDonalda z Daladierem

Paryż. (PAT.) W niedzielę w Allonne w pobliżu Beauvais odbędzie się uroczyste odłonięcie pomnika, wzniesionego ku czci ofiar katastrofy sterowca agielskiego „R. 101”, który spadł w pobliżu Allonne w r. 1930.

W uroczystości wezmą udział Daladier i min. lotnictwa Pierre Cot. Przybędzie również MacDonald i lord Londonderry.

Po uroczystości odbędzie się w pre-

fekturze w Beauvais śniadanie, podczas którego wygłoszą przemówienia premier Daladier i MacDonald. Prawdopodobnie zjedzie też z Genewy min. Simon.

„Petit Parisien” przypuszcza, iż szefowie rządu francuskiego i angielskiego, którzy nie spotkali się od czasu konferencji londyńskiej, skorzystają z okazji, by wymienić poglądy w sprawie rozbrojenia.

Wybuch maszyny piekielnej w Jugosławiji

Zginęły dwie osoby, a pięć odniosło rany — Wybuch jest dziełem prawdopodobnie t. zw. komitadżów

Białogród (PAT.) Agencja A-wala donosi, że w miejscowości Dzewdzelja na granicy jugosłowiańsko-greckiej nastąpił wybuch maszyny piekielnej. Wybuch nastąpił w chwili, gdy właściciel kawiarni, który pierwszy zauważył maszynę piekielną, zbliżył się do niej w towarzystwie zawazanego policjanta.

Przy wybuchu zabite zostały dwie osoby, a 5 odniosło rany. Śledztwo u-

stałilo przy badaniu szczątków maszyny piekielnej, że była ona tego samego typu, co maszyny piekielne, używane przez komitadżów.

Władze jugosłowiańskie otrzymały w międzyczasie informacje, że dwie grupy komitadżów zauważone były i ścigane na terytorjum greckiem niedaleko od miejscowości Dzewdzelja. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że zamach był dziełem komitadżów.

Oszustwa i kradzieże w magistracie lwowskim

Lwów (Tel. wł.) Głośna sprawa nadużyć w magistracie lwowskim, zatacza coraz szersze kręgi. Aby sprawę należycie wyjaśnić, ogłosił magistrat lwowski komunikat, w którym czytamy:

„W zakładzie czyszczenia miasta stwierdzono nadużycia przy dostawach dla tego zakładu oraz używaniu materiałów technicznych zakładu. Prowadzone przez władze prokuratorskie dochodzenia zaszły się o podobne nadużycia w miejskiej straży pożarnej, w związku z czem władze te zarządziły aresztowanie naczelnika miejskiej straży pożarnej i dwóch jej funkcjonariuszów.

Znany w Poznaniu Rybakow jako urzędnik wydziału technicznego magistratu wykonywać miał obowiązki swe służbowe bez zarzutu, natomiast dochodzenia wprowadzonej przez niego administracji realności miejskiej przy ul. Kętrzyńskiego wykazało pewne niedbalości.

Prezydent miasta zastosowało wobec p. Rybakowa najsurowsze rygory, a wydane zarządzenia zabezpieczyły gminę przed ewentualnymi stratami.

Słowem — ma stary Lwów niezwykle sensacyjną aferę, o której nie wiadomo, gdzie się zaczyna, a gdzie kończy.

Dolfuss o dążeniach Austrii

Gorąco oklaskiwane przemówienie na Zgromadzeniu Ligi Narodów

Genewa (PAT.) Na posiedzeniu Zgromadzenia Ligi Narodów przemawiał kanclerz Austrii Dolfuss, którego pojawienie się na trybunie powitało zostało długotrwałymi, serdecznymi oklaskami, jakich dawno nie słyszano. Wygłosił on krótkie, ale stanowcze przemówienie, w którym nie brakło aluzji do stosunków niemiecko-austriackich. Stwierdził na wstępie konieczność współpracy międzynarodowej.

„Nie w bratobójczej walce — mówił kanclerz Austrii — lecz we współpracy, nakazanej przez Boga, mogą państwa rozwiązać zadania naszej epoki. Liga Narodów została utworzona jako ośrodek wysiłków dla uniknięcia destrukcyjnych walk. Przemiana intelektualna i materialna powinna się dokonywać w poszczególnych państwach zgodnie z ich charakterem i historią. Byłoby pogwałceniem praw natury, gdyby usiłowano

wszystkim narzucić jednakowy system.”

Wezwawszy Ligę Narodów do pomocy Austrii w jej wysiłkach, Dolfuss zakończył swą mowę słowami:

„Po ciężkich latach walki o byt, Austrija energiczniej, niż kiedykolwiek podkreśla swą wolność i niepodległość. Czyni to zarówno w imię formalnych traktatów, jak i — w większym stopniu — z nieprzymuszanej woli swych obywateli. Nasza historia, nasza sytuacja geograficzna i nasza kultura dają prawo i stwarzają obowiązki dla naszego małego kraju niemieckiego, aby był użytecznym członkiem rodziny narodów.”

Gdy kanclerz Dolfuss schodził z trybuny zgotowali mu członkowie zgromadzenia ponownie długotrwałą owację. Tylko delegaci niemieccy zachowali milczenie i nie przyłączyli się do ogólnych oklasków.

Akcja przeciw kartelom

Warszawa. (Tel. wł.) Odbiło się niejawnie posiedzenie sądu kartelowego, na którym postanowiono utrzymać w mocy zarządzenie zawieszające działalność kartelu cementowego. Sprawę definitywnie rozstrzygnie się na posiedzeniu jawnym, które odbędzie się 15 października.

Sfery przemysłowe oczekują ostatecznego wyniku z dużym zainteresowaniem, tembardziej, że jak słychać w kołach „sanacyjnych” zamierzona jest dalsza akcja przeciwko kartelom.

Ponadto krążą pogłoski, że w rządzie opracowane są projekty ustaw względnie rozporządzenia zmierzające do wprowadzenia większej kontroli nad wielkim przemysłem. Według tych pogłosek ma być prowadzona kontrola bilansów i dopuszczony wgląd w księgi wielkich przedsiębiorstw przemysłowych. (w)

Uroczystości w Asyżu

Miasto Watykańskie. (KAP.) W Asyżu rozpoczęły się zainicjowane przez Międzynarodowe Towarzystwo Studiów Franciszkańskich obchody ku przypomnieniu i uczczeniu O. Fran-

ciszkanów, wiernych i oddanych strażników Grobu Świętego, którzy kosztem krwi w ciągu 7 wieków strzegli tej świętości chrześcijaństwa. W roku bieżącym przypada bowiem 600 rocznica powierzenia Franciszkanom w roku 1333 przez Roberta d'Anjou opieki nad miejscami świętymi.

Uroczystości rozpoczęły się od tradycyjnej pielgrzymki mieszkańców Asyżu do Portiunculi, miejsc, gdzie św. Franciszek w dzień Zesłania Ducha św. w 1217 postanowił założenie prowincji zakonu w Ziemi Świętej.

Po dojściu procesji do bazyliki nastąpiło poświęcenie sztandaru Ziemi Świętej, poczem odśpiewano starożytnie modlitwy. Uroczystość uzupełniło błogosławieństwo eucharystyczne.

Bandera polska w Pireusie

Ateny (PAT.) Pojawienie się bandery polskiej po raz pierwszy w porcie Pireusie na transoceanicznym parowcu „Polonia”, na którym znajdowało się ponad 500 turystów polskich, wywołało zrozumiałe zainteresowanie miejscowej ludności i marynarzy. Szereg dzienników ateńskich zamieścił wzmiankę o przybyciu pol-

skiej wycieczki własnym okrętem.

Wycieczka polska zabawiła tu dwa dni, zwiedzając miasto, zabytki starożytności oraz najbliższe okolice Aten. Pierwszy bodaj raz w dziejach historii świata stał się Akropol świadkiem tak liczego „najazdu” Polaków, oblegających tłumnie prastare mury Parthenonu, Erechteonu, czy Propylejów.

Próby załagodzenia?

Berlin (PAT.) „Berliner Tagebl.” donosi, że szef protokołu hr. Bassewitz wydał w środę śniadanie na cześć ambasadora Z. S. R. R. w Berlinie. Chińczuka. W śniadaniu wzięli m. in. udział minister gospodarki Rzeszy, dr. Schmidt i zastępca kierownika wydziału wschodniego w niem. urzędzie spraw zagr. Hey.

Wystąpienie min. Simona

Paryż (PAT.) „Petit Parisien” z uznaniem podkreśla wystąpienie min. Simona, który wypowiedział się przeciw odroczeniu konferencji rozbrojeniowej.

Dziennik zaznacza przy tej sposobności, że pogłoski o odroczeniu konferencji były lansowane celowo przez delegację niemiecką, która w zamiarze pozyskania Włoch, sugerowała kontynuowanie przedwstępnych narad rozbrojeniowych w Rzymie lub Stresie w ramach paktu czterech.

Wystąpienie min. Simona nastąpiło po ścisłym porozumieniu z Paul-Boncourem i delegatem Stanów Zjedn.

Na usługach Hitlera

Praga (PAT.) W związku z ujawnieniem stosunków praskiego dziennika niemieckiego „Bohemia” z hitlerowcami z Rzeszy i rewizjami, przeprowadzonymi zarówno w redakcji, jak i w mieszkaniach redaktorów pisma, postawiono w stan oskarżenia redaktora naczelnego dziennika Wesselsky'ego.

Śledztwo toczy się w dalszym ciągu. Kilku redaktorów „Bohemi”, dowiedziawszy się o stosunkach kierownictwa pisma z hitlerowcami, wystąpiło z grona redakcyjnego.

Pożar w operze paryskiej

Paryż (Tel. wł.) Wczoraj po północy wybuchł w podziemiach opery w Paryżu wielki pożar, który tylko dzięki energicznej akcji pięciu straży pożarnych zlokalizowano, nim zdolał się przerzucić na kulisy i widownię.

Przyczyną pożaru stał się jeden z robotników, który w czasie robót reparacyjnych pozostawił kociołek z żarzącym się węglem, od którego powstał ogień.

Groźny szpieg

Bazylea (Tel. wł.) Pod zarzutem zdrady kraju przez sprzedaż tajemnic wojskowych, aresztowano tutaj nadporucznika Jakóba Steinera, zatrudnionego w szwajcarskim departamencie wojskowym.

Szpiegostwo Steinera jest najgroźniejsze od kilkudziesięciu lat. Steiner miał sprzedać szwajcarskie plany wojskowe zagranicę. Miał on do planów łatwy dostęp, biorąc udział w opracowaniu „Historji wojennej Szwajcarii”.

Zabójstwo przez nieostrożność

Z Wągrówca donosi (ek):

W tych dniach wybrali się z pobliskiej wsi Gołańczy do Wągrówca 20-letni Edmund Szcześniak i Wilhelm Wasilewski. Wchodząc do miasta, Szcześniak wyjął z kieszeni rewolwer i zaczął nim manipulować. W trakcie naładowywania rewolwer wypalił, a kula zraniła śmiertelnie w pierś jego towarzysza. Wasilewski, przewieziony do szpitala, zmarł ubiegłej niedzieli.

Strajk w spalarni śmieci trwa

Strajk robotników miejskich w spalarni śmieci trwa i ma przebieg spokojny. Robotnicy zakładów spalarni są na terenie przedsiębiorstwa i oczekują zakończenia strajku. Dziś w południe odbywa się w sprawie strajku konferencja u okręgowego inspektora pracy dr. Mroczkowskiego. Z ramienia magistratu uczestniczy w konferencji radca miejski inż. Ruge. Należy zaznaczyć, że jest to druga z rzędu konferencja w inspektoracie pracy. (kl.)

Władze czechosłowackie wobec wolnomyślicieli

Praga (KAP.) W tych dniach w Pradze Czeskiej było zapowiedziane zebranie czechosłowackiego Związku Wolnej Myśli pod hasłem „Sąd opinji czechosłowackiej o postępowaniu nuncjusza apostolskiego”.

Ze względu na organizatorów zebrania zgóry było wiadomem, jak ten „sąd” wypadnie, ale ponieważ można się było spodziewać, iż zebranie może doprowadzić do niepożądanych ekscesów, władze policyjne zabroniły urzędzenia tego zebrania, ku wielkiemu niezadowoleniu czeskich wolnomyślicieli, którzy chcieli wykorzystać nadarzającą się sposobność zatargu między nuncjuszem Ciriacim a rządem czechosłowackim do propagandowych wystąpień antykatolickich.

Przepowiednia pogody na piątek:
W dalszym ciągu pogodnie i ciepło.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.84 — 5.86 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.84 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 212.60 zł, gotówką 208.00 zł, za 100 guld. gd w dewizach 173.46 do 173.73 zł, gotówką 173.12 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 28. 9. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Z pożyczek państwowych poszukiwano przy większym braku materiału 5% pożycz. konwers. po 50½ oraz 3% pożycz. bud. po 37.50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy dol. stare po 36.50 w oddaniu przy kursie dol. 5.90, natomiast poszukiwano 4½% listy amort. po 42%, zaś 4½% listy żytnie handlowano po 5.55—5.50 poza tem ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 37— bez obrotu.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 78½ — przy braku oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 50½% P.
4½% listy dolarowe Pozn. Ziem. Kredyt. a 5.90 36½% O.
4½% listy dolarowe w zlocie amort. P. Z. K. a 8.90 42% P.

(Kurs w złotych)

4½% listy żytnie konwert. Pozn. Ziem. Kredyt. 5.55—5.50 +
3% pożyczka budowlana, serja I. 37½ P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I. em 78.50 P.
Tendencja ożywiona.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 28. 9. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy partywł. Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 720 tonn par. Poznań.	14,75
Zyto 30 tonn par. Poznań.	14,70
Zyto 15 tonn par. Poznań.	14,65
Pszenica 45 tonn par. Poznań.	20,50
Owies 45 tonn par. Poznań.	14,00

Ceny orientacyjne

Zyto	14,50—14,75
Usposobienie spokojne	
Pszenica	20,25—20,75
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	16,50—17,50
Usposobienie spokojne	
Jęczmień 695 g/l	14,50—14,75
Jęczmień 675 g/l	13,50—14,25
Usposobienie spokojne	
Owies	13,50—14,00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł work.	22,25—22,50
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł work.	33,75—35,75
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	8,50—9,00
Otręby pszenne	8,50—9,00
Otręby pszenne (grube)	9,50—10,00
Rzepak zimowy	36,00—37,00
Rzepak zimowy	39,00—40,00
Gorzyczka	38,00—40,00
Groch Viktoria	20,00—24,00
Groch Polzera	22,00—25,00
Ziemiaki jadalne	2,25—2,50
Ziemiaki fabr. za kilo %	11
Mak niebieski	63,00—70,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 345 tonn, pszenicy 60 tonn, jęczmienia 107,5 tonn, otrab żytnich 30 tonn, otrab pszenicznych 15 tonn, grochu Viktoria 40 tonn, ziemniaków fabrycznych 105 tonn, słomy żytniej 50 tonn.

Rzecz o hitlerystyce

Zadne bodaj zjawisko polityczne w świecie powojennym nie spotkało się z tak rozbieżnymi, diametralnie przeciwnymi ocenami, jak dojście do władzy w Niemczech Hitlera.

Dla jednych hitlerysta stał się wcieleniem wszystkich złych mocy, nabrał posmaku wręcz szatańskiego, u drugich wzbudził entuzjazm i chęć ślepego naśladowania. Wytworzył się chaos w poglądach na hitlerystę, podsyłany umiejętnie przez międzynarodowe, przez Żydów głównie kierowane agencje prasowe, którym zależało na zatartym właściwego oblicza Trzeciej Rzeszy.

W takiej sytuacji było rzeczą niezmiernie pilną i ważną sformułowanie własnego, polskiego stanowiska wobec rozgrywających się w Niemczech, o miedzę od nas, wypadków politycznych.

Chodzi o to, żeby, nie zaślepiając się ani w jednym (nienawiść), ani w drugim (entuzjazm) kierunku, widzieć i rozumieć to, co się naprawdę w Niemczech dzieje, a nie to, co się chciało, aby się działo.

W ustaleniu właściwego, dyktowanego jeno polskimi interesami stosunku do nowych Niemiec odegrał niemałą rolę polski obóz narodowy, wypowiadając się czy to w rezolucjach zjazdowych, czy to w artykułach Romana Dmowskiego i in., czy wreszcie w bardzo trafnych i interesujących korespondencjach red. Drobnika, zbliżającego obserwującego wydarzenia niemieckie.

Do głosów wymienionych przybyła ostatnio bardzo pożyteczna praca p. Antoniego Malatyńskiego „Niemcy pod znakiem Hitlera” (Warszawa, 1933, skład główny: Dom Książki Polskiej, str. 136), która po raz pierwszy w Polsce próbuje przedstawić w sposób przystępny całość przemian, jakie w okresie powojennym zaszły w Niemczech ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju ruchu hitlerowskiego.

Jedną trzecią swej rozprawy poświęcił autor przedstawieniu nastrojów w Niemczech przedwojennych i samej wojnie, a dwie trzecie — okresowi powojennemu, a przedewszystkiem zwycięskiemu pochodowi hitlerysty do władzy. W części pierwszej przedstawił p. Malatyński dziejowe znaczenie walk polsko-niemieckich i przeciwpolski kierunek ekspansji naszego zachodniego sąsiada, w drugiej — stopniowe odradzanie po klęsce wojennej potęgi niemieckiej i gwałtowne wzrastanie uczuć patriotycznych w narodzie niemieckim, które swój szczytowy punkt osiągnęły w chwilę dojścia do władzy nacjonalistów z pod znaku Hitlera. Grozi ono po pewnym okresie pokoju nowym, na śmierć i życie starciem między wzmocnionymi nawewnątrz przez pozbycie się czynnika rozkładu (Żydzi, komuniści, pacyfisci itp.) Niemcami a zagradzającą im drogę na wschód — Polską.

Szczególnie interesująco wypadł opis dramatycznego wręcz zmagania się partii narodowo-socjalistycznej o władzę w Niemczech. Autor z godnym uznania obiektywizmem kreśli dzieje hitlerysty od skromnych początków (na przełomie 1919 i 1920 r. partja narod. liczyła 7 członków) aż do niepodzielnego zagarnięcia całej władzy w Niemczech; dużo miejsca poświęca programowi narodowo-socjalistycznemu, pierwszym poczynaniom rządu „rewolucji narodowej” oraz świetnej taktyce politycznej Hitlera.

W ciągu pełnych trzynastu lat (dobry przykład dla tych, którzy w Polsce niecierpliwie się bezczynnie z powodu powolnego biegu zdarzeń politycznych) umiał hitlerysta walczyć na wszystkich frontach, przeciw wszystkim formacjom politycznym swego kraju; w ciągu trzynastu lat — pomimo rozwiązania partji w r. 1923 po nieudanych puczu monachijskim — potrafił, stale hartując i pomnażając swoje szeregi w walce z przeciwnikami, czekać na sposobną chwilę, aby wreszcie sięgnąć po pełnię władzy i uzyskać niczem niekrepowaną możność przebudowy Niemiec od podstaw według własnego, jednolitego, nacjonalistycznego planu.

Rozmach i dynamika ruchu hitlerowskiego, wydobycie na jaw energii narodowej w rozmiarach rzadko dotąd spotykanych, błyskawiczne wręcz przeksztalcenie Niemiec na silne i wewnętrznie jednolite państwo, musi budzić podziw, ale zarazem troskę o to, aby nowym, rozbudowanym Niemcom przeciwstawić równie potężne napięcie uczuć patriotyczno-narodowych w Polsce, równy zapał i umiejętność walki, większą wolę zwycięstwa. Wtedy dopiero potrafimy skutecznie osadzić germański pochód na wschód. Bezsilne wymyślanie na hitlerowców, głównie zresztą za to, że rozprawiają się u sie-

bie z Żydami, nie na wiele się przyda, ani gotującego się w przyszłości najeżdzu niemieckiego nie powstrzyma.

Oto krótko ujęta treść pracy Malatyńskiego, opatrzona naszymi uwagami.

Najlepiej i najobszerniej przedstawił autor mechanikę ruchu hitlerowskiego, mniej dokładnie treść ideową, jaka go wypełnia.

Z niewielu braków, jakie zauważyliśmy przy czytaniu notujemy zbyt pobieżne potraktowanie stosunku hitlerysty do Żydów (a jest to przecież zagadnienie główne i nowe w Niemczech; cwiężcej, ono właśnie wiąże

ZAPAMIĘTAJ SOBIE:

Tg 340

PASTA DO ZĘBÓW PULSA.

Sławny chirurg czeski entuzjastą Polski i polskiej wiedzy lekarskiej

Wywiad z prof. dr. A. Jiráskem — Wielki uczyony czeski powiódź kliniękę poznańską

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Praga, 26 września.

Po powrocie z Poznania, gdzie bał na zjeździe lekarzy słowiańskich, sławny chirurg czeskosłowacki, profesor uniwersytetu Karola w Pradze, dr. A. Jirásek udzielił wywiadu przedstawicielowi praskich „Narodnich Listów”, w którym na wstępie mówił o znaczeniu zakończonych w Poznaniu obrad lekarzy słowiańskich.

„Zjazd medyków — mówił prof. dr. Jirásek — przekonał nas, że młodzież najlepiej będzie mogła w przyszłości skutecznie współpracę narodów słowiańskich. Wierzę w to dlatego, że młodzież nie jest obciążona tem, co Słowian rozszepiało, i że na pracę swą młodzież patrzy rzeczowo. Dowodem tego jest udana wymiana polskich i czeskosłowackich medyków, którzy, jak sam naocześnie się przekonałem, pracowali pilnie. Sposób prowadzenia obrad również świadczył o tem wyraźnie. Z spośród tych młodych sił wspomnieć trzeba przewodniczącego medyków polskich Sokola i czeskiego medyka Herę.”

Prof. dr. Jirásek wierzy, że w tak obrzymim związku, jakim jest Wszzechsłowiański Związek Lekarzy, współpraca jest możliwa. Przedewszystkiem konieczne jest — mówił prof. Jirásek — abyśmy poznali stosunki innych narodów słowiańskich, ich wiedzę lekarską i ich język. Potem współpraca będzie znacznie ułatwiona i postępować będzie szybko naprzód, jak to dało się zauważyć w obradach sekcji chirurgicznej w Poznaniu. Nie wolno nam zapominać, że w tym kierunku nie mamy żadnych tradycji i doświadczeń i że każdy początek jest trudny.

Na pytanie, jak uczonemu czeskiemu podobała się praca chirurgiczna w Poznaniu, prof. Jirásek odpowiedział: „Pod każdym względem doskonała.”

Główny przedstawiciel chirurgii polskiej, prof. dr. Jurasz wybudował w porozumieniu i przy poparciu władz taką klinięk, że nasze praskie klinięki nie mogą się z nią równać. Sam pracuje bardzo pilnie i znakomicie operuje. W ostatnim czasie poświęca się organizacji współpracy słowiańskiej. Udział polskich chirurgów w naukowych posiedzeniach był wielki, a zainteresowanie olbrzymie.”

Dalej na odnośne pytanie korespondenta „Narodnich Listów” profesor Ji-

Hitlera i nie pozwala mu m. i. rozwinąć już teraz ekspansji zewnętrznej) oraz za mało pewny siebie, jak na nasz gust, stosunek do przysiężnej rozprawy z Niemcami, za dużo się mówi o groźnym Polsce „rozbiórce” a za mało o rozbiciu potęgi niemieckiej. Nieraz przecież Niemców gromiliśmy. Sam autor zresztą kończy swą pracę mocnym akordem wiary: „Obowiązkiem każdego Polaka jest niezwłoczne przystąpienie do takiego działania, by w godzinie wielkiej potrzeby — zajął się słońce drugiego Grunwaldu.”

Styl Malatyńskiego żywy, jasny, prosty i potoczny zaleca jego książkę i sprawi niewątpliwie, że znajdzie ona szerokie rozpowszechnienie.

TADEUSZ BIELECKI.

łowski, przesłał komisarzowi rządu miasta Warszawy pismo z planem gmachów wykładowych i zakładów naukowych politechniki, korzystających z prawa eksterytoralności. Analogiczne plany złoży również w najbliższych dniach rektorzy uniwersytetu S. G. G. W. i Głównej Szkoły Handlowej.

Zakazany zjazd Z. M. N. w Miłostawiu

Na niedzielę, 24 b. m. zwołany był zjazd powiatowy Z. M. N. z powiatu wrzesińskiego do Miłostawia. Na zjazd stawili się kilkaset członków z całego powiatu, niektóre ogniska przybyły pieszo z miejscowości oddalonych o kilkanaście kilometrów. Na chwilę wszakże przed rozpoczęciem zjazdu nadeszło pismo, zakazujące odbycia zjazdu ze względu „na bezpieczeństwo publiczne”.

O godz. 10 rano na dziedzińcu kościoła odbyła się więc tylko zbiórka Młodych w obecności sekretarza zarządu wojewódzkiego Z. M. N. p. Mędleńskiego, poczem Młodzi udali się dwójkami na nabożeństwo do kościoła.

Po mszy św. wobec niemożliwości zebrania się na przygotowanej sali, Młodzi udali się gremjalnie do browaru Fortuna, gdzie zaprosił ich właściciel browaru p. Walczak. Czekal tam na Młodych obfity posiłek, który spożyto bądź na dziedzińcu browaru, bądź w jego piwnicach. Przybyłego na zjazd p. posła Piętrzyńskiego powitano bardzo serdecznie. Policja uniemożliwiła zebranie się Młodych nawet w formie zebrania za legitymacjami.

Nastroj wśród Młodych był znakomity i humor ich nie opuszczał ani przez chwilę. Śpiewano hymn Młodych i wznoszono okrzyki na cześć Wielkiej Polski. Młodzi twierdzili, że nie potrzeba im długich przemówień, bo sami dobrze wiedzą, jak im myśleć wypada. Na zakończenie odbyło się strzelanie do tarczy, a wreszcie tańce, do których przygrywała orkiestra Młodych. Odjeżdżających do Poznania członków zarządu wojewódzkiego Z. M. N. żegnano owacyjnie, również serdecznie dziękowano p. Walczakowi za okazaną gościnę. Nagrodę zarządu wojewódzkiego Z. M. N. za najliczniejsze przybycie na zjazd otrzymało ognisko we Wrzesni.

Do znakomitego nastroju przyczynił się entuzjazm, jaki panował w mieście, czego wyrazem było obrzucenie Młodych kwiatami.

Wilno wobec likwidacji katedr

Onegdaj, na zebraniu wileńskiej rady miejskiej, adw. Mieczysław Engiel imieniem radnych Kola Narodowego wystąpił z nagłym wnioskiem w sprawie likwidacji katedr na uniwersytecie Stefana Batorego. Wniosek kończy się następująco:

„W trosce o interesy moralne i materialne społeczeństwa wileńskiego, rada miejska uchwaliła zwrócić się do p. ministra W. R. i O. P. o zaniechanie zamierzonej likwidacji katedr na U. S. B.”.

Wniosek ten został uchwalony jednomyślnie.

Aresztowania wśród ludowców

Na tle strajku dowozu, proklamowanego przez związek zawodowy rolników, nastąpiły dalsze aresztowania wśród działaczy ludowych. W Łowiczu aresztowany został przez związek rolników Szymański, zaś w Karczewie członek zarządu związku Kocy, którzy oskarżeni są o uprawianie niedozwolonej agitacji.

Zmiany na wyższych uczelniach

Podwyżka czesnego

Kwestury wyższych uczelni na podstawie rozporządzenia ministra oświaty o taksie akademickiej z roku 1932, ustaliły nową taryfę czesnego na drugim roku studjów, która obowiązować będzie począwszy od bieżącego roku akademickiego. Tak naprzykład na politechnice na drugim roku studjów opłata ryczałtowa wynosić będzie 320 zł. Wobec podwyżki czesnego na drugim roku studjów na wszystkich wyższych uczelniach skasowana zostaje na tym roku oddzielna opłata za egzamin.

Na podstawie nowej ustawy akademickiej tworzone są obecnie nowe sądy dyscyplinarne dla wyższych uczelni, które składać się będą z trzech

instancyj, przyczem ostatnią instancją będą orzeczenia ministra oświaty. Skład komisji dyscyplinarnych, powołanych przez uniwersytety i politechniki, ustalony będzie przez ministerstwo oświaty.

W nadchodzącym tygodniu zwoła je rektorat politechniki warszawskiej konstytucyjne zebranie nowoutworzonego oddziału inżynierji dla wyboru dziekana. W pierwszych dniach października nastąpią wobec rozpoczynającego się roku akademickiego nominacje profesorów na katedry, stworzone ostatniem rozporządzeniem Rady Ministrów.

W dniu wczorajszym rektor politechniki warszawskiej, prof. Warcha-

niedoścignione ostrze do golenia,

wszędzie do nabycia. ng 5521

Gł. Skład: Kraków, Wiślna 6, Drogerja.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO GŁÓWNA

Zebranie plenarne z referatem pana Romana Mędleńskiego odbędzie się w czwartek, 28 bm, o godzinie 19,30 w sali p. Książka, ul. Główna 38.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z wędrowek po wystawie

Technika w służbie medycyny

RADJOLOGIA I ELEKTROMEDYCYNĄ

W nowoczesnej medycynie bardzo szerokie pole zajmuje niewątpliwie elektryczność. Należy tu rozróżnić niezależne od siebie działy, z których jeden, tj. właściwa elektromedycyna, opiera się na bezpośrednim działaniu na organizm prądów elektrycznych (diatermia, faradyzacja i t. d.), podczas gdy w drugim elektryczność jest jedynie nieodzownym pośrednikiem dla powstawania różnych promieni, które dopiero powodują działanie lecznicze, jak np. promienie X (rentgen), promienie pozafołkowe (lampa kwarcowa), promienie pozacerwone itp. Tutaj szczególnie radiologia doczekała się w toku ostatnich lat niezwykłego rozwoju. Nie będziemy tu wchodzić w szczegóły postępów pod względem czysto lekarskim, gdyż jest to temat zbyt zawyły dla niewtajemniczonych w arkana medycyny; dla zwiedzających wystawę dość rzeczy ciekawych przedstawia strona czysto techniczna.

Ktokolwiek widział pracownię rentgenologiczną z ostatnich lat (i dziś jeszcze dużo takich urządzeń jest w użyciu, gdyż niezawsze można sobie pozwolić na usunięcie zdanej instalacji dla zakupu nowszej), nie może nie zauważyć uderzającej różnicy. Rozwieszone pod sufitem przewody wysokiego napięcia, potworne szafy z transformatorami, trzeszczące i huczące prostowniki, niedogodne i ciężkie stojaki, baniaste lampy — wszystko to znikło bezpowrotnie. Dzisiejsze instalacje odznaczają się zwartością i niezwykłą prostotą. Nieduży, opancerzony transformator łączy się zapomocą dwóch kabli opancerzonych z również opancerzoną lampą, którą można bez obawy dotykać podczas pracy i manewrować nią na uchwyty uniwersalnego i idealnie zbalansowanego stojaka. Lampy same zyskały na wydajności przy minimalnym zużyciu prądu. Wszystko tworzy całość harmonijną i łatwą w manipulacji.

Instalacje te widzimy w różnych odmianach na stoiskach różnych firm. Tak więc u firmy „Meta” można oglądać instalację diagnostyczną wyrobu krajowego, mieszczącą się w jednej jedynej wąskiej szafie. Wystarczy przed przódnią ścianą postawić pacjenta i nacisnąć odpowiednie kontakty w bocznej ramie, aby uzyskać wgląd do jego wnętrza. Poza tym wystawia firma dużą instalację (również krajową) do terapii.

Na stoisku S. A. „Telegrafia” z Pragi widzimy całą skalę aparatów radiologicznych od najmniejszych do największych, tak dla diagnostyki jak dla terapii. Jako ciekawą nowość widzimy tam aparat kombinowany dla prześwietlenia pacjenta w pozycji stojącej, leżącej poziomej i leżącej pochylonej (dla specjalnych prześwietleń łożadka). Przyrząd ten, doskonale zbalansowany, można przestawiać jednym pociśnięciem ręki. Lampę można umieścić dowolnie z tyłu lub z przodu stojaka, zależnie od tego, czy chodzi o zwykłe prześwietlenie czy też zdjęcie fotograficzne. Na stoisku widzimy poza tym aparaty diatermiczne i chirurgiczno-diatermiczne z trzema nożami chirurgicznymi, elektrodami dla koagulacji i dehydracji.

Na stoisku „Metalix” (Philips) widnieje imponujący aparat dla terapii z wydajnością do 2000 miliamperów i odpowiednio potężną lampą. I tu wszystkie części są opancerzone, pozwalające na swobodną manipulację lampą podczas pracy aparatu. Lewą stronę stoiska zajmują małe aparaty dla diagnostyki, odznaczające się idealną prostotą i wszechstronnością w ustawieniu. Szczególną nowością firmy jest specjalny aparat radiologiczny dla terapii chorób skórnych, w którym dzięki zastosowaniu pomysłowych regulatorów, uniezależniono intensywność promieniowania od wahań napięcia w miejskiej sieci elektrycznej. Wskutek tego odpadają wszelkie obliczenia intensywności promieni i dawek naświetlania oblicza się tylko na czas. Skalę wytwórczości firmy uzupełnia aparat do prześwietlenia dentystrycznych. Uzupełnieniem działu radiologii są stoiska firm wyrabiających błony i papiery fotograficzne, przeznaczone specjalnie dla zdjęć rentgenowskich.

Lampy kwarcowe, lampy „Solux”, aparaty do diatermii, elektryzacji oraz inne przybory medyczne wystawia firma Pachulski, Poznań.

OPTYKA I URZĄDZENIA LABORATORYJNE

Z dziedziny optyki na szczególną uwagę zasługują stoisko „Polskich Zakładów Optycznych” S. A. Warszawa, dające nam pogląd na obecny stan przemysłu optycznego krajowego. To co tam widzimy upewni nas w przewidywaniu, że i w tej dziedzinie nie pozostajemy w tyle za zagranicą. Środkową część stoiska zajmuje bardzo pouczająca kolekcja szkieł optycznych, przedstawiająca nam poszczególne stadia powstania precyzyjnej soczewki mikroskopowej. Widzimy dalej całą produkcję P. Z. O., a więc lupy o wysokiej precyzji achromatyczne i apłamaty trychinoskopy, które zyskały sobie uznanie fachowców, lornetki przyrządowe, obiektywy do aparatów fotograficznych lotniczych a przede wszystkim mikroskopy, od najprost-

Na trzecim stoisku, urządzone jako ciemnia, demonstruje się najnowszy typ kombinowanego aparatu projekcyjnego i epidiaskopu o sile światła 2000 wat. Aparat ten daje piękne wyniki i jest ostatnim wyrazem nowoczesnej techniki projekcyjnej.

Na stoisku firmy Berent i Plewiński, Warszawa, widzimy znów urządzenia laboratoryjne, a szczególnie krajowego wyrobu suszarki elektryczne do preparatów i termostaty do hodowania kultur bakterij.

Huta szkła „Targówek” wystawia oprócz normalnych wyrobów szklanych, specjalne naczynia laboratoryjne z krajowego szkła kwasoodpornego i ogniotrwałego „Alborex”. Z tego samego szkła wyrabia się również butelki do mleka dla dzieci, t. zw. „mamki”, umożliwiające gotowanie lub podgrzewanie mleka wprost w butelce.

Firma „Spawotechnika”, Warszawa, wystawia naczynia laboratoryjne i techniczne wyrobu czeskiego ze szkła ognio- i kwasoodpornego „Palex” oraz różne gatunki szkła: neutralne, lekko-

styczny z elektrycznym kompresorem, reflektorem, specjalnymi lampkami do oświetlania jamy ustnej itd.

MATERIAŁY OPATRUNKOWE

W dziale materiałów opatrunkowych widzimy na stoisku firmy „Chemergon”, Poznań, znane ogólnie plastry „Dermoplast”. Jako idealny środek do umocowania opatrunków wystawia firma również swój „Telacoll”, tj. płynny plaster do nalepienia gazy na ranę.

S. A. Pebeco, Poznań, wystawia również plastry kauczukowe i lecznicze jak „Poloniaplast” i inne. Na uwagę zasługują szczególnie nowe gatunki „Elastoplast” i „Wistaplast”, które w przeciwieństwie do innych plasterów odznaczają się elastycznością i podatnością, tak że nadają się specjalnie do opatrunków w miejscach niedogodnych.

Katgut do zaszywania ran wystawiają dwie firmy a mianowicie „Medicofil”, Poznań i Wielkopolska Fabryka Katgut, Poznań.

Niemalą nowością będzie dla zwiedzających wiadomość, że wyrabia się obecnie u nas krajową watę z krajowego lnu. Watę tą, oraz cały przebieg jej przeróbki można oglądać na stoisku Związku Gospodarczego Lniarskiego.

Sanatorium w Batowicach na Wystawie poznańskiej

W pawilonie trzynastym poznańskiej wystawy „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społ.”, naprzeciw stoiska miasta Sofji, znajduje się stoisko znanego Sanatorium w Batowicach pod Krakowem. Urządzenie i umiejętnie dobrane ekspozycje oraz odpowiednie ich umieszczenie sprawiają, że stoisko Batowice cieszy się dużą frekwencją zwiedzających pawilon. Szereg fotofosów rozwieszonych na ścianach daje zwiedzającym pojęcie o wielkości i nowoczesnym higienicznym urządzeniu Sanatorium.

Stoisko Batowice

Sanatorium Batowice przeznaczone jest dla nerwowo wyczerpanych i wszelkich schorzeń wewnętrznych, oddalone jest o 9 klm. od Krakowa i leży w bardzo korzystnych warunkach klimatycznych na wysokości 280 m nad poziomem morza, na stoku południowo-wschodnim. Dwa rozległe parki, obejmujące swym obszarem około 10 morgów, w nich przepiękne kwietniki alturny i aleje oraz place do gier, dają możliwość pacjentom korzystania ze swobodnych nawet dalszych przechadzek oraz licznych rozrywek na wolnym powietrzu. Chorzy znajdują pomieszczenia w obszernych, nowoczesnych urządzeniach trzech pawilonach, wyposażonych we wszelkie wymagane przez nowoczesną medycynę, aparaty terapii fizycznej w zakresie wodolecznictwa, masażu elektryzacji, naświetlań kwarcowych, diatermii itd.

szych, mimo to precyzyjnych, szkolnych do wartościowych przyrządów o powiększeniu maksymalnym 900-krotnym. Szczególnie interesująca jest specjalna nasadka z podwójnym okularem ze wskaźnikiem, umożliwiającą równoczesne oglądanie preparatu przez ucznia i wykładowcę.

Mikroskopy różnych typów wystawia również wiedeńska firma „Reichert”, z których na szczególną uwagę zasługują mikroskop uniwersalny do badania ciał przezroczystych, nieprzezroczystych i do mikrofotografii. Poza tym widnieje na stoisku bogaty wybór przyborów laboratoryjnych jak mikrotomy, polarimetry, centryfugi a wreszcie aparaty projekcyjne.

Rozległe stoisko w środku hali zajmuje dział optyczny firmy E. Zeitz, Wetzlar. Wystawiono tam cały szereg mikroskopów dla różnych celów, wśród których czołowe miejsce zajmują t. zw. „Ultropak”, przyrząd do mikroskopii fluorescencyjnej, a przede wszystkim niezwykle ciekawy mikroskop porównawczy dla kryminologii, połączony z przyrządem do zdjęć fotograficznych. Nowością stanowi również nowy typ mikrotomu z chłodzonym nożem i taśmą celofanową dla uniknięcia zanieczyszczenia mechanizmu przez odpadki.

Drugie stoisko tej firmy poświęcone jest wyłącznie aparatom laboratoryjnym i obejmuje wszelkie wchodzące w ten zakres przyrządy.

Sanatorium posiada również specjalny pawilon t. zw. odwykowy (alkohol, morfina, kokaina itp.), w którym narkomani pozbywają się drogą odpowiedniego leczenia swych zgubnych nałogów.

Opiekę nad chorymi sprawują stale na miejscu mieszkający lekarze - asystenci i personel pielęgniarski. Naczelnym lekarzem Sanatorium jest Doc. Uniw. Jag. Dr. Marcin Zieliński.

Rozmieszczone na ścianach stoiska statystyki, wykresy i fotofosy ilustrują zwie-

Prezydent Mościcki przy stoisku

dzającym ruch chorych, jak również objaśniają najnowsze metody leczenia, stosowane w Sanatorium.

Specjalną uwagę zwracają piękne prace z zakresu kilimkarstwa, hafciarstwa, robót słojdowych i introligatorskich. To prace pacjentek i pacjentów Sanatorium, które stosuje między innymi t. zw. terapię zajęciową. Przestrzeń wewnątrz stoiska zajęta jest kwietnikami, będącymi miniaturową kopią jednego z bardzo licznych kwietników parku batowickiego.

Sanatorium w Batowicach nie ustępuje w niczym tego rodzaju Sanatorium zagranicznym, jak Graftenberg itp. i cieszy się dużym uznaniem w sferach lekarskich i wśród pacjentów, o czym najlepiej świadczą liczne podziękowania, wpisane do księgi pamiątkowej, wyłożonej w stoisku.

topliwe, trudnotopliwe i inne. Dla użytku domowego widzimy tam kompletne zestawy do herbaty i kawy z ogniotrwałego szkła „Palex”.

Precyzyjne wagi laboratoryjne i apteczne pokazuje firma A. Krzykowski, Warszawa, a pozatem znane swe doskonałe wagi uchyłne „Victoria”, wagi osobowe, wagi dla niemowląt i inne oraz odważniki.

NARZĘDZIA

I URZĄDZENIA LEKARSKIE

Bardzo licznie są reprezentowane firmy dostarczające narzędzi lekarskich i szpitalnych. Instrumenty lekarskie spotykamy na stoiskach firm „Alfons Mann S. A.”, Warszawa, W. A. Kasprowicz, Poznań, i Dom Sanitarny Poznań. Ta ostatnia wystawia poza tym fotele lekarskie dentystyczne i inne przybory. Narzędzia chirurgiczne oraz stół ortopedyczny widzimy na stoisku szwedzkiej fabryki „Stille”.

Mebłe do gabinetów lekarskich, szpitali i sal operacyjnych pokazują jako specjalność firmy „Maira”, Poznań oraz Konrad, Jarnuszkiewicz i Ska, Warszawa.

Przybory dentystyczne wystawia W. Świątkowski, Warszawa, firma „Dens”, Warszawa, pokazuje własnego wyrobu fotele dentystyczne, wiertarki, szlifierki itp. oraz krajowe amalgamaty. Na stoisku firmy „Edeco”, widzimy oprócz narzędzi i przyborów dentystycznych uniwersalny fotel denty-

Przed zamknięciem wystawy

Tanie dni na wystawie „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna”, urządzone wyjątkowo we wtorek i środę, kiedy za bilet wstępu na wystawę pobierano 50 groszy zamiast 1 zł, cieszyły się olbrzymim powodzeniem. Frekwencja na wystawie przypominała nam najlepsze dni P. W. K. w halach i na terenach wystawowych panował formalny ścis.

Już w najbliższą niedzielę 1 października zamknięta zostanie nieodwołalnie wystawa „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna”, to też mieszkańcy całej Polski wobec poważnych zmniejszeń kolejowych winni nie zwlekać ze zwiedzeniem wystawy, która już w całym naszym społeczeństwie zyskała sobie zasłużone uznanie. Już dziś śmiało twierdzić możemy, że wystawa „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna” spełniła w zupełności swe doniosłe zadanie. Cel propagandy zasad higieny w życiu codziennym osiągnięty będzie jeszcze bardziej, jeżeli ci, którzy wystawy nie oglądali, na nią pospieszą. Iluż to ludzi po pierwszym zwiedzeniu kilkakrotnie na wystawę powraca, by szczegółowo zapoznać się z ogromnym ciekawym materiałem naukowym i praktycznym, jaki wystawa stanowi dla szerokiego mas naszego społeczeństwa.

Pamiętajcie, że niedziela, to ostatnia okazja podziwiania rewji dorobku kulturalnego Polski, Czechosłowacji i Bułgarii. Na ostatnią niedzielę zapowiadany jest też specjalny pociąg popularny na wystawę „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna” z Warszawy.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zaległości podatkowe rolników.** Zgodnie z rozporządzeniem ministra skarbu zaległości podatkowe rolników powstałe przed 1 października 1931 r. w podatku gruntowym, dochodowym, majątkowym oraz spadkowym odroczone były do dnia 15 sierpnia 1933 r. przyczem po upływie terminu warunki spłaty wymienionych zaległości unormować miało specjalne rozporządzenie ministra. Tymczasem niektóre urzędy skarbowe, nie czekając na ukazanie się rozporządzenia, uskuteczniły zajęcia celem pokrycia omawianych zaległości w drodze przymusowej. Jak się dowiadujemy, Izba Skarbowa w Poznaniu w stosowała ogólnik polecający wstrzymanie egzekucji odnośnych należności, w wypadku zaś dokonania zajęć na pokrycie tych zaległości polecała zajęcia powyższe uchylić, odpisując powstałe koszty egzekucyjne.

Z KRAJU

(k) **Zakaz uprawiania handlu w urzędach skarbowych.** Na prośbę organizacji kupieckich p. prezes Izby Skarbowej w Poznaniu, wystosował do podległych mu urzędów skarbowych okólnik, w którym przypominał wydane w swoim czasie zarządzenie w sprawie zakazu uprawiania handlu obnośnego w lokalach urzędów skarbowych. Okólnik ten nie uprawnia kierowników urzędów do odstępowania od przyjętej zasady nawet w najbardziej wyjątkowych wypadkach i dlatego też wszelkie próby handlujących o udzielenie zezwolenia nie będą uwzględniane.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 28 września 1933.

Słońce: wschód 5,47 — zachód 17,38 —
długość dnia 11 godzin 51 min.
Księżyc: wschód 15,50 — zachód 23,58 —
po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Czwartek godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 12 st. Cels. Pogodnie. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm. W ub. dobre temperatura najwyższa plus 25 st. C., najniższa plus 12 st. C.

Pozium wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego:
dziś — 0,14 m.

Kal. rzk.: Wacław Kr. M. — jutro Michał Archanił

Kal. słow.: Wacław Sw. — jutro Racibóg

Z POZNANIA

— **Aresztowanie za kradzież.** Na gorącym uczynku kradzieży paczki p. Janowi Bręczewskiemu z Lubonia aresztowano 20-letniego robotnika Ludwika Szczepaniaka z Poznania (ul. Wenecjańska 5). — Jako podejrzanych o kradzież z włamaniem aresztowano fryzjera Stanisława Kamińskiego, piekarza Michała Krzyżaniaka i stolarza Władysława Skińskiego bez stałego mieszkania, oraz robotnika Władysława Zacharczyka (Rybaki 7). — Jako podejrzanych o kradzież mieszkaniową ujęto Teodora Jasińskiego (ul. Strzelecka 13). (kl)

— **Tragiczny zgon.** W mieszkaniu na ul. Jodłowej 20 na Dębcu znaleziono zwłoki inwalidy wojennego Tomasza Stańkiewicza, który od kilku dni sam przebywał w mieszkaniu. Lekarz pogotowia stwierdził zgon wskutek przypadkowego zacczadzenia gazem świetlnym (kl)

— **Płonące sadze.** W domu p. Michała Mansfelda przy ul. Staszica 7 zapaliły się sadze w kominie rzeźnickim. Wskutek zadymienia dwóch pobliskich mieszkań, na miejsce wypadku przywołano straż pożarną. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— **JANOWIEC.** (Kradzież.) W nocy 22 bm. włamali się niewykryci dotąd złodzieje do składu p. Hądziłki i ukradli towaru za 500 zł. Za złodziejami wszczęła policja pościg.

— (Zebranie T. C. L.) W ub. niedzielę odbyło się roczne walne zebranie miejscowego komitetu T. C. L. W skład nowego zarządu wchodzi: prezes p. naucz. Wiśniewski, sekretarz p. Wendowski, skarbnik p. Tybiszewska, bibliotekarki pp. Jankowska, Barluszówna, Friedelówna i Niewitecka.

— **JAROCIN.** (Kradzież.) W nocy z 24 na 25 bm. skradziono z chlewu dom. Bogwidza pow. Jarocin jedną świnię wartości 70 zł na szkodę robotnika Sobczaka Józefa.

— (Spłonęła szopa ze słomą.) 25 bm. spaliła się szopa Ig. Michałaka w Pleszewie z zawartością 1 woza słomy. Szkoda oenia się na 500 zł.

— **KROTOSZYN.** (Napór Żydów.) Liczba Żydów stale się tu powiększa. Z Żydów przedwojennych pozostało tylko 5 rodzin, a obecnie jest ich już 11 rodzin, z których 4 prowadzą otwarte interesy, a inne zwyżczają żydowskim handlującym się da. Trudno ich nawet odnaleźć gdzie mieszkają, gdyż ustawa o meldunkach mało ich obchodzi. Społeczeństwo tutejsze broni się jak może przed tymi szkodnikami i daje dowody prawdziwego patriotyzmu, — nie chcą odnajmować im lokali. Były wypadki, że Żydzi za 2 lata zgóry obiecywali dzierżawę, lecz spotkali się z odmową właścicieli. Zadaniem naszym być powinno, ażeby liczba Żydów w naszym mieście zmalała do zera.

— **MUROWANA GOŚLINA.** (Kradzież.) Do firmy Jandy i Sędziński włamali się nieznani sprawcy i zabrali 400 próżnych worków z napisem młynów warszawskich i krakowskich.

— **NAKŁO.** (Z rady miejskiej.) Na ostatnim zebraniu rady miejskiej obsadzono miejsce po śp. radnym Biniakowskim przez p. Franciszka Jurgońskiego. Przeprowadzono również jedynomyślnie uchwałę, mocą której podzielono obszar miasta na dwa obwody opieki społecznej. Radcami ubogich zostali pp. Antoni Klimek i Władysław Malicki. W miejsce ustępujących członków zarządu K. K. O. z ramienia miasta powołano pp. Czesława Witosławskiego i Maks. Sokulskiego.

— (Nominacje w harcerstwie.) Komendantka Chorągwi Harcerki Z. H. P. Oddz Wlkp. mianowała druż p. Annę Szudrowiczównę z Nakła hufcową Hufca Nakło n. Notecią.

— **POBIEDZISKA.** (Z Tow. Powst.) W ub. niedzielę odbyło się na sali p. Wojtkowiaka, pod przewodnictwem prezesa p. dr. Bartłtza, zebranie plenarne Tow. Powstańców i Wojaków. Po zebraniu odbyła się akademja ku uczczeniu 250 rocznicy odsieczy Wiednia z referatem p. Binkowskiego oraz deklamacja

Ze zjazdu koła miast wielkopolskich

Jak już wczoraj krótko donosiliśmy, na zjeździe Koła Miast Wielkopolskich omawiano dość szczegółowo sprawę kredytów dla miast z Funduszu Pracy. Bardzo jasno i dobitnie postawił tę sprawę prezydent miasta Bydgoszczy p. Barciszewski, który nie negując samych kredytów, bez których trudno jest dziś coś realnego tworzyć, — to jednakże nie godzi się na zbyt wysokie oprocentowanie tych kredytów oraz na krótki termin jaki im wyznaczono.

Drugi referent dyrektor Funduszu Pracy p. poseł Madejski z B. B., uznając wywody i żądania p. Barciszewskiego za słuszne, — rozwinął program działania na bliższą i dalszą przyszłość, wysuwając jako główne hasło tego programu: „stworzyć pol-

skiego konsumenta dla polskiej wytwórczości”. Jest rzeczą niewątpliwą, że realizowanie tego hasła zmniejszyłoby w dużej mierze klęskę bezrobocia naszego kraju. Obawiać się jednak należy, że hasło to przy dotychczasowej działalności tych, do których należy p. poseł Madejski, — pozostanie na długo jeszcze w sferze marzeń.

Szereg trafnych uwag dorzucili do wywodów obydwu referentów pp. prezydent miasta Grudziądz i burm. Polski z Środy.

Przy końcu omawiano jeszcze ustawę samorządową, wskazując na jej braki, oraz kwestję 6 proc. pożyczki narodowej. W zjeździe wzięło udział około 70 przedstawicieli miast Wielkopolski i Pomorza.

Oszust Czyżewicz przed sądem

Jak już donosiliśmy, odbywała się wczoraj rozprawa odwoławcza przeciw Tad. Czyżewiczowi, oskarżonemu o przywłaszczenie sobie około 25 tys. zł na szkodę założonej przez niego „Spółdzielni hipoteczno-kredytowej”. Sąd I instancji skazał oskarżonego na 5 lat więzienia. Na wczorajszej rozprawie składał obszernie zeznania biegły rewident ksiąg p. A. Siwiński, co do prawidłowości bilansu, prowadzenia ksiąg i t. d. Stwierdził on, że spółdzielnia założona przez Cz. od samego początku swego istnienia, ze względu na „rozmach” kierownika i wygórowane wydatki, nie dawała rękoma zaufania i skazana była zgóry na upadek, gdyż wpływy przewidziane przez zarząd, w

skład którego wchodził oskarżony, nie stały w żadnym stosunku do wzrastających wydatkami Całość instytucji — zdaniem biegłego — oparta była na zgola nierealnych podstawach. Prokurator dr. Konieczny wniósł o zatwierdzenie kary, obrona natomiast (adv. Kwiczala i Galiński) domaga się uwolnienia oskarżonego od winy i kary, opierając swe wywody na odpowiedzialności rady nadzorczej i walnego zgromadzenia, która wszelkie wydatki oskarżonego związane z jego działalnością, dla zekomego dobra instytucji, bez zastrzeżeń akceptowała. Wyrok w tej sensacyjnej sprawie będzie ogłoszony w sobotę.

Rodzice wzięli w chlewie

chorą umysłowo córkę

Sąd uwolnił oskarżonych gospodarzy

Z Chojnic donosi (pd): Na ławie oskarżonych zasiadli przed wzmocnionym wydziałem karnym tut. sądu okręgowego Karol Bentz, lat 72, rolnik, zamieszkały w Lubieńsku, gmina Cekcyn, powiat Tuchola, ojciec 10-cioorga dzieci i jego żona Anna Bentz, lat 65. Oskarżeni stanęli pod zarzutem wzięcia chorej umysłowo córki Huldy w chlewie wśród bydła przez okres 5-letni. Wskutek tego chora straciła zupełnie mowę i nie może sama chodzić wskutek zamarcia mięśni w kolanach.

Według przewodu sądowego, córka Bentzów cierpi na chorobę umysłową od około 10 lat. Ponieważ często miewała ataki szału, podczas których demolowała meble w mieszkaniu, urządzono jej w chlewie odgrodenie ze słomą i tam chorą umieszczono. W chlewie przebywała przez około 5 lat. Dopiero naskutek doniesień sąsiadów wkroczyła policja i sprawę się zainteresowała.

Oskarżeni tłumaczyli swe postępowanie krytycznym położeniem oraz

brakiem ubikacji w domu z powodu licznej rodziny. Dochody 27 morgowego gospodarstwa nie pozwoliły na umieszczenie jej w zakładzie.

Po przeprowadzonej rozprawie zapadł wyrok uwalniający oskarżonych od winy i kary dla braku istoty czynu karygodnego, ponieważ przewód sądowy ustalił, że oskarżeni umieszczając chorą córkę w chlewie w osobnej przegrodzie, wedle możliwości dawali jej opiekę ludzką. Chlew nie był zamknięty, wobec czego chora go opuszczała w czasie dnia. Ustalono również, że chlew był wietrzony, zaopatrzony w 2 okna i często wapnem wybielany, jak również słoma zamieniana. Sąd przyjął za możliwe, że miejsce, w którym umieszczono chorą, nie było gorzse od brudnych i wilgotnych piwnic wielkomiejskich, gdzie ludzie mieszkają.

Rozprawie przewodniczył s. o. p. Chmielewski, oskarżał prok. Zawadzkiński, bronił adwokat Szulz z Chojnic.

Stróż nocny rażony apopleksją

Przejął się dokonany kradzieżą

Z Jarocina donosi (ek):

W nocy z 26 na 27 września włamali się dotąd nieznanymi sprawcy do śpichlerza majątku Chocicza (w pow. jarocińskim) p. Maksymiljana Joanna z Kleki. Sprawcy za pomocą drabiny dostali się przez wybity w dachu otwór do wnętrza śpichlerza, skąd tą samą drogą wynieśli

6 ctn. pszenicy. Misiak Marcin, pełniący obowiązki stróża nocnego, po zauważonej kradzieży tak się nią przejął, że padł martwy rażony apopleksją. Wypadek ten wywołał wstrząsające wrażenie w całej wsi. Ukradzioną pszenicę znaleziono później porzuconą w polu.

wiceprezesa p. Wieruszewskiego p. t. „A za tego króla Jana”, przeplatane pięknie wykonanymi śpiewami.

— **RAKONIEWICE.** (Z Bractwa Kurkowego.) W niedzielę 24 bm. odbyło się przy znacznym udziale zawodników na strzelniczy tutejszej strzelanie o godność zwycięzcy jesiennego. Zwycięzcą został p. Stanisław Roszak. Najlepszy strzał do tarczy jubileuszowej, ufundowanej z okazji 250 rocznicy Odsieczy Wiedeńskiej, zdobył p. Karol Orwat.

— **RYCZYWÓŁ.** (Kradzież.) Rolnikowi Albertowi Cerkemu w Radomiu zginię kilka par obuwi i trzy zegarki.

Większa ilość gotówki, schowana w piecu, nie wpadła w ręce złodzieja, którego nazwisko już jest policji znane.

— **SZAMOTUŁY.** (Nieszczęśliwy wypadek.) W czasie zabawy dzieci wyskoczył 13-letni Zygmunt Kurzawski z okna na parterze i upadł tak nieszczęśliwie, że złamał sobie lewą rękę.

— **TRZEMESZNO.** (Zebranie likwidacyjne.) 22 bm. odbyło się zebranie likwidacyjne komitetu ufundowania tablicy pamiątkowej dla śp. ks. prał. Kowalskiego. Pozostała nadwyżka w sumie 227,25 zł przeznaczona na restaurację zakrystii.

KRONIKA TOWARZYSKA

Związek Młodych Narodowców! Ognisko Dębiec - Wilda urządza w sobotę, dnia 30 września r. b., o godz. 8 wiecz. **zabawę taneczną** w lokalach Restauracji Hotelu Polonia przy ul. Grunwaldzkiej, na którą zapraszamy serdecznie członków i sympatyków naszego ruchu. Wstęp na salę tylko za zaproszeniami, po które należy się zgłosić do sekretariatu Z. M. N. św. Marcin 65 w godzinach południowych od 12 do 1 oraz wieczorem od 20 do 21. zg 19389 Zarząd.

Do Częstochowy za 12,30 zł

Jeżeli nie ostatnią, to niewątpliwie jedną z ostatnich tegorocznych pielgrzymek do Częstochowy będzie pielgrzymka wyruszająca z Poznania w piątek, 6 października o godz. 22,30, dostępna dla wszystkich. Zgłoszenia przyjmuje się jeszcze tylko do poniedziałku, 2 października włącznie w biurze Sokoła, Wały Zygmunta Augusta 10 w godzinach od 10 do 14 i od 16 do 19. Przejazd w obie strony w klasie III kosztuje 12,30 zł, w klasie II 18,45 zł. Kwatery na miejscu są zapewnione.

Pociągi na wystawę

Wobec olbrzymiego zainteresowania, jakie wzbudziła Wystawa Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna, dyrekcja kolei w Poznaniu chcąc ułatwić zwiedzenie tej wystawy szerokim masom społeczeństwa, uruchamia w ostatnim dniu Wystawy, t. j. w niedzielę, 1 października 2 pociągi popularne z **Kalisza i Inowrocławia** do Poznania i z powrotem. Pociągi otrzymują następujący rozkład jazdy:

1) wyjazd z **Kalisza** 6.55, Ostrowa Wlkp. 7.50, Pleszewa 8.19, Jarocina 8.45, Środy 9.22. Przyjazd do Poznania 9.55. Powrotny wyjazd z Poznania 23.30, przyjazd do Środy 0.01, Jarocina 0.33, Pleszewa 1.02, Ostrowa Wlkp. 1.33, Kalisza 2.04. Cena biletu w kl. III — 6 zł 20 gr.

2) wyjazd z **Inowrocławia** 7.21, Mogilna 7.49, Gniezna 8.19. Przyjazd do Poznania 9.08. Powrotny wyjazd z Poznania 23.22. Przyjazd do Gniezna 0.15, Mogilna 0.49, Inowrocławia 1.20. Cena biletu w kl. III 5 zł.

Bilety sprzedają wszystkie stacje dykcji okręgowej Poznań i Gdańsk w obrębie 150 km. od wyżej wymienionych stacji. Na dojazd do pociągów przystępuje 70 proc. zniżka również w obrębie 150 km.

Tramwaje zamiast autobusów

Po wysłuchaniu opinii biegłych i sfer kompetentnych zarządziła dyrekcja P. K. E. zaniechanie ruchu autobusów z dniem 30 września na linii Pl. Wypiańskiego — D. O. K. W zamian za to wprowadza się z dniem 1 października na ul. Grunwaldzkiej od godz. 7,30 do 20 nieprzerwany pięciminutowy ruch wozów tramwajowych. W ten sposób cała dzielnica przy ul. Matejki i Grunwaldzkiej zyska dogodniejszą i tańszą komunikację tramwajową z centrum miasta.

Pociąg popularny do Krakowa

Dyrekcja P. K. E. komunikuje, że w czwartek, 5 października wyruszy z Poznania do Krakowa pociąg popularny w związku z odbywającymi się w Krakowie uroczystościami na cześć kawalerji polskiej. Wyjazd w czwartek o godz. 19,20, powrót w poniedziałek rano. Cena biletu zł 13,80.

Z POMORZA

— **GRUDZIĄDZ.** (Pożar od piorunu.) Podczas burzy piątkowej uderzył grom w dom mieszkalny, połączony z zabudowaniami gospodarczymi i stodołą rolnika Schroedera w Polskim Stwolinie na nizinach. Budynki, kryte słomą, spłonęły doszczętnie. Inventarz żywy zdołano wyratować. Grudziądzka straż pożarna zdołała uratować zagrożone sąsiednie budynki i sterty zboża. Poszkodowany właściciel poniósł szkodę na łączną sumę 25 tysięcy złotych.

— (Rozpaczyli krok.) Niejaka Aniela Kubieliowa z Żywca pod Krakowem przybyła do Grudziądza w poszukiwaniu pracy, a nie znalazłszy od szeregu tygodni zajęcia, wypila z rozpaczy większą dawkę jodyny. Nieszczęśliwa dziewczyna, którą znaleźli przechodnie na ulicy Dworcowej, przewieziono w stanie ciężkim do szpitala miejskiego.

STAROGARD. (Zmiany w składzie rady miejskiej.) W myśl nowej ustawy samorządowej ustalili z rady miejskiej członkowie, będący w stosunku z zarządem miasta i to pp: Głaza Rajński Rogowski, zatrudnieni przy pracach miejskich, lekarz powiatowy dr. Gąszkowski oraz lekarz miejski p. dr. Józef Bałewski. Ostatni przez kilka kadencji pełnił urząd przewodniczącego rady miejskiej zyskując sobie na tem zaszczytnym stanowisku ogólne poważanie i zaufanie. Przez ustąpienie więc p. dr. Bałewskiego miasto traci niezmiernie doświadczonego działacza na niwie samorządowej.

TORUŃ. (Cech blacharski sprawił sobie sztandar.) Jeden z najstarszych cechów toruńskich — cech blacharski — dotychczas nie posiadał własnego sztandaru. Obecnie bracia cechowi własnym sumptem ufundowali sobie piękny sztandar, którego uroczyste poświęcenie odbyło się w niedzielę 24 bm. w kościele św. Jana.

(VII Pomorska Wystawa Drobiu. Gołębi, Królików Psów i Zwierząt Futerkowych w Toruniu.) Pomorska Izba Rolnicza donosi, że Komitet Wystawy rozstał wszystkim znanym hodowcom warunki i deklaracje Wystawy Hodowcy którzy nie otrzymali deklaracji, a pragnęliby wziąć udział w Wystawie, może takowe na żądanie otrzymać w Pomorskiej Izbie Rolniczej — Komitet Wystawy — w Toruniu ul. Sienkiewicza 10 — Termin zgłoszenia eksponatów upływa z dniem 15 października 1933 r.

Z BYDGOSZCZY

O pomoc dla bezrobotnych w powiecie. Powiatowy komitet Funduszu Pracy i Pomocy dla bezrobotnych opublikował odezwę, wzywającą obywatelstwo do ofiarności w naturaljach i gotówce narzecząc zapotrzenia bezrobotnych w żywność i opał na zimę. Ofiary w naturaljach zgłaszać należy do starostwa bydgoskiego i w gotówce do Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności na konto komitetu — P. K. O. Nr. 202.675.

Kursy. Szkoła Rolnicza Wielkopolskiej Izby Rolniczej przy ul. Nowodworskiej 11, rozpoczyna naukę na obu kursach, niższym i wyższym, w dniu 3 listopada. Zgłoszenia przyjmuje dyrekcja w dni powszednie od 9 — 14. Uczniowie szkoły otrzymują prawo do zniżek kolejowych. Opłata za kurs 30 zł. Wpłata przy zapisie 10 zł.

Podziękowania. Prezydent miasta składa publiczne podziękowanie ofiarodawcom, którzy w sierpniu złożyli na fundusz pomocy dla bezrobotnych sumę 3049 65 zł.

Zarząd Kolonij Letnich Tow. „Opieka” dla działu bydgoskich szkół powszechnych w Jastrzębiu, składa podziękowanie pp. Mieczysławostwu Chłapowskiemu z Sobiechuch za ofiarę 300 zł.

Wycieczki. W niedzielę 1 października wyrusza do Poznania wycieczka P. T. K. Wyjazd o 5 rano, powrót o 11 wiecz. Koszt 10 zł od osoby. W przyszłym tygodniu Tow. Krajoznawcze organizuje dwudniową wycieczkę do Warszawy. Wyjazd w sobotę 7 października o 11 wiecz., powrót we wtorek o 7 rano. Koszt przejazdu w obie strony 19,80 zł. Zapisy w sekretarjacie P. T. K., Marszałka Focha 3, tel. 764.

Wyjazd do Częstochowy. Wycieczka do Częstochowy, zorganizowana przez parafję św. Wincentego à Paulo, wyrusza w sobotę 30 bm. rano. Zbiórka na dworcu o godz. 5.30.

Wymiana biletów tramwajowych. Miesięczne bilety tramwajowe wymieniać będzie biuro elektrowni miejskiej w sobotę 30 września i w poniedziałek 2 października w normalnych godzinach biurowych oraz po południu od 5 — 6.

Badania lekarskie sportowców. Najmłodszy Oredownik miejskiego wydziału Wychowania Fizycznego, rozesłany w środę 27 bm., ustala kolejność badań lekarskich w Poradni Sportowo - Lekarskiej i Pracowni Psychotechnicznej na czas całego IV kwartału rb. W tym czasie odbywać się będą badania członków 9 organizacji sportowych. Dalsze zgłoszenia podobnych organizacji na I i II kwartał r. p. przyjmuje biuro wydziału W. F. do 20 listopada.

Zebrańie. B. K. S. „Polonia” odbędzie plenarne zebranie członków w nadchodzącą sobotę o godz. 8 wiecz. w sali dolnej Reursury Kupieckiej.

Z Komitetu Rodzicielskiego gimnazjum żeńskiego. Komitet Rodzicielski przy miejskim gimnazjum żeńskim, wybrał na nowy rok szkolny nowy zarząd w osobach: pp. inż. Stabrowskiej, dr. Strzemęckiej, dr. Wirskiej i dyr. Formanowiczowej.

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 28. 9 1933 r.
Ceny tranzakcyjne: żyto 90 tonn par. Bydgoszcz 14,50—14,70; owsa 77 tonn par. Bydgoszcz 14,30—15,00.
Ceny orientacyjne bez zmiany.
Ogólne wyposażenie spokojne.
Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 965 tonn pszenicy 255 tonn, jęczmienia browarowego 130 tonn, przemiałowego 2375 tonn, owsa 190 tonn, maki pszennej 93 tonn, żytniej 4 tonn, otrąb żytnich 385 tonn pszennych 425 tonn, jęczmiennych 16 tonn, groch Folgera 65 tonn, koniżyny białej 37 tonn, peluski 27,5 tonn, maku niebieskiego 11 tonn, rzepaku 4 tonn, Ogółem 2.378 tonn.

Co warte są oskarżenia członków „Legjonu Młodych”

Proces 6 studentów we Wrześni o rzucenie i zniszczenie portretu Piłsudskiego

Z Wrześni donosi (kg):
Przed tutejszym sądem grodzkim toczyła się rozprawa przeciwko sześciu studentom uniwersytetu poznańskiego, oskarżonym o zerwanie i zniszczenie portretu ministra spraw wojskowych, p. Józefa Piłsudskiego na stacji kolejowej we Wrześni, na szkodę dzierżawcy restauracji dworcowej p. Krzemińskiego. Na ławie oskarżonych zasiadli pp. Konieczny W., Janczewicz Cz., Czarliński Stefan, Goetzendorff - Grabowski Witold, Kluczyński Józef oraz Daniec Wincenty. Jako świadkowie przeciwko

oskarżonym zeznawali komendant Legjonu Młodych we Wrześni B. Krzemiński oraz brat jego Henryk. Świadkowie nie mogli jednakowoż zeznać nic pozytywnego, a opierali się wyłącznie na swoich przypuszczeniach.

W wyniku rozprawy sąd uwolnił oskarżonych od winy i kary. Koszta ponosi skarb państwa. Przewodniczył rozprawie sędzia p. Horna, oskarżał starszy posterunkowy policji państw. p. Sikora. Bronił oskarżonych adw. Witłowski.

Miasta, którym grozi zagłada

Rogowo i Gąsawa w pow. żnińskim przed widmem likwidacji

Ze Żnina donosi (zg):
W związku z zamierzoną likwidacją małych miast, miasta Rogowo i Gąsawa w pow. żnińskim ulegną — jak się dowiadujemy — w najbliższym czasie likwidacji. Obywatelstwo miasta Rogowo, starając się nadal utrzymać prawa miejskie, zwołało zebranie obywatelskie, na którym słowny referat wygłosił kupiec Józef Bernard. Zebrani, w liczbie ca 500 obywateli, oświadczyli się za utrzymaniem praw miejskich i powzięli odpowiednią rezolucję, którą przesłano kompetentnym czynnikom. Miasto Rogowo, którego tradycja sięga do 14-go wieku, położone w pięknej okolicy Pałuk, nad główną szosą, prowadzącą z Poznania do Bydgoszczy, jest

miastem handlowym, gdzie odbywają się targi i jarmarki, a oddalone jest 25 klm od ważniejszych punktów handlowych. Miasto posiada dobrze prosperujące przedsiębiorstwa handlowe, 2 r. liny, z których czerpią prad do oświetlenia miasta i jest samowystarczalne.

Podobny los czeka sąsiednie miasto Gąsawę liczącą 900 mieszkańców, które jest znane z historii, gdyż za czasów Leszka Białego obradował tam sejm, a w pobliżu Gąsawy jest miejsce zamordowania i ruiny zamku Leszka Białego.

Miasto to jest obecnie mniej ruchliwe i pod względem handlowym bardzo rod. padło.

Strajk w przemyśle metalowym w Łodzi rozszerza się

Z Łodzi donosi (z): Z powodu opornego stanowiska przemysłowców, którzy nie idą na ustępstwa, wczoraj odbyło się posiedzenie związku metalowców, na którym postanowiono strajk rozszerzyć na wszystkie fabryki w o-

kręgu łódzkim, a więc na terenie Tomaszowa, Zgierza, Piotrkowa i Kalisza.

Rozszerzenie strajku nastąpić ma w dniu 28 bm.

Sołtys sprzeciwia się budowie kościoła

Niesłychane zajście na zebraniu rady gminnej w Kołodziejewie

Z Mogilna donosi (m.): 23 b m. odbyło się tu zebranie rady gminnej w Kołodziejewie pow. Mogilno. Na porządku obrad znalazła się sprawa budowy kościoła dla tej parafji oraz wybór gruntu pod przyszłą świątynię. Przeciwno wszczętej akcji wystąpił sołtys gminy p. Józef Lachowicz i Ścibor Mateusz, obaj z Kołodziejowa. Wobec stanowiska sołtysa Lachow-

wicza, który w katerycznej formie sprzeciwiał się oddania gruntu pod kościół, doszło do ostrej dyskusji. W trakcie której sołtys pogasił w sali radzieckiej światła, a członkowie rady zmuszeni byli bez powzięcia uchwały w tak ważnej sprawie rozejść się do domów.

O powyższem zawiadomiono wydział powiatowy w Mogilnie.

Gorszące wystąpienie sekciarzy na cmentarzu we Wrześni

Obecne na pogrzebie społeczeństwo dało należytą odprawę sekciarzom

Z Wrześni donosi (kg):
W czasie chowania zwłok zamordowanego Rabczyńskiego Stanisława doszło na tutejszym cmentarzu do gorszącego widowiska. W pogrzebie, który zgromadził wielkie tłumy, wzięli również udział sekciarze, t. zw. badacze Piśma św. Gdy kapłan zakończył ceremonie pogrzebowe, sekciarze uznali za celowe rozpocząć swoje ceremonie sekciarskie. Mianowicie niejaki Palczak

Piotr z Wrześni rozpoczął przemówienie nad grobem, a ponieważ obecny duszpasterz nie chciał dopuścić do tego wystąpienia, sekciarz obrzucił go obelżywymi słowami.

Zanosilo się na przykre następstwa, gdyby nie interwencja publiczności, która obecnych sekciarzy z ich przywódcami Palczakiem, Bolewiczem i Szypulskim w godny, niemniej stanowczy sposób unieszkodliwiła.

Łuna pożarów nad Łodzią

Splonęło 11 mieszkań, strychy i magazyn fabryczny

Z Łodzi donosi (z): W domu pp. Kamińskich przy ul. Abramowskiego 7 wybuchł pożar na strychu. Ogień przedniósł się na strych sąsiedniego domu przy ul. Abramowskiego 5, stanowiącym własność małżonków Czajkowskich. Oba strychy zostały zniszczone, prócz tego zniszczonych zostało 11 mieszkań, albowiem mieszkańcy w popłochu wyrzucali swój dobytek. Przy ratunku zatrudnionych było 3 oddziały

straży pożarnej. Straty obliczono na około 50.000 zł.

Przyczyną pożaru było nieostrożne obchodzenie się z ogniem.

W fabryce waty A. Chemika, przy ul. Jakuba 3 wybuchł od iskry w maszynie pożar. Mimo ratunku zostały doszczętnie zniszczone drewniane magazyny z zapasami waty. Straty obliczono na 15.000 zł.

Konkurs na najgenialniejsze dziecko

Oryginalny konkurs zorganizowano w New - Yorku. Reżyser Norman Taurog poszukiwał dziecka któreby było podobne do Maurice'a Chevalier.

Na skutek kilku ogłoszeń zamieszczonych w prasie zgłosiło się... 40 000 matek i ojców ze swoimi dziećmi. Przez szereg dni nieomal przez 24 godziny na dobę dokonywano próbnych zdjęć.

Ostatecznie reżyser Taurog wybrał najmłodszego kandydata 9-cio miesięcznego bobasa, **Baby Le Roy**.

Dlaczego? **Bo Baby Le Roy** miał dwa pierwszorzędne atuty: nigdy nie widział filmu, a więc nie miał żadnej manery i manji zdobywca sławy, a powtóre i co ważniejsze posiadał dolną wargę wysuniętą, a la Chevalier.

Baby Le Roy jest partnerem **Chevaliera** we wspaniałej a zarazem wzruszającej komedji p. t.

„ROZKOSZNE KŁOPOTY“

Baby Le Roy jest również najgenialniejszym artystą filmu mówionego, jakkolwiek... nie umie mówić...

Dalsze ciekawe szczegóły jutro
zg 19 990

Napastnik z nożem

Późną nocą doszło do zajścia w mieszkaniu fryzjera p. Michała Nowaka przy ul. Niegolewskich 8. Do wspomnianego mieszkania przyszedł jego brat Marjan, a gdy p. Michał Nowak otworzył mu drzwi, rzucił on się na gospodarza z nożem. Interwenująca w wypadku teściowa p. Michała Nowaka 73-letnia Katarzyna Georgeowa, usiłująca przeszkodzić bójce, została zraniona przez napastującego nożem w przedramię. Po dokonaniu tego czynu Marjan Nowak wyskoczył oknem na podwórze z wysokiego parteru, pokaleczył się na głowie i zwichnął rękę. Poranionych opatrzyło pogotowie ratunkowe. Marjanem Nowakiem, który był nietrzeźwy, zajęła się policja. (kl.)

Katastrofa motocyklowa

Z Pleszewa donosi (wp.): Na szosie Pleszew—Dobrzyca wydarzyła się katastrofa motocyklowa. P. Zydor jadąc motocyklem, zawadził tak nieszczęśliwie o drzewo, że towarzysz podróży, siedzący w przyczepce p. Kostro, doznał poważnych obrażeń czaszki, kości policzkowych i szczęki. W stanie nieprzytomnym przewieziono go do szpitala w Pleszewie, gdzie do dziś przebywa w stanie beznadziejnym. Pan Z. natomiast doznał lekkich obrażeń twarzy.

Pożary w pow. świeckim

Z Świecia donosi (tts):
Codopiero donosiliśmy o splotnięciu wskutek uderzenia gromu wiekowego gospodarstwa rolnika Szredera w Stwolnie, a znów w powiecie świeckim splotnęły gospodarstwa.

W majątności Splawie wybuchł z niewiadomych przyczyn pożar, który zniszczył dwie stajnie i stodołę ze zbożem, oraz martwy inwentarz. Szkody wynoszą około 50 tys. zł. Właściciel majątku, p. Bohm był ubezpieczony.

W Łaskim Piecu uderzył grom w stodołę rolnika Gwizdały Jana, który też spalił się doszczętnie. Szkody wynoszą 6000 zł i zostaną pokryte przez ubezpieczenie.

Strajk targowy

Z Chojnic donosi (d): Ukazały się ulotki z ramienia organizacji rolniczej p. n. „Związek Zawodowy Rolników” wzywające rolników do podjęcia strajku rolnego do dnia 7 października br.

Strajk ma mieć na celu spowodowanie podwyższenia bardzo niskich obecnie cen produktów rolnych. W myśl ulotki rolnicy mają się wstrzymać od dowozu produktów rolnych na targ.

Dzisiejszy targ miał przebieg normalny. Proklamowany strajk nie znalazł widocznie postychu. W mieszkaniu b. posła ludowego p. Józwicka w Sławęcinie, powiat chojnicki, prezesa Zarządu Okr. Stronnictwa Ludowego na Pomorzu, odbyła się rewizja, podczas której szukano ulotek o strajku targowym. (Tel. wł.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Pana Jezusa: J. R. z Ostrowa 5 zł; — Julia M. z Budziszewka 5 zł; — C. Karpińska z prośbą o zdrowie dla męża 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 478,20 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ŻEBRANINA JAKO GŁÓWNY MOTYW PARKU NARODOWEGO

Nasi pionierzy krajoznawstwa z żalem, a pewnie nie bez zawstydy, przeczytali opis przejażdżki czółnami po Dunajcu, zamieszczony przez dziennikarza włoskiego, Gwidona Puccio, w rzymskiej „Tribunie”. Przedsięwzięcia autor wraz z dwoma wybitnymi kolegami: Emilem de Andreis i p. Millem Puccio opisuje z entuzjazmem Zakopane, Nowy Targ i Czorsztyn, notując m. in. niespodziankę, jaką było dla niego spotkanie w Zakopanem dorożkarzy, mówiących po włosku (byli mianowicie jeńcami włoskimi w czasie wielkiej wojny) oraz konduktora autobusu, który również władał tym językiem. Zachwyca się kościółkiem drewnianym w Dębnie, pejzazem podtatrzańskim i całą podróżą. Wszystko szło wybornie, póki nie znalazł się z towarzyszami na czółnach, płynących przełomem Dunajca z Czorsztyna do Szczawnicy.

Odtąd zaczyna się historia niemila, a w dodatku monotonna.

Już przy wsiadaniu na czółna — opisuje p. Puccio — zaczyna rzeźbić orkiestra cygańska, której trzeba okupić się jałmużną. Po chwili, gdy podróżnicy znaleźli się na środku rzeki, znów słychać pitolenie na skrzypcach. Okazuje się, iż żebrak wirtuoz wszedł po pepkę (dosłownie: „fino all'ombelico”) w rzekę i zastępuje drogę „pirodze” (bo tak nazywa p. Puccio czółna dunajskie, widząc w nich podobieństwo do łodzi indyjskich w Ameryce). Trzeba mu się okupić. Zaledwie ustąpił jeden, już słychać drugiego. Ba, ale za chwilę rozpoczyna się formalny szturm na łódzie, przedsięwzięty przez całe rodziny cygańskie. Z wody wynurza się „matki, ojcowie, ciotki, wujkowie i babki z dziećmi i wnukami na rękach”. Jakieś palce ciągną podróżników za suknie. Niektórzy napastnicy usiłują wleźć na czółna, a w tym celu usiłują je zatrzy-

mać. Podróżnych opryskiwa woła krzyki i jęki ogłuszają ich. „Istne piekło” — żali się p. Puccio. A przy wsiadaniu jeszcze raz musieli gościć włoscy opłacić się zarówno czekającym muzykantom, jak chłopakom miejscowym, którzy witali ich poollamywanymi z drzew gałęziami. „Atak ponowił się — kończy dziennikarz włoski — i aby uciec przed, trzeba było zapłacić nieunikniony haracz”.

P. Puccio usiłuje traktować z życzliwym humorem tę wstrętą żebraninę, która może obrzydzić każdemu Park Narodowy w Pieninach. Ale sam fakt, że poświecił jej tyle miejsca, świadczy o szkodzie, jaką wyrządza ona naszej turystyce. Na same wrażenia, jakich dostarcza jazda czółnami po Dunajcu, na zmieniający się co chwila uroczy krajobraz, na przedziwną egzotykę tej podróży „pirogami” nie starczyło poprostu miejsca. Żebranina przesłoniła wszystko.

Przełom Dunajca przez Pieniny i przebywanie go czółnami jest jedną z największych atrakcyj turystycznych, jakich dostarcza cudzoziemcom Polska. Pod tym względem może Park Narodowy stanąć obok Wieliczki, a przewyższa ją co do egzotyki, która jest dla Zachodu najbardziej nęcącym motywem. Z opisu p. Puccio widzimy, na jakie przeszkody natyka się cudzoziemiec, i to cudzoziemiec najyczliwiej usposobiony do przyjmowania wrażeń. Opis jego mógłby być zachętą dla tysięcy czytelników, aby przybyli do Polski odbyć czarodziejską przejażdżkę po Dunajcu. Zamiast tego, Włochom zostanie w pamięci to przedewszystkiem, że będą napastowani przez bandy wyjących brudasów. Czy niema żadnego sposobu, aby sprować do właściwej skali ten moment dekoracyjny, jakim są dla Pienin cygańskie łachmany, skrzypce i żebranina?

NAUKA

Odznaczenie uczonego. Dr. Przemysław Dąbkowski, profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie otrzymał doktorat honorowy Uniwersytetu im. Komenského w Bratysławie.

SZKOLNICTWO

Pomnik Sobieskiego w szkole śląskiej. Z Katowic donoszą nam (ad): W szkole powszechnej im. Konopnickiej odsłonięto uroczystie pomnik Jana III, nabyty w zakładzie K. Schaefera w Piekarach ze składek uczniowskich i grona nauczycielskiego, zebranych za staraniem kierownictwa szkoły.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Mieszczanstwo kaliskie przed 4 wieki. Zastężony badacz dziejów Kalisza K. Stefański wzbogacił literaturę tego miasta przez nową pracę p. t. „Mieszczanstwo kaliskie w XVI wieku — obrazy przeszłości”. Na podstawie dawnych ksiąg miejskich, przechowywanych w Archiwum Głównym w Warszawie, rzucił autor sylwetki mieszkańców i dawnego życia w Kaliszu. Zapoznajemy się z ich zajęciami, dobytkiem, przewiskami, wzajemnymi stosunkami, zainteresowaniami kulturalnymi i t. p. Na podstawie testamentów podaje np. autor jaką mieli Kaliszanie stolownicę, naczynia kuchenne, garderobę i bibliotekę. O kulturze wysokiej świadczą pokaźne księgozbiory prywatne, oraz garderoba. Taki np. pisarz miejski Gumowski w połowie XVI w. posiadał aż 9 par skarpetek, gdy jeszcze w XVIII w. możnowładcy polscy powszechnie używali onuc i wiechci do butów. Praca p. Stefańskiego stanowi poważny przyczynek dla znajomości przeszłości miast wielkopolskich i z tego powodu warto zebrać z nią się zapoznać. Jasny i lekki styl w formie gawędy pomaga znacznie czytelnikowi. (J. St.)

MUZYKA

Opera w Katowicach. Donoszą nam z Katowic (ad): Teatr Polski nie prowadzi w tym sezonie opery we własnym zarządzie, lecz wszedł w umowę z artystami operowymi w Warszawie, którzy będą przyjeżdżali od czasu do czasu z przedstawieniami. Pierwsze już się odbyło i przyniosło „Cyruka sewilskiego”.

Józef Hofman w Polsce. W programie Filharmonii warszawskiej na bieżący sezon jesienno-zimowy znajduje się między solistami nazwisko Józefa Hofmana. Znany pianista, krakowianin rodem, przybędzie do Polski po wielu latach niebytności. Chyba mija ćwierć wieku, jak po raz ostatni w ojczyźnie był występował. Od tego czasu bawił przeważnie w Ameryce, pracując z olbrzymim sukcesem jako pianista i jako pedagog.

KRAJOZNAWSTWO

Krajoznawcy toruńscy mają własny dom. Z Torunia donoszą nam: Toruńskiemu oddziałowi Polskiego Tow. Krajoznawczego udało się, po wielu latach starań i zabiegów, dojść do własnego domu, który powstał wspólnymi siłami dzięki pomocy miasta, różnych instytucji oraz osób prywatnych. Jest to skromny, ale odpowiedni celowi domek, wzniesiony przy ul. Legionów. Plac ofiarowało miasto, które też bezpłatnie założyło kanalizację i wodociąg. Elektrownia „Gródek” ofiarowała instalację elektryczną. Dom 1-piętrowy mieści salę wykładową i salę zarządu, mieszkanie nadzorczy i sale noclegowe przeznaczone na schronisko dla wycieczek krajoznawczych i turystycznych, tak licznie odwiedzających Toruń. Uroczystego poświęcenia schroniska dokonali ks. wik. Kossak-Głowczewski, poczem przemawiał prof. Jankowski. W ten sposób w Toruniu usunięty został brak schroniska dla wycieczek, zaś Towarzystwo Krajoznawcze zyskało nowy ważny ośrodek działania, który ze względów narodowych i kulturalnych zasługuje na poparcie wszystkich.

TEATR

„Wilhelm Tell” bez jabłka... Mówiąc o niemieckim teatrze w Pradze przypomina „Prager Press” pewien epizod z jego dziejów, zanotowany przed laty przez dr. Egera, dramaturga tejsze sceny. Teatr niemiecki znajdował się, przed objęciem go przez słynnego przedsiębiorcę Angelo Neumann, w fatalnym deficycie. Nikt do niego nie chodził. I tak zapowiedziano raz „Wilhelma Tella”, lecz do ostatniej chwili nie było wiadomo, czy przedstawienie się odbędzie, gdyż w kasie, po opłaceniu w najniezbędniejszych kosztach dziennych, nie było tyle gotówki, aby kupić... jabłko, bez którego zaś nie może odbyć się najważniejsza scena tego dramatu, w której Tell zestrzela jabłko z głowy syna. Dopiero jeden ze stałych widzów, abonent łoży, dowiedział się o groźącym odwołaniu przedstawienia i wielkodusznie złożył kwotę potrzebną na zakupienie słynnego jabłka. — Se nonè vero, à ben trovato.

Książki nadesłane

Otto Burg: „W służbie junkrów pruskich”. Przejścia wychowanków szkoły oficerskiej w Erlau. Przekład autoryzowany z rękopisu niemieckiego. Nakładem spółki nakładowo-wydawniczej „Robotnik” Warszawa 1934.

Józef Diament: „Agonia gospodarza Żydów w Polsce”. Kraków 1933. Nakładem Spółki Wydawniczej „Nowy Dziennik”.

Kazimierz Kalinowski: „Wiara w człowieczeństwo”. Warszawa, 1933. Skł. gł. Dom Książki Polskiej.

Jan Szymański: „Lekarze polscy o alkoholizmie i walce z nim”. Myśli i aforyzmy. Warszawa, 1933.

NA MARGINESIE „LORDA JIMA”

Conrad na szczycie twórczości — Tragizm „Lorda Jima” — Zagadnienie winy — Czemu zawinił Jim? — Człowiek na drodze do wielkości — Co ma zrobić aby wytrwać? — Czy Conrad miał cztery „kardynalne namiętności”? — Jak ująłby problem Jima Rosjanin, Francuz i Polak — Ujęcie angielskie.

Pisany w roku 1900, na początku literackiej działalności Conrada, uważany jest „Lord Jim” za szczytowy punkt twórczości wielkiego pisarza, za jego ulubioną książkę, o której powie po szesnastu latach rozmyślań, że pisał ją z całym współczuciem do jakiego był zdolny. „Lorda Jima” uważa się za najlepszą powieść Conrada. Pogląd ten wypływa bezwątpienia z najpiękniejszych cech tej książki: subtelności opisu i śmiałości, szalonego zamiaru dotarcia do jądra duszy człowieka.

Myślę, że „Lord Jim” jest jedną z najsmutniejszych książek. Wzruszająca istota tego smutku nie tkwi przecież w tematyce, fabule i akcji zdarzeń. Ten wzgląd nie odgrywa roli poważniejszej. Gdyby bowiem tylko o to chodziło, porównanie z książkami Dostojewskiego, Żeromskiego lub choćby Maupassanta — mimo ich przeroznej „frywolności” (pod tym względem dzieje się francuskim pisarzowi krzywda, gdyż szerszy ogół nie dostrzega często całego bezmiaru smutku, przenikającego tę twórczość) — nie zawsze mogłoby wypaść na korzyść Conrada.

Smutek Conrada ma w sobie pierwiastek tragizmu najbardziej autentycznego, wywodzącego się bowiem z klasycznych, starogreckich pojęć o niemożności zwycięstwa człowieka w jego walce z przeznaczeniem — czyli jak to jest u Conrada — w walce z samym sobą. Tragizm ten pogłębia jest jeszcze Conradowski wyłącznie przeświadczeniem, że człowiek w walce tej jest samotny, nie może od nikogo otrzymać pomocy i z nikim porozumieć się nie może. „Niema na świecie dwóch istot — mówi Conrad w jednej ze swych powieści — rozumiejących się nawzajem, rozumieją tylko swoje słowa”. I tak jak Heyst (ze „Zwycięstwa”) nie może porozumieć się z Leną, tak i Lord Jim nie może znaleźć zrozumienia u swej ukochanej.

W „Lordzie Jimie” poruszył Conrad zagadnienie winy (nie winy i kary — to jest bardzo ważne!). Wynik sporu znajduje się poza kompetencją jakiegokolwiek sądu. Ten spór bowiem — według określenia pisarza — spór o prawdziwą istotę życia, niezmiernie subtelny i doniosły, sędziemu nie potrzebował. Jim pragnął znaleźć pomocnika, sprzymierzeńca, współwinowajcę. Gdy raz stchórzył, uciekając ze swego miejsca na mostku kapitańskim w chwili groźnej dla statku — załamała się w nim wiara w siebie. W katastrofie tej, zakończonej haniebną ucieczką, tkwiła nikczemność i właśnie dlatego osamotnienie Lorda Jima było zupełne. W zetknięciu z niebezpieczeństwem ludzie gotowi są „na szczerne bohaterstwo, szal głupoty, lub też najniższą ohydę”. W tej jednej katastrofie bowiem tyle jest katastrof, co i ludzi. Postępek Jima odciął go od pozostałej ludzkości, której ideał postępowania nie został poddany próbie szatańskiego i przerażającego żartu, a niepodobna „wymierzyć sprawiedliwości wszystkim zjawom gnieźdzącym się w duszy Jima — i szlachetnym, które miały swoje prawa, i niegodnym, które stawiały swoje wymagania”.

Smutek Lorda Jima — wracamy uparcie raz jeszcze do tej myśli — jest zupełny i tragiczny przez załamanie się w Jimie wiary w siebie. Oto z wyziny bohaterstwa zleciał człowiek w dolinę poniżenia i upadku, z dumy i wielkości człowieczej pozostała nędza instynktów, uparcie trzymających się życia.

Cóż należy czynić, aby wytrwać na drodze do wielkości? Odpowiada Conrad ustami Steina w „Lordzie Jimie”: „Człowiek, który się rodzi, wpada w marzenie jak się wpada do morza. Jeżeli usiłuje się wy dostać — a robia to niedoświadczeni — topi się... Jedyny sposób, to poddać się niszczeniu żywiołowi... Isć za marzeniem, i znów iść za marzeniem, i tak „usque ad finem”. Lecz, Conrad-pesymista dopowiada zaraz: Człowiek nie może urzeczywistnić swego marzenia, bo ma za mało sił, albo zamako zdolności, albo ach, widzi się w coraz innej postaci... W czasach ostatnich dużo się mówi o polskich motywach w twórczości

*) Józef Conrad-Korzeniowski: „Lord Jim”, przekład Anieli Zagórskiej, Warszawa 1933, Dom Książki Polskiej, Tomów 6.

Conrada. Jest rzeczą ciekawą, że pogląd ten daje się słyszeć z ust angielskich i francuskich, rzadziej polskich. Krytyk angielski, T. Squire, wymienił kiedyś „cztery kardynalne namiętności” twórcze tego pisarza, a to: poezję, morze, Anglię i Polskę. Co się tyczy Polski nie wydaje mi się, aby pogląd ten był słuszny. „Lord Jim” najdobitniej mówi nam o anglosaskości Conrada. Francuz położyłby w tym utworze akcent na zagadnienie hańby, Rosjanin — na zagadnienie winy i kary, Polak na jedno i drugie. Tylko w literaturze angielskiej można spotkać się z podobnym (jak u Conrada) ujęciem zagadnienia, z typowo angielskim poczuciem honoru. A nie wydaje mi się ani przez chwilę, aby Conrad mógł na kartach tej właśnie książki ironizować, nawet w sposób jak najbardziej subtelny.

Przekładu „Lorda Jima” dokonała z pietyzmem p. Aniela Zagórską. Są to właściwie jedyne godne uwagi przekłady na język polski, gdyż nieautoryzowane najczęściej przekłady przedwojenne dzieł Conrada były raczej przeróbkami jego książek (np. „Prowokator” jak nazwano „W oczach zachodu”). Wyjątek stanowi „Murzyn z żalugi „Narcyza” w tłumaczeniu Lemańskiego (innych przekładów nie pamiętam). Przełożony przed wojną „Lord Jim” był już zresztą oddawna wyczerpany.

T. B. Syga.

Warszawa.

Pośmiertny Galsworthy. Po autorze „Sagi o rodzinie Forsytów” została w rękopisie powieść „Over the River” („Na rzece”). Wydał ją obecnie nakład Heinemanna w Kingswood.

Listy Czehowa do żony, którą była aktorka teatru Stanislawskiego p. Knipperowa, ukaza się w trytomowym wydaniu wraz z odpowiedziami. Listów jest 450, odpowiedzi mniej więcej tyle samo.

W następnym Dziale:

„JAGAL... PROMITTIT...”

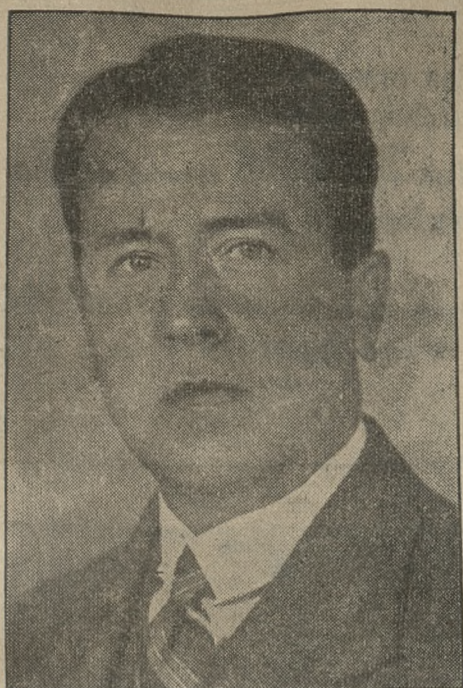
przez

dr. Zygmunta Wojciechowskiego.

Pisma nadesłane

Przewodnik Bibliograficzny, Zesz. 7—8. Treść: I. Słowniki, encyklopedje, dzieła treści ogólnej. Wydawnictwa seryjne. — II. Bibliografia, księgoznawstwo, archiwa, biblioteki, muzea. — III. Teologia historia i organizacja kościoła, dzieła treści religijnej, dewocyjnej. — IV. Filozofia, psychologia, etyka. — V. Matematyka, nauki przyrodnicze. — VI. Geografia, krajoznawstwo, podróże, przewodniki, mapy i plany. — VII. Antropologia, etnologia i etnografia, religjoznawstwo, prehistoria, folklor. — VIII. Językoznawstwo i filologia. Języki obce. — IX. Historia i teoria literatury. — X. Historia i nauki pomocnicze. — XI. Prawo i nauki społeczne. — XII. Polityka, publicystyka. — XIII. Wychowanie i szkolnictwo. — XIV. Wychowanie fizyczne, gry i zabawy, sporty. — XV. Książki szkolne. — XVI. Książki dla dzieci i młodzieży. — XVII. Literatura piękna. Pomniki literackie. — XIX. Teatr, muzyka, śpiew. Kinematograf. Nuty. — XX. Sztuki plastyczne, Estetyka. — XXI. Technika. Rzemiosło. — XXII. Wojskowość. Marynarka, Lotnictwo. — XXIII. Medycyna, higiena. — XXIV. Przemysł i handel. — XXV. Rolnictwo, leśnictwo, ogrodnictwo, hodowla, weterynaria. — XXVIII. Dzieła Polaków i o Polsce w językach obcych. Adr. Red. Warszawa, Bednarska 24, m. 5.

„Przyjaciel Szkoły”, Nr. 14. Treść: J. Witk: „Pierwsze dni pobytu dzieci w szkole”. — A. Urbański: „Nauczyciel a postępowanie dzieci poza szkołą”. — Dr. A. Klesk: „Próba nowego typu poradni zawodowej”. — Dr. C. Skopowski: „Kola szkolne Ligi Morskiej i Kolonjalnej”. — 700-lecie miasta Torunia. — Toruń — do stoletniego jubilat. — Z Wystawy „700 lat Torunia”. — Skąd pochodzi nazwa „Tarun”? Historia pomnika Kopernika w Toruniu. — 3 wiersze okolicznościowe i notatki bibliograficzne, dot Torunia. — „Przegląd księgarski”: O cenach nowych podręczników szkolnych. — Wystawa „Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna w Poznaniu”. — Nowe książki. — O Polsce w nowej niemieckiej encyklopedji: Der Grosse Brockhaus, tom XIV. — Przegląd czasopism. — K. Króliński: Podręczny leksykon pedagogiczny „Przyjaciel Szkoły”, część 13 sło-wa: Gentile do Glos, str. 49—52 — Ogłoszenia. — Adr. Red. Poznań ul. Wielka 18.

Zygmunt Lisicki, znakomity pianista, wystąpi w cyklu recitali własnych. Pierwszy wieczór odbędzie się w sobotę 30 bm. w sali Koncertowej Św. Marcina. Wypełni go program muzyki dawnych mistrzów od Bacha do Brahmsa. Bilety w przedsprzedaży do nabycia w składzie cukierków „Irys” w domu Św. Marcina.

Oto, jak dziecko Twoje powinno pielęgnować zęby...

Racjonalne pielęgnowanie zębów i jamy ustnej jest szczególnie u dzieci niezmiernie ważne, dlatego też powinna Pani uważać, by dziecko Jej czyściło zęby regularnie pastą Colgate. Pasta ta usuwa gruntownie resztki jedzenia z najdrobniejszych nawet szczelin i zakamarków między zębami,

do których szczoteczka dotrzeć nie może. Ponadto nadaje zębom nieskazitelną białosć. Dzieci chętnie używają tej pasty, zachwycają się bowiem doskonałym jej smakiem i aromatem, które dają tak świeży i czysty oddech.

Colgate-Palmolive Sp. z o.o.

Nieczysty oddech pochodzi często z pozostałych między zębami resztek jedzenia. Colgate zapobiega i temu gruntownie.

ZŁ. 2.-
i
ZŁ. 1.-

Wyrób polski

Wymawiać: Kolget

nr 5 606

którym donoszono malarzowi że podobieństwo było nadzwyczajne oraz, że Rockefeller bardzo chętnie umieści portret w swoim biurze. Miljarder jednak prosi malarza, by zmienił kolor krawatu. Według dołączonej próbki i domalował na krawacie szpilkę, uwidocznioną na rysunku, gdyż taką samą nosi zawsze Rockefeller od szeregu lat przy każdym krawacie. Na zakończenie, sekretarz donosił w liście, że gdy tylko zlecenie będzie wykonane i paczka dostarczona Rockefellerowi, milijarder przyśle artyście monetę 5-centową, zupełnie nową, gdyż taki jest u niego zwyczaj odwdzięczania się osobom, które oddały mu jakąś przysługę. S. F.

Wykształcenie a radjo

Profesor psychologii na uniwersytecie w Chicago, F. Freeman, stwierdził na podstawie obserwacji, że stopień wykształcenia przeciętnego radiosluchacza jest wyższy, niż tego, który nie korzysta z radiodbiornika. Do szeregu osób jednej i drugiej kategorii wystosował dr. Freeman trzy pytania, na które 32% radiosluchaczy odpowiedziało zadowalająco, z pozostałych zaś osób dało dobrą odpowiedź tylko 24%.

Tunel pod Mont-Blanc

Pomijając rząd francuski i włoski prowadzone są obecnie rokowania w sprawie realizacji projektu przebiecia tunelu w masywie Mont-Blanc. Celem przeprowadzenia linii kolejowej. Została wyznaczona komisja uczonych włoskich, która sprawdzi badania przedwstępne, prowadzone dotychczas przez geologa szwajcarskiego Lugeon i p. Oulianoffa. Projekt przekopania tunelu pod Mont-Blanc powstał już w r. 1907 kiedy to inżynier paryski, Monod, złożył rządowi francuskiemu

SUCHARKI MORSZYŃSKIE.

Publiczność, która zwróciła uwagę wystawę poznańską Przyroda i Zdrowie, zaintrygowana została wystawnym kioskiem Zdrojowiska Morszyńskiego.

Niektórym, którzy nie znają Morszyna cisnęły się na usta słowa zapytania. — co to jest Morszyn i jakie ma zastosowanie lecznicze? Morszyn to nasz polski Karlsbad, który ma te same zastosowania lecznicze i różni się jedynie tem, że zaoszczędza kosztów podróży zagranicę i jest o wiele tańszy od Karlsbadu.

Z przetworów, umieszczonych na wystawie, zwrócili uwagę widzów pięknie i gustownie opakowane sucharki Morszyńskie pierwszej w Polsce wytwórni sucharków morszyńskich. Sporządzone są ściśle według recept specjalistów na soli morszyńskiej i wyrabiane pod stałą kontrolą Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego jakoteż przez to Towarzystwo zalecane.

Sucharki morszyńskie bezwzględnie przewyższają wyroby oryginalne Karlsbadzkie i każdy konsument ma tę pewność, że dostaje produkt odżywczy, który ma ściśle zastosowanie recepty lekarza.

Podpisy odpowiedzialnych lekarzy uwidocznione na opakowaniu, dają pełną gwarancję, że artykuł ten jest pierwszorzędnym i sporządzony podług największej higieny, jest smaczny, delikatny, czego nie posiadają sucharki Karlsbadzkie zagraniczne. ng 5603

memoriał w sprawie możliwości przeprowadzenia drogi żelaznej pod Mont-Blanc. Otwór tunelu zaczynałby się przy Chamornix, z drugiej zaś strony wychodziłby koło miejscowości d'Entrèves lub też we Włoszech. Długość tunelu przewidywana jest na przeszło 12 km, a czas trwania robót na 4-5 lat.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Pierwsze przedstawienie w bieżącym sezonie odbędzie się w niedzielę 1 października. Wystawioną zostanie opera Moniuszki „Straszny Dwór” w nowych wspaniałych dekoracjach projektu Zygmunta Szpingera oraz nowej inscenizacji reżysera K. Urbanowicza. Gościnnie wystąpi świetny tenor Józef Woliński w partii Stefana. Z nowych zaangażowanych sił przedstawi nam się na niedzielnym przedstawieniu p. Janina Hupertowa z Warszawy. Dyryguje dyr. Zygmunt Latoszewski.

Przedsprzedaż biletów tylko w firmie A. Szrejbrovski ul. Gwarna 20, telefon 56-38.

Jeszcze tylko dziś i jutro

Dziś i jutro w Teatrze Polskim ostatnie występy zespołu warszawskiego z pp. Wysocką i Grabowską na czele. Odegrana będzie świetna komedia Marji Morozowicz - Szczepkowskiej „Milcząca siła”.

Uroczyste otwarcie sezonu nastąpi w połowie przyszłego tygodnia z udziałem mistrza Ludwika Solskiego. Próby z „Wesela” Wyspiańskiego w pełnym biegu.

Z Teatru Nowego

Jutro w piątek z powodu próby generalnej komedji Kiedrzyńskiego „Ten stary warjat” teatr nieczynny.

W sobotę pierwszy występ gościny Antoniego Fertnera, znakomitego artystę scen stołecznych i ulubieniec publiczności poznańskiej, który ukaże się w swej kapitalnej kreacji Antosia w „Starym warjacie”.

RADJO

Piątek, dnia 29 września 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 12.25 (Warszawa); godz. 13.03 płyty gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godzina 17.45 referat kom. miejsk. W. F. i P. W.; godz. 18.00 „Z ziemi Sobieskiego” — wygl. prof. J. Kilarski; godzina 18.15 (W); godz. 19.35 program teatr. pozn. i Radjostacji; godz. 19.40 (W); godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 (W); godz. 22.00 sygnał czasu — kom., godz. 22.15 płyty.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 muzyka z płyt i przegląd prasy; godz. 12.55 dziennik południowy; godz. 14.55 muzyka z płyt i komunikaty; godz. 16.00 muzyka popularna i lekka z płyt; godz. 17.00 „Przeгляд wydawnictw”; godz. 17.15 koncert solistów; Grażyna Bacewiczówna (skrzypce); godz. 18.15 odczyt pt. „Korpus Ochrony Pogranicza” — wygl. kpt. Franciszek Jamba - Koperski; godzina 19.40 „Na widnokręgu”; godz. 20.00 koncert symfoniczny ze studja; (w przerwie dziennik wieczorny i „Weekend”); godz. 22.00 muzyka taneczna (w przerwie wiadomości sportowe).

Programy zagraniczne: Budapeszt (550 m) 20.00 „Cyrulik sewilski” op. Rossiniego, 21.00 muzyka taneczna, 22.15 koncert kameralny; **Bukareszt** (395 m) 19.40 „Cyganeria” op. Pucciniego; **Ryga** (525 m) 19.05 koncert symf.; **Rzym** (441 m) 20.30 „Lunatyczka” op. Belliniego; **Medjolan** (501 m) 20.30 koncert symf.; **Wiedeń** (517 m) 20.30 muzyka lekka; **Langenberg** (472 m) 20.05 operetka.

NOWOŚĆ DLA GOSPODYŃ!

We wszystkich sklepach spożywczych ukazał się

D-RA WANDERA

proszek do pieczenia

„DAWA”

„DAWA” czyni cięczywo doskonałym i nie zostawia przykrego posmaku.

Dokładny przepis na opakowaniu. ng 5524

W Roku Świątecznym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 7. 9. 1933.

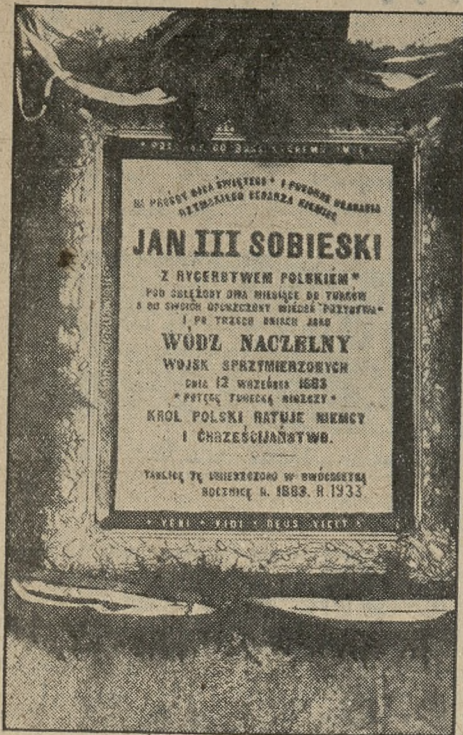
7. 9. 33. wybr. z skarb. przy Pomniku 1 mkn. w srebr. i Skowrońska. Pozn. za odżywkane zdrowie	43,58	St. Juszczka, Klonowa	1,-	Dr. W. Wehr, Warszawa	10,-
H. Krzywokówna, Przeworsk zebrane	11,20	St. Mikolajczak, Komorowo	2,-	K. P. Warszawa	2,-
Dr. K. Zaleski, Sanok	2,-	J. Trawkowski, Łódź	1,-	L. Podolecki, Warszawa	3,-
R. Gruca, Jarosław	3,-	L. Baron, Radzionków	5,-	Cz. Swiderski, Łódź	2,-
R. Zieliński, Kielce	5,-	Zakład św. Jana, Tarnowskie Góry	2,-	St. Zdziański, Łęgowo	2,-
M. Calińska, Bydgoszcz	10,-	St. Jakubczyk, Szubin	1,-	Wl. Stachowski, Poznań	5,-
Wl. Malak, Bydgoszcz	3,-	Fr. Mazureczkowa,	1,-	J. Waksmundzi prof. Jasło Z. Rogowska,	1,-
Wl. Szczepaniak, Rawica	5,-	Ostrzeszów	2,-	Huta-Krempska	1,-
A. Tobolewska, Leszno	5,-	M. Binkowa, Ostrzeszów	1,50	St. Kmiołek, Olchan	1,-
Adw. Grzesiński, Leszno	10,-	St. Klimaszewski, Intura	5,-	S. A. W. A. Kynia w pewnej intencji	5,-
X. Wl. Dygoniewicz, Nowy Sącz jako votum za otrzymanie laski od N. S. P. J.	5,-	St. Walega, Lwów	2,-	E. Glowinkowska, Gniezno	5,-
Z. Wojaczyński, Nowy Sącz	1,-	M. Jabłoński, Lwów	1,-	Kapitan W. Hass, Postawy	5,-
J. Freczek, Podegrodzie	3,-	Mr. H. Bładziński, Lwów	5,-	M. Bazińska, Rudnik	5,-
J. Ciekankowski, Końskie	3,-	Dr. J. Wilkosz, Lwów	5,-	St. Pawlicka, Łódź	5,-
W. Sobeki, Końskie	2,-	Dr. J. Jancl, Lwów	5,-	Ks. St. Hauser, Łódź	5,-
Caritas, Końskie	2,-	Prof. Dr. Otto Nadolski, Lwów	3,-	K. Tomaszewicz, Łódź	5,-
Wl. Markowski, Kowel	4,-	A. Ogrodnik, Lwów	1,-	P. J. K. Kaij, Łódź	2,50
T. Mellinowa, Zalesie	5,-	St. Mochnacka, Lwów	5,-	J. L. Kwieciń, Łódź	2,50
Rodz. Reszkowiczów, Koronowo	3,-	P. Grabowska, Lwów	20,-	Dr. Wl. Borkowski, Starachowice	1,-
X. R. Josiński, Katowice	3,-	Z. Stawikowski, Lwów	2,-	K. Sieradzki, Inowrocław	3,-
T. Romer, Katowice	3,-	J. Chlamtacz, Lwów	1,-	A. Jaroslawska, Janikowo	2,-
J. Lipka, Katowice	3,-	K. Kolowska, Lwów	5,-	M. Tomczakowa, Wilkolyja	5,-
Wl. Jedraszczyk, Król. Huta	5,-	Z. Buczaniewicz, Lwów	5,-	I. Spiziel, Kepno	5,-
J. Koziej dyr., Król. Huta Śląski Zakład Psychiatryczny w Lublińcu — zebrane	41,50	M. Polochowska, Lwów	5,-	A. Torsowa, Krotoszyn	2,-
Inż. J. Serafin	3,-	M. Szczerbak, Lwów	2,-	K. Strzelecki, Wągrowiec	2,-
L. Skrzypczakowie, Szamotuły	5,-	L. Pankowski, Rawicz	2,-	Diennik, Szymbark	3,-
Stow. Młodz. Polsk., Świeciechowa	1,-	M. Lipańska, Kluwifce	3,-	W. Tkaczyk, Lublin	1,50
K. Soltys, Wadowice	15,-	A. Morawska, Romanowe Siolo	5,-	J. Grabski, Lublin	2,-
E. Franke, Tomaszów	5,-	Posterunek Pol. Państw. Janów	5,-	St. Zaremba, Pienki Zaki	2,-
H. Prochowska, Wojnica z prośbą o zdrowie	1,-	OO. Dominikanie, Tarnopol	2,-	I. Sikorski, Gdańsk	2,-
J. Leonowiczowa i W. Przybyłowska, Zamość	10,-	Ks. J. Sobczyński, Kalisz	10,-	St. Kozłowska, Rogoźno	3,-
St. Palkowska, Łapy	5,-	A. Lipińska, Kalisz	2,-	E. Bobiecny, Tarnów	3,-
W. Jodeliszowa, Łapy	3,-	St. Szalski, Warszawa	1,54	K. Wierzbicki, Rabin	3,-
J. Kobielińska, Nasielsk	5,-	M. Zakrzewski, Warszawa	5,-	H. Tokarzowa, Bydgoszcz	1,-
A. Rozkwitalska, Tczew	5,-	Kl. Pietraszewski, Warszawa	2,-	W. Steszewski, Bugaj	5,-
M. Tysiac, Nowy Tomysl	5,-	Warszawa	2,-	S. Dobski, Poznań	3,-
A. Kotlarczyk, J. Fidelno Zembrzyce	3,-	W. Sierszeński, Poznań	10,-	T. i C. Domkowie, Nakło	5,-
J. Kurzyński, Wąbrzeźno	5,-	E. Franke, Pabjanice	5,-	Inż. J. Beffinger, Grodno	2,-
		E. Wojnecki, Poznań	10,-	T. Kruska, Ślalomierz	5,-
		J. Kazuś, Sieraków za odebranie laski z prośbą o blog. w pewnej intencji	5,-	M. Jerzykiewiczowa i J. Piotrowiczowa, Gniezno	5,-
		J. Bierowski, Bochnia	5,-	Stow. Pań Miłosierdzia, Gniezno-Fara	16,20
		A. Bartkowska, Bydgoszcz	3,-	K. Wróblewski, Gniezno	5,-
		H. Misch, Chelmno	2,-	R. Ciepla, Lwów	5,-
		M. Kolodziej, Mielec	5,-	Prof. W. Mozer, Lwów	5,-
		J. Marzec, Rajbrot	1,-	M. Janikówna, Przywidz	50,-
		St. Zalisz, Mała Głusza	2,-	R. Skwarówna, Płońsk	2,-
		I. Krakowiakówna, Grudziądz	5,-	W. Borzym, Strzyż	50,-
				St. Koter, Warszawa	2,-

Zdrój Mieszczański?

Rozkoszne kłopoty przeżywa Maurice Chevalier, popularny i lubiany powszechnie aktor filmowy z swym nowym a zarazem najrozkoszniejszym partnerem w filmie, który wkrótce ujrzymy na ekranie kina „Apollo”.

Tablica ku czci Odsieczy Wiedeńskiej

Rycina, którą reproduujemy obok, przedstawia tablicę pamiątkową ku czci odsieczy wiedeńskiej, wmurowaną przed 50 laty w kościele farnym w Buku w Wielkopolsce. W 250 rocznicę dopisano na tej historycznej tablicy datę jubileuszową r. 1933. Jest to ten sam odlew tablicy, którą niedawno temu znaleźli dwaj uczeni na Śląsku Cieszyńskim, dowodząc, że jest ona unikatem, co już sprostowaliśmy. Prócz tablicy odkrytej na Śląsku i w farze bukowskiej znajduje się takich tablic w samej Wielkopolsce kilka, m. in. w Poznaniu u aukcjonatora p. Trzezcza, ul. Wroniecka, jedna i w kościele parafjalnym pod Poznaniem w Wierzenicy, ufundowane przez hr. Augusta Cieszkowskiego.

Rozpowszechnianiem tych tablic w okresie zaborczym, z racji 200 rocznicy odsieczy Wiednia, zajmował się wspólnie z komitetem tutejszym poseł Władysław Niegolewski.

W krainie bezwzględnej martwoty

Ciepło i zimno, to pojęcia, między którymi nie ma zasadniczej różnicy. Dlatego też nie ma granicy, którąby odcinała jedno od drugiego. Jeżeli człowiek dla mierzenia temperatury skonstruował termometr ze skalą stopni, z których jeden nazywał zerem, uczynił to, ażeby uzyskać miarę temperatury, podobnie jak konstruował zegar dla mierzenia czasu. Zero na termometrze nie oznacza przeciwieństwa różnicy między temperaturą, mierzoną stopniami, powyżej i poniżej zera.

Temperatura nie może się obniżyć w nieskończoność. Istnieją pewne prawa przyrody, które stawiają tutaj nie do przebycia granicę. Temperatura danego ciała zależy od szybkości ruchu drobinek czyli molekuł. Tak np. drobiny powietrza w normalnej temperaturze pokojowej pędzą z szybkością 120 metrów na sekundę. Im mniejsza jest ta szybkość molekularna, tem niższa jest temperatura danego ciała. Skoro zatem drobiny przestaną się poruszać i zapanuje martwota ruchu, osiągnięta jest najniższa temperatura, jaka

wogóle jest do pomyślenia. Stan taki następuje przy temperaturze 273 stop. C. poniżej zera. Jest to temperatura, jaka panuje w przestworzu, a określamy ją absolutnym punktem zerowym. Tak więc termometry nasze właściwie rozpoczynają po winny swoją skalę stopni od 273 stop.

Umysł ludzki od dawna dążył do tego, by wytworzyć sztucznie temperaturę, zbliżoną do absolutnego zera. Wielkie zasługi na tem polu położył uczonej holenderski Kamerlingh Onnes, dyrektor laboratorium zimna w Leodjum. Środkiem do osiągnięcia tego celu były gazy skraplane. Najpierw udało się skroplić powietrze, używając w ten sposób temperaturę 190 stopni, skroplony wodór o 242 stop. C. oznaczał dalszy potężny krok naprzód na drodze do absolutnego zera. Chodziło teraz o znalezienie gazu, któryby przechodził w stan skroplenia przy temperaturze jeszcze niższej. Gazem tym był hel a funkcję pomocniczą przy jego skraplaniu odegrał skroplony wodór. Po długich próbach udało się wreszcie skroplić hel przy temperaturze 269 stopni. Człowiek triumfował, dystans do absolutnego zera wynosił już tylko 4 stopnie. Przez zastosowanie metod udoskonalonych udało się jeszcze osiągnąć dalsze obniżenie temperatury. Spadkobierca Onnesa, Keesom, osiągnął dalsze, choć nieznaczne zbliżenie się do absolutnego zera. Przy pomocy nowych metod fizyk Debye zdołał osiągnąć temperaturę 272,8 stopni.

W ten sposób niezmordowany umysł ludzki zwycięsko wyszedł z współzawodnictwa z przyrodą. W i P.

Największy diament świata

W prowincji brazylijskiej Minas Geraes w pobliżu miejscowości Campo de Patos znaleziono w tych dniach olbrzymi diament, największy, jaki kiedykolwiek widziano na świecie. Olbrzym ten waży nie mniej niż 2 000 karatów. Wartość jego według przewidywanej oceny wynosi około 5 milionów zł. Inna rzecz, czy znajdzie się amator, któryby cenę taką zapłacił.

Znane dotąd sławne diamenty ani w przybliżeniu nie dorównują co do wagi świeżo znalezionemu. Sławny Orłow, zdobyty berło carów rosyjskich, który nawiasem mówiąc, nabyty został za śmiesznie niską cenę 450 000 rubli, a który według legendy był kiedyś okiem posagu Brahmy, waży 195 karatów. Brylant Kohinoor, własność skarbu korony angielskiej, waży tylko 106 karatów. Florentyńczyk czyli Toskana, ongi własność austriackiego domu cesarskiego waży 140 karatów.

Gigantyczne rozmiary ma już diament, znaleziony pod Jagersfontain w republice Oranie, zwany Excelsior, którego waga wynosi 972 karatów. Prześciga go jeszcze sławny Cullinam, znaleziony w Transwalu, podczas wojny z Burami, a darowany koronie angielskiej w dowód lojalności nowej republiki, aczkolwiek niema dokładnych danych co do jego wagi, przypuszczają należy że nie pozostaje on zbyt daleko za nowo znalezionym olbrzymem brazylijskim. W i P.

Odnalezienie willi Horacego

Sławny poeta rzymski Horacy, zmarły w roku 8 przed nar. Chr., w utworach swych opiewa dość często swój dom idylliczny, darowany mu przez jego przyjaciela Mecaenasa. Przez wieki poszukiwano domu tego w górach Sabińskich, nieraz już mniemano, że udało się odnaleźć jego ruiny. Lecz nigdy nie zgadzały się podawane przez samego Horacego szczegóły w zupełności. Obecnie jednakże odkryto ruiny niewielkiej willi pod Licencą, które w zupełności odpowiadają opisowi domu w utworach poety. Mimo, że większa część domu jest zburzona, można przeciwieństwo sobie dokładny obraz siedziby poety. Horacy, który tak lubił wino, był, jak się zdaje, także wielkim amatorem wody. Znaleziono bowiem w niewielkiej stosunkowo willi aż trzy łazienki, a w dziedzińcu basen do pływania, znakomicie jeszcze za-

chowany. W jednej z ubikacyj znajdowała się łazienka, wpuszczona w ziemię z wodą zimną. W sąsiednim pokoju znajdowała się kąpiel gorąca, ogrzewana instalacją, umieszczoną pod posadzką, wreszcie znajduje się w innej części willi jeszcze druga łazienka gorąca.

Po śmierci poety dom jego przeszedł w ręce pewnego rolnika, który tam urządził hodowlę ryb. W i P.

Sprawa następstwa tronu w Monako.

Sprawa ta nie jest wprawdzie kwestią polityki światowej, ale za to w wysokim stopniu przedmiotem zainteresowania podanych księcia Ludwika II, których opinia nie bez wpływu pozostaje na jego decyzje. Obecnie, jak słyhać, książę Monako zamierza podobno w drodze dekretu przywrócić córce swej z morganatycznego małżeństwa księżnej Szarlocie, prawa do tronu, z których zrzekła się była przez rozwód z księciem Piotrem de Polignac w lutym r. b. Decyzja księcia Monako zwraca się przeciwko hrabiemu Aymard de Chabrilan, który od chwili rezygnacji księżnej Charloty zgłasza swoje pretensje do tronu księstwa Monako. W i P.

Oszacowanie majątków, dochodów w sprawach egzekucyjnych

załatwia sprawnie dz 1572
Kazimierz GLABISZ
Kozm n (Wielkp), ul. Klasztorna 31.

SPORT

Ciężka atletyka

Klub Atletyczny - Sportowy im. Teodora Sztekkera urządza w dniu 30 bm. o godzinie 19 mistrzostwa klubowe. Zgłosiło się 30 zawodników, wobec tego należy się spodziewać bardzo ciekawych walk. Startować będą również mistrzowie miasta Poznania. (kom)

Motocyklizm

Wielkie wyścigi w Bydgoszczy organizuje w niedzielę miejscowy klub motocyklowy z udziałem zawodników z Polski i Gdańska. Zapowiedzieli m. i swój udział: Ziemię (Gd), Krista (Śl), Bathelt (Śl), Weil (Pz), Nagengast (Pz), Alvensleben (Bg), Langer (Wr) i i. Wyścigi odbędą się na torze żużlowym na stadionie.

Pięściarstwo

Czechosłowacja i Polska. Czeski Związek Bokserski ustalił po eliminacjach następującą reprezentację na powyższe zawody w dniu 8. 10 w westibulu repr. P. W. K.; musza: Kocman, wicemistrz Czechosłowacji, kilkakrotny reprezentant barw państwowych, Kogucia; Jelinek, mistrz Czechosłowacji, walczył 70 razy, zwyciężył 59 walk a resztę remisował. Piórkowa: Dvorak, mistrz Czechosłowacji, świetny technik, ma 60 walk, z których 49 zwyciężył i 5 remisował. Lekka: Adamec, wicemistrz Czechosłowacji. Prawie wszystkie walki wygrał przez k. o. Półśrednia: Stary, mistrz Pragi, pokonał m. i mistrza Czechosłowacji Zemana. Średnia: Skrivane, świetny technik o niezwykle silnym uderzeniu. Półciężka: Nejtek, mistrz Czechosłowacji junior. Pokonał m. in. Otrużniaka (Brno). Ciężka: Kopecek, mistrz Moraw. (kom)

„Polonia” Leszno i „Kujawia” spotkają się w niedzielę o godz. 18 15 w sali „sokolni” w Lesznie o mistrzostwo klasy B w meczu finałowym. Walki zapowiadają się bardzo ciekawie. (kom)

O mistrzostwa drużynowe Warszawy walczą w niedzielę „Polonia” i „Skoda”, wystawiając swe najlepsze zespoły, przyczem w barwach ostatniej startują poważnie sami Łodzianie.

Jak orzeł wśród ptaków
Królem wybrany

Tak **Kanold** wśród cukrów
Najlepszym jest znany!

Każdy prawdziwy cukierek **Kanolda**
nosi napis **Kanold** — Inne, to naśladownictwa.

dg 1471/72

Z najnowszej mody paryskiej: Modna sukienka jesienna z materiału trykotowego w kratę; tło niebieskie, krata żółto-czerwona. Model Lonis Modern.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Herbawit

likier zdrowia, krople
żołądkowe skuteczny przy
dolegliwościach żołądka

GAEDE - Poznań.

dg 1580

Dnia 28 września 1933 r., opatrzony Sakramentami św.,
zasnął w Bogu, przeżywszy lat 55, ś. p.

Jan Niemojowski

Sodalis Marianus

dg 1579

Żona z dziećmi.

Chudobczyce, p. Pniewy.

Dnia 26 września 1933 roku, o godz. 7,45 rano
zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po
krótkich cierpieniach, nasz najdroższy ojciec
i dziadek, ś. p.

Józef Bartkiewicz

przeżywszy lat 74. Pogrzeb odbędzie się w piątek,
29 b. m., o godz. 5 po południu z kostnicy
cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, Wągrowiec, Leszno.

zg 19 993

Dnia 25 września 1933 r. zmarł tragiczną
śmiercią, zaopatrzony Sakramentami św., mój
najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz
ojciec, syn, brat i szwagier, ś. p.

Kazimierz Rączkiewicz

w 39 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek,
dnia 29. b. m., o godz. 4-tej po południu z domu
żałoby ul. Kilińskiego 13, na cmentarzu w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi i rodziną.

zg 19 987

W środę, dnia 27 września 1933 r. rozstał się z tym światem, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Bolesław Bulczyński

Zmarły piastował od dnia założenia Giełdy przez 12 lat urząd sekretarza Giełdy, odznaczając się do ostatniej chwili życia niezwykłą prawością charakteru, wyjątkową sumiennością i pracowitością.

Dzięki tym wysokim zaletom ducha zasłużył się Zmarły jaknajlepiej naszej instytucji, za co zachowamy Go we wdzięcznej pamięci.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 30 września r. b. o godzinie 4-tej po południu z kaplicy Zakładu św. Józefa na cmentarz stary św. Wojciecha.

Giełda Zbożowa i Towarowa
w Poznaniu.

zg 19 998

Dnia 27 września 1933 r., o godz. 6.30 rano zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy i najukochańszy ojciec, teść, dziadek, brat i szwagier, ś. p.

Bolesław Bulczyński

aptekarz, b. właściciel apteki w Radzynie (pow. grudziądzki), od r. 1922 sekretarz Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu, przeżywszy lat 71.

zg 19 991

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

Poznań, Janówiec, Głuszyna Leśna, Gniezno, Gdańsk, 27. 9. 1933 r.

Ekspozycja zwłok w sobotę, 30. b. m., o godz. 16 ze Zakładu św. Józefa na stary cmentarz św. Wojciecha; nabożeństwo żałobne w poniedziałek, 2 października, o godz. 9 w kościele św. Wojciecha.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się

W dniu 27 września r. b. rozstał się z tym światem, ś. p.

Bolesław Bulczyński

dfugoletni sekretarz Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu, który jako nasz współpracownik dla Swego zacnego charakteru pozostanie na zawsze w naszej pamięci. zg 19 996

Maklerzy Przysięgli:

Goldmann Krupski Szmyt.

Dnia 26 września 1933 r., o godz. 0.10 zmarł po krótkiej chorobie, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, najtroskliwszy ojciec, brat i wuj, ś. p.

Ludwik Mikulski

b. obywatel ziemski.

w 72 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 29. b. m., o godz. 15.30 z kościoła Szpitala Miejskiego na cmentarz przy ul. Towarowej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, syn i rodzina.

zg 19 999

Dnia 26. b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Magdalena Skotarczak

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 29. b. m., o godz. 17-tej z kościoła Przemienienia Pańskiego na stary cmentarz św. Wojciecha.

Tow. „Pielgrzym” pod wezw. Matki Boskiej w Poznaniu. zg 19 995

Wypadek 264

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę najukochańszej naszej Matce, ś. p.

Pelagji z Gibasiewiczów

Bolesławowej Zielińskiej

którzy w tak bolesnej dla nas chwili okazali nam tyle współczucia oraz za nadesłane wieńce składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zg 19 992

Dzieci i rodzina.

Poznań - Główna, dnia 27. 9. 33 r.

Posiadam stale w wielkim wyborze na składzie

Kafle do pieców

szmelcowe i szamotowe, w różnych kolorach, pierwszorządnych fabrykatów.

Gustaw Glaetzner,

Poznań 3
Jasna 19 Tel. 63-28—65-80
Składnica: Kraszewskiego 10.

Pg 4533-37.107

Łózka żelazne

Łózka wyścielane
Umywalnie kompletne
Wyżymaczki do bielizny
Magle domowe
Wanny do prania
Drabki domowe
Karnisze do okien
Kuchnie westfalskie
Piecze, rury i kolana
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 4 647-39.39

Kto ma zamiar
sprzedać wydzierżawić

swoją posiadłość, proszę zgłosić się do Nowaka, Poznaniu, Kramarska 15. zd 69 920

UWAGA!

Świeże śnięte karpie 1/2 kg. 90 gr
Świeże śnięte liny 1/2 kg. 95 gr
Świeże śnięte szczupaki 1/2 kg. 95 gr
Świeże śnięte karasie 1/2 kg. 60 gr

oraz wszelkie ryby żywe i wędzone poleca

POZNAŃSKA CENTRALA RYB, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5. zg 19 994

Najnowsze modele

KAPELUSZY DAMSKICH

po cenach najniższych poleca zg 19997

KRYSTYNA, ulica Fredry 6.

szkło

okienne, ogrodowe, dachowe, kit i t. d.
szyby wystawowe i lustra
hurtownie — detalicznie

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Sp. Ake. Pg 3716-32.91

Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63.

Dnia 27. 9. r. b. po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy druh, ś. p.

Maryś Palczewski

uczeń klasy VIII g. św. Marji Magdaleny.

Zmarły, dążąc do wytkniętego Sobie celu, był dla nas wzorem odwagi, koleżeństwa i pracowitości w życiu szkolnym. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 17 z cmentarza na Głównej przy ul. Krańcowej. O czym donoszą

w głębokim smutku pogrążeni
przyjaciele.

zg 20 000

Ma moc pieniędzy

— lecz
na puder
wydaje
groszowe
sumy

Może ona
sobie pozwolić
na najkosztowniejsze
zbytki,
lecz swą wy-

pięszoną cerą powierza jedynie pudrowi preparowanemu na Piance Kremowej. Wie ona, że puder ten usuwa rozszerzone pory i polysk skóry; nadaje skórze aksamitną matowość uwydatniając naturalną piękność cery. Znacomity paryski Puder Tokalon jest jedynym pudrem preparowanym na Piance Kremowej. Pianka owa jest zmieszana z pudrem specjalnym tajemniczym sposobem, zapewniającym natychmiastowy skutek. Puder ten przylega czterokrotnie mocniej niż każdy inny puder pomimo pocenia się i niezależnie od pogody, pory dnia i zajęcia Pani. W ten sposób, dzięki Pudrowi Tokalon, ma Pani minimalnym kosztem gwarancję przepięknej cery, w przeciwnym zaś razie pieniądze zostają Pani zwrócone.

ng 5 604

PIERWSZA W POLSCE WYTWORNIA

SUCHARKÓW MORSZYŃSKICH

RUDOLFA JANOWSKIEGO

Lwów - Zamarstynów

zawiadamia P. T. Szanownych Odbiorców, że sucharki morszyńskie polecane przez Lwowskie Towarzystwo Lekarskie są do nabycia w Poznaniu w firmach: Bogdan Leitgeber, ul. 27. Grudnia 17, Danielowski, cukiernia, pl. Nowomiejski 1, Józef Głowiński, handel delikatesów, ul. Gwarna 18. Prosimy odwiedzić wystawę przyrodniczo-lekarską, stoisko Morszyn-Zdrój. ng 5 603

Ratunek dla osób z schorzałą skórą

Maść „HEILWUNDER“ patent Gdańsk nr. 1919 pomaga wydatnie nawet w wypadkach wątpliwych w zastarzałych zachorzeniach skóry jak wszelkiego rodzaju liszaj, liszaj strzygącej brody, przy otwartych ranach na nogach, egzemach, trądzikach, czerwonosć twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy nieskuteczności maści, pieniądze zwracamy. Świętne uznania. Cena zł. 8.60 franko przy nadesłaniu należności zgóry. Za zaliczeniem pobieramy dodatkowo porto. Przy łącznym zleceniu kilku zamawiających zniżka. Opis zachorzenia konieczny.

Chem. Kos. Laboratorium „Klossin“, Gdańsk, Stadtgraben 13
Wyciąć i zachować. ng 5430

Wyborowe drzewka i krzewy owocowe

oraz duży wybór pięknych i rzadkich gatunków drzew i krzewów parkowych, bżów i bylin polecają ze swych szkolek dg 1561

Ogrody Fundacji Kórnickiej
w Kórniku, koło Poznania. Telefon: Kórnik 33.
Katalogi i oferty na żądanie.

Władysław Zakrzewski Fabryka Fornierów i Obróbki Drzewa w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 35, zastąpił wniosek na wywołanie wekslu na 200 zł. Wystawiony w Poznaniu, dnia 20 czerwca 1931 przez Florjana Urbańczyka Przysięka Polska, p. Bojanowo Stare, płatnego dnia 18 grudnia 1931, którego remitentem i pierwszym żyrantem był H. Sochaczewski, Poznań, Szewska 12, a dalszymi żyrantami magazyn mebli A. Baranowski, Poznań, Podgórna 10, Bracia Nowaczy stolarnia, Swarzędz, Warszawska 11 oraz wnioskodawca. Posiadaczka tego dokumentu zrywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 15 grudnia 1933 r., godz. 12 w podpisany Sądzie, pokój 74 odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. Poznań, dnia 21 września 1933 r. Sąd Grodzki, ng 5 184

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

l t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Dom

dwumieszkaniowy ogrodem, małym chlewiami, stajnią sprzedam Czarnków Poznańska 28 zdg 68 912

Meble

najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1 Most Chwałkowski przy Krzyżu. zdg 68 463

Podarki okazjane

największy wybór „Lamus” ul. Strzelecka 1. Pg 4514-58,422

Puszczykówko

parcele sprzedam bardzo tanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 883

Antyki

wielka wyprzedaż. Pocztowa 22. Pg 4616-56,466

Skład

towarów krótkich 2 pokojowe mieszkanie. ewentl. bez towaru sprzedam. Marsz. Focha 167. — Ceny Widermański. zdg 68 586

Najszczęśliwsze

losy pierwszej klasy nabyć można tylko w kolekturze Kędziory Sieroca 5/6 narożnik Nowej Dużo wygranych po 10 000: 5 000: 3 000: 2 000 zł. zdg 68 537

Swetry

Pulowery. Kamizelki. Bluzki. Pończochy. Rekawiczki. Bielizna damska, męska, dziecięca, polecia. L. Szapoczniski. Poznań. Stary Rynek 89. Wielki wybór. — Ceny bardzo niskie. zdg 68 346

Magazyn mebli

Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pg 3728-33,97

Smalec

czysto-wieprzowy rzeźnicki kg 2,30 i smalec wieprzowy Bakon kg 2,25 ma do oddania w każdej ilości firma W Grządzielski — Hurtownia Flaków i Przyborów Rzeźniczek Poznań, ul. Wroniecka 16. — telefon 36-73. zdg 60 062

Zakład fryzjerski

w pow. mieście, gdzie wszelkie szkoły, w rynku od 35 lat w biegu jest od zaraz do oddania z całk. urządzeniem z powodu wyjazdu. Tylko dobry fachowiec mogą się zgłosić. Oferty przyjmują E. Kobasiewicz, Krotoszyński, Rynek 9. zdg 69 576

Willa

nowa przy Poznań-Główna 5 pokojowa z ogrodem przy szosie Mur-Gosińska zaraz na sprzedaż. Ślawiński, Koźmielowy. zdg 69 519

Limuzynę

6-osobowa nowy Austro-Daimler prawie nieużywany sprzeda Mlyn Lubiński T. z o. p. Toruń, Koperska 10. zdg 69 578

Majatek

1 200 morg. pow. Kosciam. korzeńki bydruki. inwentarze nadkompletne sprzedam korzystnie. Agenci wyluczeni. Oferty Kurjer Poznań. zdg 69 571

2 domy

jeżeli z kolonialką, drugi z piekarnią (dwa paroteny) i kolonialką w najbliższym punkcie miasta pow. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 758

Motocykle

Matchless oraz Raleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dorodne warunki Moto-Sport, dawn. Koszęczyński, Wielka 12. m. 8. Pg 3 707-32,17

Komplet podszewek

do ubrań od 10 zł Andrzejewski. Szkolna 13. Pg 4 184-35,30

Frendzle

taśmy, pasy, zuryt chwały meblowe i dekoracyjne polecia po cenach fabrycznych fabryka pasmanterji „Pasamon” skład fabryczny, Poznań, św. Marcina 78. Pg 4 196-33,1

Pianola

(piano mechaniczne) tania B. Sommerfeld 27 Grudnia 15. ng 5 517

Buty

angielskie dostarcza po 60 zł Musiał, św. Marcina 78. zdg 62 036

Tanio

maszyną gazową do pieczenia mięsa i ciast. Działajskich 8, m. 18. zdg 69 780

Kiosk

przy ul. Kościelnej 44 cena 4 000 zdg 69 778

Około

3 000 szt. cegiel Hwójki sprzedam tania. Chociszewskiego 23. zdg 69 795

Filja

piekarska na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 69 769

Meble używane

wszelkie komplety i pojedynczo sprzedaje, kupuje okazjanie. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. zdg 70 096

Dom

ubikacyi ogrodem sprzedam korzystnie. Zabikowo Długa 10 a. zdg 69 836

Kinoaparat

„Ermemann” komplet sprzedam. Polna 39 m 7. zdg 69 771

Meble

najtaniej A. Baranowski Poznań, Pogórna 13. Pg 3122-23,59

Wózek

sportowe w dobrym stanie sprzedam. Czartoria 1 mieszkanie 2. zdg 69 933

„Pupille”

16 zdjęć 8x4 cm obiektyw 1:2 torebka. filtr 300 zł. Obejrzeć Greger. zdg 69 825

Futra gotowe

i na miarę spody pod męskie futra wydry lisy i skóry wszelkiego rodzaju do naprawy futer polecia w wielkim wyborze i tanich cenach — Józef Dawid Poznań, ul. Nowa 11 przy Starym Ryнку — Firma chrześcijańska. Pg 4 201-38,87

Skład kolonialny

tanio sprzedam mieszkanie 3 pokojowe kuchnia — Szymkowiak, Września Warszawska 23 ng 5 239

Sprzedam

tanio używane meble, kampe. dwa łóżka, szafa do rzeczy, stoliki nocne, stół kuchenny i inne różne rzeczy. Marsz. Focha 55, m 9 od 4—6. zdg 69 456

Jadalnia

modna 500. Stolarska Bukowska 9. zdg 70 218

Foksterierka

sprzedam. Poznańska 56, m. 3. zdg 70 194

Gramofon

szafkaowy, maszyna damska tania Słowackiego 48 mieszkanie 6 zdg 70 193

Urządzenie

składowe oraz wystawne za bezcen. Czarodziejka. Dąbrowskiego 12/16. telefon 67-08. zdg 70 190

Skład

elegancki, owocowo-kolonialny, ruchliwa ulica z pełnym towarem 2 400. Adres Kurjer Poznań. zdg 70 184

Plac nad morzem

sprzedam za 2 500, wpłata 500 zł. reszta długoterminowa hipoteka. Makowski, Skórcz (Poznań), restauracja dworcowa. zdg 70 088

Sprzedam

natychmiast bardzo korzystnie za gotówkę kocioł promieniowy — stojący, prawie jak nowy, powierzenia ogrzewała 20,58 m², ciśnienie 8 atm. i jeden nowoczesny trąk w bardzo dobrym stanie, szerokości 65 cm z wszelkimi przyborami. Zgłoszenia Stanisław Kopras — Tuchola, Pom. zdg 70 087

Maszynę

damską w dobrym stanie tania sprzedam. Ostrówek 15, m. 13. zdg 70 017

Konia

dobrze sprzedam. Kolejowa 53. zdg 70 008

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej. zdg 70 014

Bizuterja — Papeterja

Albumy — Ramki Berety wielki wybór. — ceny niskie. zdg 70 013

Łóżeczko

dziecięce, Plac Działowy 6, m. 8. zdg 69 995

Kolonjalne

towar magiel mieszkaniem. — Adres Kurjer Poznań. zdg 69 993

Jazzband

sprzedam. Gasiorowskich 10, m. 12. zdg 69 984

Majatek tysięczmorg

kulturze blisko Poznania 290 000, wpłaty 120 000 lub zamienie kamienicę. Nowak, Poznań Kramarska 15. zdg 69 936

Piętrowy dom piekarni

dwumogowym ogrodem przy Poznaniu 12 000, wpłaty 4 000, reszta dziesięcioletnia bez procentu. Nowak, Kramarska 15. zdg 69 935

Dwa łóżka

za 30 zł. Nowa 11a, m. 16. zdg 69 939

„Alfa”

ul. Szkolna 10, nar. Jaskółczej. polecia Bizuterja — Papeterja — Albumy — Ramki — Berety. — Wielki wybór. — Ceny niskie. zdg 67 922

Uwaga

„Ekspresso” 12 litrów, kasa żelazna, magiel domowa, kozuch duży dla handlarza. Woźna 44, Polski Dom Komisowy. zdg 70 078

Sypialnię

stołową inną meblę powodu wyprzedaży tania sprzedaje Matejki 55, m. 7. zdg 70 189

Okazyjnie

5 używanych sypalek kompletnych jasny dąb, pokoje meskie nowoczesne, jadalnie, saloniki, kuchnie białe oraz inne meble pokojowe. Woźna 44, Polski Dom Komisowy. zdg 70 077

Sprzedam

aparatus do kawy, beczki. Piekary 22, m. 17. zdg 70 062

Na meble

nowe zamienie parcelę 1400 m² Ławica-wieś Podocina 6, m. 9. zdg 70 030

Pianino

krzyżowe zagraniczne — tania sprzedam. Adres Kurjer Poznań. zdg 70 213

Wózek

dziecięcy sportowy. Kwiatowa 1 m. 5. zdg 70 200

Angielkę

westfalską wiertarkę sprzedam. Górczyńska 52. zdg 70 196

Maszynę

pisania L. C. Smith tania Szkolna 7/8 mieszkanie 8. zdg 70 129

Buldog francuski

(Zwergbuldog) okaz przepiękny w swej brzydocie o ciemnej przegrodanej maści jednorodna sukca, na sprzedaż tylko dla znawców. Zgłoszenia między godz. 4—6 po południu ulica Ostrowska 20 parter (dolny dzwonek) zdg 66 572

Marmurowy

stół 170x80 tania. Domnikarska 1, m. 1. zdg 70 161

Rowery

najtaniej, męskie 140,—; damskie 150,— balonowe 175,—. Transgutta 23 mieszkanie 8. zdg 70 142

5. KUPNA

Kupię

za gotówkę limuzynę nowoczesną w dobrym stanie najnowszej Ford Chevrolet Essex Oferty Kurjer Poznański zdg 69 156

Maszynę

trykotarską kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 341

Bilard

używany w dobrym stanie kupię. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 69 835

Kupię

lub wydzierżawie plac 3 do 5 morgowy przy ruchliwej szosie w pobliżu dworca lub bocznicę kolejowej — Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 69 841

Wóz

reklamowy do piecywa kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 69 870

Chcesz

samochód sprzedać — kupić — zamienić złoś „Autopark”. Focha 37. zdg 69 884

Tokarnie

heblarki, wiertarki, okazjanie kupię Goldkorn Kraków Filijpa 13 ng 5594

Motocykl

używany, nowy typ kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 70 086

Parcele

kupię. Oferty podaniem wielkości. ceny Kurjer Poznański zdg 70 080

Kwity lombardowe

na srebro, sło, diwany kupuje „Lamus”, Strzelecka 1. zdg 70 162

Parcele

budowlana kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 70 219

Komin

żelazny w wysokości 25 mtr ewentualnie niższy — w świetle 30 do 35 cm potrzebny. F-a Gaede, Poznań. zdg 70 048

Śliwki

Głubki, jabłka kupuje F-a Gaede, św. Wojciech 29/30. zdg 70 047

Maszynę

damską używaną kupię zaraz za gotówkę. Oferty Kurjer Poznań. zdg 70 151

Leica

używaną kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 139

Kupię

dobrego konia. Telefon 70-34. zdg 70 136

Kupię

futro karakulowe, dobry gatunek. Oferty Kurjer Poznań. zdg 70 133

7. PIENIĄDZ

Poszukuje

pożyczki 5—8 000 zł na I hipotekę 140-morgowego gospodarstwa ziemia II-IV kl. budynki maszynowe ubezpieczone w Krakowie Ubezpiecz. w Poznaniu na sumę 43 000 zł — proc. podług umowy. Oferty wraza się do ekspedycji Kurjera Poznań zdg 69 750/51

Wspólnika (czkę)

przyjmie hodowla zwierząt futerkowych dobre prosperująca — cel kupno terenu — realności lub posiadającego odpowiedni teren. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 930

Z 500 zł

gotówka przystapie do solidnego interesu. Propozycje Kurjer Poznański zdg 69 806

Kilka

tysięcy złotych ulokuje w dobrym interesie Oferty Kurjer Poznański zdg 69 802

Inteligentnej

współniczeki biurowej z 700 zł — dobra gwarancja Adres Kurjer Poznański zdg 69 998

Do Kina Dźwiękowego

potrzebny — czyny inteligentny wspólnik gotówka 10 000 zł Oferty do Kurjera Poznański zdg 67 128

6. KAMIENICE

Kamienica składami officyny, 38 000 dochodu centrum 250 000, wpłaty 100 000 lub zamiana na mniejsza. Nowak, Kramarska 15. zdg 69 938

Kamienica przy Placu Wolności

składami komfortowe mieszkanie 18 000 dochodu 150 000, wpłaty 70 000. Nowak, Kramarska 15. zdg 69 934

8. DO WYNAJĘCIA

2 pokoje i kuchnia do wynajęcia za miesięczne w Debut ul. Debiecka 28. zdg 69 467/8

Mieszkania

3 lub 4 pokojowe słoneczne uroczo położone w nowej willi w Puszczyku opodal leśniczołki do wynajęcia. Budynki solidnie zbudowane ściany izolowane ciepło. Zgłoszenia Danecka, Puszczykowo ul. Wysoka zdg 68 585

5

pokoje słoneczne wolne drużie pietro. Pocztowa 29, gospodarz. zdg 69 636

5 pokoi

z komfortem w willi Marynarska 5 do wynajęcia Wyjaśnienia u portjera zdg 67 527

Gwarna 11

III pietro, sześciopokojowe. — Wskaże stróżka Hirsch. zdg 67 319

Dla lekarza

zapewniona egzystacja w wielkim mieście powiatem (garnizon — szkoły) Mieszkanie po lekarzu od 1. 10. 33 do objęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 68 121.

Dwupokojowe

przynależnościami ośrodkiem zaraz siedmiedziesiąt. Szelażowska 18. zdg 69 762

Trzypokojowe

z wygodami od właściciela do wydzierżawienia Kaźm. Jarochowskiego 63. zdg 69 845

Jeżycka 35
m. 5. zaraz zdg 69 793

Pokój
wspólny dla 2 panów z utrzymaniem lub bez tanio. Kanalowa 7. m. 4. zdg 69 895

Pokój
wspólny dla pani Romana Szymańskiego 8 m. 17. zdg 69 932

Centrum
miły dobre utrzymaniem Wąły Kościuski 7 1 zdg 69 531

Gwarna
10. 6 dwóm panom. zdg 69 931

Pokój
również małżeństwu. Ogrodowa 5 podwórze 15. zdg 69 930

Frontowy
czysty Grobla 13. mieszkanie 5. prawe schody. zdg 69 913

Centrum
pokój umeblowany ładny. Zamkowa 3 mieszkanie 3 zdg 69 911

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 14. mieszkanie 7. zdg 69 912

Dwuosobowy
Łąkowa 16. I. prawo zdg 69 906

Pokój
utrzymaniem. Ogrodowa 2 - 8. zdg 69 907

Dwuosobowy
Wierzbiciele 24 a mieszkanie 10. zdg 69 905

Pokój
Wielkie Garbary 21. Filarska zdg 69 901

Pokój
Zupańskiego 22. m. 3. zdg 69 900

Duży
umeblowany Fr. Ratajczaka 13. m. 6. zdg 69 978

Frontowy
Stroma 26. - 5 zdg 69 977

Klatki
czysty. frontowy. Szwajcarska 12a m. 6. zdg 69 976

Pokój
solidnemu panu pani. ewentualnie panice. paniczowi gimnazjalnemu od 1. 10. Pocztowa 11. parter. zdg 69 975

Niekrepujący
od 1. 10. Pocztowa 11. parter. prawo. zdg 69 974

Centrum
dwuosobowy lepszy. Józefa 9a. m. 6. zdg 69 971

Niekrepujący
1-2 osobowy. światło elektryczne. pianino. Mickiewicza 18. m. 7. zdg 70 082

Pokój
solidnemu panu. Mielżyńskiego 2. mieszkanie 7. zdg 70 081

Pokoje
frontowe. elektryczność łazienka. utrzymaniem (bez) Jeżycka 8. I ptr zdg 70 015

Pokój
elektryczność centralne ogrzewanie. Jasna 9. mieszkanie 4. zdg 70 132

Słoneczny
pokój łazienka utrzymaniem lub bez zaraz. Wielka 7 m. 6. zdg 70 032

Studentom
koło zakładów rolnictwa Mazowiecka 5. zdg 70 031

Pokój
elektryczność. ogrzewaniem. utrzymaniem lub bez. Masztalarska 5a. mieszkanie 9. zdg 70 137

Pokój
dwóm panom. Kraszewskiego 7. mieszkanie 8. zdg 70 191

Pokój
Matejki 65 m. 5 w ogrodzie. zdg 70 189

Pokoju
fortepianem Jeżyce student Oferty Kurjer Poznański zdg 69 766

Próżnego
używaniam kuchni Oferty Kurjer Poznański zdg 69 831

Starszy
akademik poszukuje pokoju małego niekrepującego zaraz centrum. cena 30 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 69 834

Małżeństwo
z dzieckiem szuka skromnego pokoju najchętniej u samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 69 839

Pan
szuka pokoju wejście z klatki. Cena? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 842

Niekrepującego
słonecznego pełnym dobrem odżywianiem śródmieście poszukuje student Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 857

Od
października pokoju niekrepującego z używaniam kuchni dla młodego małżeństwa Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 822

Poszukuje
zupelnie niekrepującego pokoju w śródmieściu dla pani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 866

Zupelnie
niekrepującego. śródmieście. miesiąc. przyjezdnej. Cena Kurjer Pozn. zdg 69 885

Poszukuje
pokoju ładnego. niekrepującego. tylko przy inteligentnej rodzinie. okolice Jasnej. teatru. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 69 892

Pokoju
próżnego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 799

Wdowa
na emeryturze dwójkiem dzieci poszukuje pokoju używaniam kuchni Oferty Kurjer Poznański zdg 69 790

Dużego ciepłego pokoju
w centrum poszukują dwie inteligentne panie. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 970

Pokoju
kuchnia wprost gospodarza. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdg 69 827

Pokoiku
niekrepującego poszukuje pan. Cena 20-25 zł. Oferty Oredownik zdg 70 199

Emerytka
samotna. inteligentna próżnego pokoiku częściowo umebl. śródmieściu cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 983

Pokoju
używaniam kuchni poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 981

Bezdzietni
próżnego. Strzelecka 2. miesz. 5 zdg 69 937

Próżnego
lub umeblowanego. centrum. 20. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 073

Pokoiku
czystego. do 25 zł poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 70 068

Pokoju
z telefonem na cicha i czysta pracownie śródmieście zaraz poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 70 109

Poszukuje
pokoju dla pani przy solidnej rodzinie blisko Uniwersytetu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 214

Szukam
dwóch pokojów dla pana i pani oddzielnych sąsiadujących centrum. Oferty Kurjer Poznański ng 5 183

Pokoju
fortepianem elektrycznością. łazienka. leżanka. słonecznego swobodnego Oferty cena zaraz Kurjer Poznański zdg 69 270

Niekrepującego
ciepłego. centrum. możliwie zaraz poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 140

Plac
wydzierżawie. Słowackiego 34. l. lewo. zdg 70 195

13. LOKALE

1 lub 2 pokoje
przy ul. Nowej 1. 1. piętro. jasna. na biuro. osobne wejście zaraz do wynajęcia. Inform Gentleman. 27 Grudnia 4. telefon 31-69. zdg 69 644

Skład
nadający się na każdą branżę. Solacz Słaska 11. Pr 4 632-56.471

Ubikacje
frontowa. suteren. zgoda gospodarza odstąpię 700 (Wilda). Oferty Kurjer Poznański zdg 69 707

Ubikacja
handlowa lub warsztatowa. Szwajcarska 12a portier. zdg 69 889

Fabryczny
lokal do 150 metrów parterowy poszukiwany Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 69 791

Ubikacji
na fabryce wody limonady poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 69 914

16. OSOBISTE

Zawiadamiam
moich Szanownych Klientów i Abonentów. że przy księgarni utworzyłem Kolekturę Loterii Państwowej i polecam szczególny losy do 28 Loterii. Stefan Dippel. Poznań. plac Wolności 11. zdg 70 094

21. ZGUBY

Torebkę
damską haftowaną zawierającą zegarek. kluczyki. legitymacje nauczycielską zgubiono w drodze z Grunwaldzkiej na Dworzec. Oddać proszę za wynagrodzeniem: Grunwaldzka 13 I m. 5. zdg 69 805

Pies pokojowy
Daks żółty. bez znaczka policyjnego zablakany. odebrać można ulica Wrocławska 2. m. 3. Balczyński. od godziny 4-6. zdg 70 092

Złoty zegarek
złotym łańcuszkiem zgubilem podczas pogrzebu śp. prof. Jahnkiego. Oddawce dobrze wynagrodzę. Aleje Marcinkowskiego 2a. m. 3. zdg 70 072

200 zł
dnia 27 bm. rolka — w drodze P. K. O. — pl. Wolności — Dworzec. Znalazcę uprasza się łaskawie zwrot. Adres Kurjer Poznański zdg 70 053

Książkę
czeladniczą zgubioną proszę zwrócić za wynagrodzeniem Kukwicz. Niecała 5. u Paczkowskich. zdg 70 045

Nagrode
obiecuję temu kto odniesie indeks egzaminów obowiązkowych Uniwersyteckich. wydany na imie Aleksandra Strawińskiego. plac Wolności 14. m. 16. zdg 70 044

22. ROZMAITE

Siwym włosom
przywraca kolor „Axela” Regenerator 3. — z J. Gadebusch. Nowa 7. nr 5881

Bilansista
poszukuje posady. ustawi bilans. se. zakłada i reguluje księgowość. podatki. udziela lekcji buchalterji. Derfert. Zielona 6. zdg 68 178

Budownicemu
wzmacnianie do budowy domku Puższykowsko dam parcele. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 68 854

Płaszcz
kostjumy suknie ubranka dla chłopców elegancko tania Krawcowa Murawa. Wąły Jana III 10 mieszkanie 14. zdg 68 922

Plótna — madapolamy
Nansuki Batry. Tany zefiry popeliny jedwabne flanely — oraz wszelkie materiały bielżniane każdej szerokości i gatunku w wielkim wyborze po cenach niebywale niskich poleca Fabryka bielizny Dom Piócen J. Schubert Wrocławska 3. Wyprawy gwarantowane. inletry wszelkich szerokościach i kolorach. Pg 3 718-33.32

Panu
nawskroś czysty częściowym utrzymaniem. łazienka. Zupańskiego 19 m. 12. zdg 70 011

Dwuosobowy
Zielona 3 - 9. zdg 70 010

Pokój
panom Zielona 2. m. 19. zdg 70 009

1-2
studentkom ładny czysty. łazienka. telefon. Siemiradzkiego 2 m. 8. zdg 70 006

Panią
wspólny. Św. Marcin 15. mieszkanie 13. zdg 70 001

Pokój
umeblowany parter. Ogrodowa 18 m. 2. do wynajęcia. zdg 70 002

Pokój
Kopernika 10. m. 7. zdg 69 999

Dwuosobowy
3 Maja 3a. m. 12. front. zdg 69 997

Śródmieście
pokój czysty. elektryczność. intel. osobie. Wąły Jagielly 18. I. prawo. zdg 69 992

Elegancki
Towarowa 21a. - 23. zdg 69 991

Dwuosobowy
ładny. Plac Działowy 6. m. 8. zdg 69 989

Jasna
1. m. 5. mniejszy pokój. zdg 69 941

Niedrogi
sympatyczny. słoneczny. czysty. Strusia 3. m. 7. zdg 68 531

Wspólny
dwóm panom lub jednemu Rom. Szymańskiego 2. m. 3. dz 1574

Pokoik
Józefa 9. m. 10. zdg 70 018

Pokój
1-2 Szwajcarska 19 m. 2. zdg 69 899

Umeblowany
elektryczność Łazarz. Kossaka 21. mieszkanie 4 narożnik Wyspiańskiego. zdg 69 893

Dwuosobowy
wynajme. Ratajczaka 13 - 5. zdg 70 103

Dwuosobowy
frontowy. Wielka 18 - 14. zdg 70 102

Pokój
Niegolewskich 16. m. 1. elektryczność. zdg 70 095

Pokój
umeblowany Gwarna 12. m. 11. zdg 70 093

3
panom. małżeństwu. piecykiem. Poznańska 27a II. Szolc. zdg 70 091

Pokój
łoneczny — czysty. Ratajczaka 1 m. 14. zdg 70 090

Wąły Zygmunta
Augusta 2. miesz. 4. zdg 70 117

Pokój
tanio 1-2 panom elektryczność. Mostowa 4a. miesz. 5. zdg 70 116

Dwuosobowy
utrzymaniem 1. X Mickiewicza 21/25. mieszkanie 10. zdg 70 108

Inteligentnym
niekrepujący Wielkie Garbary 38 II piętro. rg 3 588

Małeckiego
10 - 4. zdg 70 065

Półwiejska
2. - 6 (utrzymaniem) pianino. zdg 7 216

Pokój
Szewska 19 - 7. zdg 70 027

Niekrepujący
ładny przyjezdny lub małżeństwu. Małeckiego 11 m. 9. zdg 70 026

Zaraz
jedno-dwuosobowe Bukowska 33. m. 2. zdg 70 212

Elegancki
frontowy duży. Pocztowa 21. m. 4. zdg 70 211

Korzystnie
utrzymaniem. Marcina 11. m. 2. zdg 70 208

Umeblowany
wygodny. Woźna 18. m. 9. zdg 70 207

Słoneczny
Majewska Zupańskiego 2. zdg 70 206

4-5
panom (paniom) 2 pokoje z dobr. utrzymaniem 70 zł Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 70 205

Klatki
schodowej. centralne ogrzewanie. telefon. Masztalarska 7a m. 5. zdg 70 166

Frontowy
Wąły Jadwigi 1. 9 zdg 70 177

Inteligentnym
duży wygodny Skarbowska 6. mieszkanie 8 zdg 70 123

Centrum
dwuosobowy elegancki panom utrzymaniem Kreta 5. miesz. 2. zdg 70 120

Pokój
frontowy elektryczność panu — Stary Rynek 71/72 mieszkanie 10 rg 3 586

Niekrepujący
Małeckiego 28. m. 4. zdg 69 929

Pokój
Grobla 9 - 6. rg 3 582

Młodszemu
panu wspólny frontowy Wrocławska 3. mieszkanie 6 rg 3 577

Słoneczny
z fortepianem elektryczność — Szewska 20. miesz. 6. rg 3 576

Dwuosobowy
Skrzyta 14. m. 3. zdg 70 058

Dwuosobowy
Łąkowa 13 m. 5 zdg 70 201

Jedno
dwuosobowy. elektryczność — Poznańska 27. m. 4. zdg 70 187

Pokoje
umeblowane zaraz. Balcerzak. Kraszewskiego 30. zdg 70 186

Pokoik
Stroma 6. m. 10. zdg 70 055

Frontowy
pani lub dwóm. Przemysłowa 40 Pfeiffer. Niemka. zdg 70 054

Pokoik
Jeżycka 43. m. 5. zdg 70 046

2
pokoje. centralne. ewentualnie kuchnia. Dąbrowskiego 23. m. 3. zdg 69 951

Niekrepujący
(kuchnia) samotnej Małeckiego 6. mieszkanie 11. zdg 70 131

Dwuosobowy
pokój słoneczny. odnowiony — Ogrodowa 12 - 23. zdg 70 174

Pokoik
Łąkowa 7. m. 9. zdg 70 165

Niekrepujący
dobrze umeblowany. elektryczność. Zielona 7. m. 7. zdg 70 163

Dwuosobowy
utrzymaniem. Kreta 4 m. 9. zdg 70 156

Maszynę
Singera okrągłe czółenka. tanio. Szewska 11. mieszkanie 4. zdg 70 150

Pokój
bez pościeli. Łąkowa 7. m. 3. zdg 70 148

Panom
na stanowisku. dwuosobowy. — utrzymaniem. bez. Strzelecka 2 m. 6. zdg 70 147

Pokój
dwuosobowy Kochanowskiego 23 m. 4. zdg 70 144

Centrum
Jeden lub dwuosobowy Wąły Kościuski 9. m. 3. zdg 70 133

Pokój
św. Marcin 27. Biernat. zdg 70 135

Skromny
Słowackiego 35. IV. zdg 70 185

14. DZIERŻAWY

Blisko Poznania folwarczek dwięściedwadzieściamiórg inwentarzem
zabudowania. pięćpokojowe. 10 lat. objęcie 7.000. — Nowak. Kramarska 15. zdg 69 944

Dzierżawy
200 mórg. 120 mórg 54 morgi przy Poznaniu. Rutkowski. Grobla 29 zdg 70 033

Do wydzierżawienia
w dobrej okolicy odpowiednie ubikacje z rampa na interes zbożowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 70 034

Poszukuje
próżnego składu nadającego się na kolonialke Oferty Kurjer Poznański zdg 70 119

Piekarnię
4 pokoje powiatowa miasto wydzierżawie. Objęcie 3.000 dzierżawa 130. Sowiński Poznań Ratuszowa 35. skład. rg 3 584

Gospodarstwo
60 mórg 12 km od Poznania wydzierżawie bez inwentarza. — Objęcie 2.000 w tem 2 lata dzierżawy. Sowiński Ratuszowa 35. rg 3 583

Studentka
na stałe niedrogo. śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 463

12. SZUKA POKOJU

Pokoju
z wszelkimi wygodami blisko Uniwersytetu poszukuje. Oferty: Stryzyk. Aleje Marcinkowskie. go 19. zdg 69 645

Nie krocź ślepo przez życie — PAMIĘTAJ że niejedyn już przez ogłoszenie „Kurjerze Poznańskim” dopiął swego celu.

Krawcowa w dom i poza dom. Kreta 24, m. 12. zdg 69 876
Krawcowa pierwszorzedna na płaszcz. suknie polecia sie 3 zl dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 942
Krawcowa dom poza dom. Nowy Rynek 4, mieszkanie 24. zdg 70 075
Księgowość uproszczona w małym przedsiębiorstwie kto przeprowadzi? fachowo, dyskretnie, nie drogo, 2-3 razy w tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 70 181
Zamienię „Piata” 503 stan bardzo dobry na samochód ciężarowy do 3 tonn z ewentualną dopłatą. Cepa, Krotoszyn. dg 1577
Krawcowa szyje suknie płaszcz. kostjumy modnie i tania. S. Kraetschmanowa. Długa 14 m. 5. zdg 69 935

23. OZENKI
Dla mej siostry krawcowej, gospodarniej, religijnej, posiadającej umeblowane 2 pokoje kuchnia poszukuję panów rzemieślników, urzędników stalej posadzie celu matrymonialnym. Poważne oferty Kurjer Pozn. zdg 69 988
Znajomości matrymonialne ułatwia dyskret. „Wanda”. Szkolna 6 m. 3. zdg 70 024

TEATRY
Poznań, czwartek, 28. 9.
TEATR POLSKI: - Dziś „Mileząca siła”. Występ artystów warszawskich
TEATR WIELKI: - (Opera) Niedziela, 1. 10. godz. 20, uroczyste otwarcie sezonu „Straszny Dwór”, gościnnie występ Józefa Wolińskiego.
TEATR NOWY: - Dziś: „Niech żyje sport”. Piątek, 29. 9.: „Niech żyje sport”
Bydgoszcz, czwartek, 28. 9.
TEATR MIEJSKI: - Dziś „Baron Kimmel”. W piątek i sobotę przedstawienia zawieszono. Niedziela 1 października - premiera „Zabiję ją” z Niewiarowiczem w roli głównej.
KINA
APOLLO METROPOLIS
NAJTAJANSZE NAJLEPSZE
nr 5 418/9
KINA
Poznań, czwartek, 28. 9.
APOLLO: „Kurtyzana”.
CORSO: „Ostatnia noc skażenka”.
COLOSSEUM: „Przygody w Puszczy”.
METROPOLIS: „Tajemnica Ogrodu Zoologicznego”.
ORZEL: „Zagadkowy Zamach i Marynarz”.
ODEON: „Precz z miłością”.
PROMIEN: „Kult ciała”.
RENAISSANCE: „Eskadra Śmierci”.
ROXY: „Raj Podlotków”.
SFINKS: „Ronny - Käthe de Nagy”.
SŁONCE: „Dzieje grzechu”.
TĘCZA-Lazarz: „Czemp”.
TĘCZA-Wilda: „Każdemu wolno kochać”.
WILSONA: „Frankenstein”.
Bydgoszcz, czwartek, 28. 9.
ADRIA od środy: „Królewski kochanek”.
APOLLO: „Wampiry wyścigów” i „Rajski ptak”.
BALTYK: „Czerwona zemsta” i polski film „Czerwony błazen”.
KRYSTAL: o godz. 5, 7 i 9: polski film „Pod Twoją obronę” i najnowszy tygodnik Foxa.
MARYSIENKA: „Wschód słońca” oraz „Bomby nad Monte Carlo”.
REWJA: „Komenda Serc” i „Upiory”.
SŁONCE: komedia „Fałszywa księżna” i dramat „Wieżień Djabla Wy-spy”.

Panna lat 30 młda, posiadająca 1000 zł. oraz skromne umeblowanie szuka męża. Chętnie zostanie też troskliwą matką siostry. Panowie zechcą laskawie złożyć swe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 68 962
Kawaler wyższy urzędnik państw. dobrze sytuowany szuka odpowiedniej partnerki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 600
24. NAUKA
Księgowość stenografii, korespondencji, maszynowy kurs rozpoczynamy 2-go października. Wpisy codziennie. Postęp. Plac Wolności 2. zdg 70 042/3
R. de Brugière lektor Uniwersytetu Poznańskiego rozpoczyna udział prywatnych lekcji języka francuskiego z dniem 2 października. Ulica Matejki 35, parter zdg 67 191
Kursy Handlowe Preissa Skarbowska 11 - 2 października. zdg 69 629
Matematyk udzieli lekcji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 038
Korepetytora dla V kl. gimn. Mickiewicza, łacina, francuski, matematyka poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 70 025
Energiczny korepetytor udziela tanio pomocy lekcjach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 023
Korepetytor poszukiwany, dwie godziny dziennie celem przysposobienia do gimnazjum. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 70 192
25. MUZYKA
Lekcyj gry na fortepianie udziela dyplomowana nauczycielka muzyki - Aleksja Marcinkowska 1. III p. Dom Król. Jadwigi zdg 68 886
Pierwszorzędny pianista (accordjon) potrzebny do la kwintetu zaraz Hotel Vorchab, Stargard, kapelmistrz. ng 5800
Strojenia naprawy fortepianów przedprowadza fachowo i tania K. Drygas, Podgórna 10a. zdg 69 823
Lekcje gry na fortepianie (pianino do gwieźci) Jezuitka 8. Zgłoszenia do skladu. zdg 70 016
Polska Szkoła Fortepianowa, wpisy - Podgórna 7, prospekty wysyła sie na życzenie. dg 1 401
Pianista akordeon i trębaczkę - skrzypce popotrzebni 1. 10. Zgłoszenia Guhr, Ostrów. Pzn. ng 5 242
26. ROZRYWKA
Uczelnia kroju zycia, robót ręcznych - wszelkie prace kobiecych opłata najniższa. Maria Magdalena i mieszkanie 7. zdg 68 501
Miły wieczór spędzić „Londyńskiej” Masztalarska 3. Koncert artystyczny. zdg 70 122
Kino „Odeon” wszyscy podziwiają precudna Liliana Harvey w swej najnowszej kreacji w filmie „Precz z miłością”. Początek seansów 4.30, ostatni 9.15 zdg 70 139
Kino Wilsona, Lazarz Frankenstein Karloff. zdg 70 145
27. SZUKA PRACY
Osoba młoda z dobre rodziny zajmie się domem samotnej osoby, najchętniej lekarza, adwokata lub tp. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 018
Rutynowany gorzełnik z długoletnią praktyką od zaraz. Zgłoszenia Kasperski, Pniewy, Wroniecka. dg 1564
Szofer kawaler, dwa lata praktyki szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 363
Ekspedjent z branzu blawatniczo-konfekcyjnej, pierwszorzędna siła poszukuje posady. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 69 457
Sierota lat 26, z dobrej rodziny z braku egzystencji szuka zajęcia u starszej pani lub do dzieci Oferty Kurjer Pozn. zdg 1560
Chemik dyplomowany profesor szuka zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 484

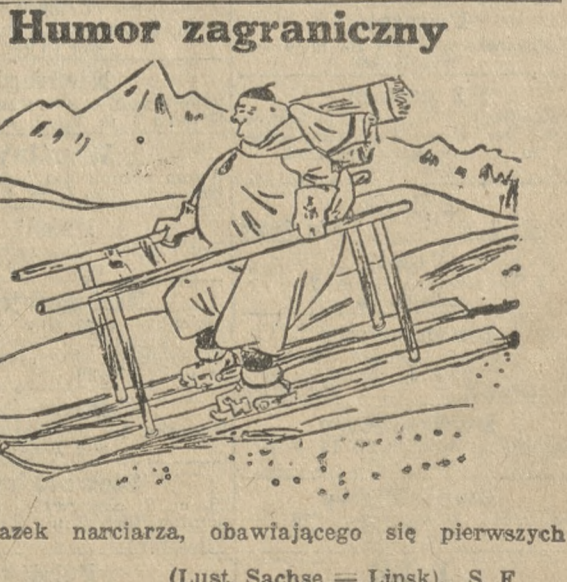
Gospodyni - kucharka osoba inteligentna, zaufana poszukuje posady od 1 10 do samodzielnego prowadzenia domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 777
Biuralistka pisaćca biegła na maszynie szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 776
Gospodyni - kucharka szuka posady zaraz na majątku lub Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 833
Dziewczyna do dzieci i lekkich prac domowych poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 843
Bielizniarka poszukuje posady. - Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 853
Pomocnik do skladu żelaza z dobrej świadectwami poszukuje posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 858
Pomocnik kaucja 1000 - branzu kolonialno-delicatosewej poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 859
Korespondentka polsko-niemiecka pisze biegle na maszynie zna księgowość, poszukuje posady. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 864
Dziewczyna chętna, uczciwa poszukuje posady w miejscu z gotowaniem 1 lub 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 812
Fryzjerka poleca sie w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 814
Ekspedjentka z branzu artykułów męskich towarów krótkich szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 865
Poszukuję posady gotowaniem lub bez. - Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 868
Dziewczyna 23-letnia, młda, czysta przedewszystkiem sumienna z dosem poleceniem, z gotowaniem poszukuje posady od 15. 10. do samotnej osoby lub do bezdzietnego państwa Oferty prosze Kurjer Pozn. zdg 69 874
Panienska inteligentna przyjmie posade do wszelkich prac domowych od 1. 10. 33. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 880
Pani z dobrej rodziny, wiek średni, pracowita, doskonała gospodyni młodsza, wielka, ogrodniczka, korespondentka, wychowawczyni, znająca języki poszukuje posady. Miejscość obojętna. Referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 881
Palacz szuka pracy stróża nocnego, robotnika. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 886
Uczciwa posługaczka szuka posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 888
Dziewczyna uczciwa czysta z gotowaniem i doświadczeniami szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 804
Służąca cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady, długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 801
Cheap English conversation wanted - Inquiries to Kurjer Pozn. zdg 69 792
Ogrodnik - szkółkarz szofer 9 lat praktyki poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 788
Kucharka uczciwa polecona poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 787
Dziewczyna z dobrem gotowaniem poszukuje posady lub posługi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 786
Służąca do wszystkiego praniem szuka zaraz posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 785
Kuśnierka szyje nowe futra modernizuje podług najnowszych modeli szuka pracy poza dom Praca fachowa sumienna Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 902
Służąca dobrem gotowaniem świadectwami od 1. 10. do dobrego domu. Zgłoszenia piątek od 2-5 Pocha 41 mieszkanie 9. zdg 69 900
Młodsza dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 973
Posługaczka pilna, sumienna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 012
Szofer kawaler uczciwy, pracowity poszukuje posady prywatnej. Zgłoszenia Baranowski Fr. Młodsza, poczta. Bytów. pow. Szamotuły. zdg 69 828

Krawcowa poszukuje szycia Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 000
Dziewczyna przychodnia poszukuje posady od pierwszego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 945
Posługaczka uczciwa, czysta, poszukuje jakiegokolwiek posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 064
Młodsza gospodyni-kucharka poszukuje posady od listopada u jednej do dwóch osób, smacznie i oszczędnie gotuje, tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 063
Uczciwa pracza, poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 051
Rolniczej praktyki poszukuje student rolnictwa bez wynagrodzenia, ewentualnie opłaci utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 169
Polecam dobrą, pracowitą i bardzo uczciwą dziewczynę do wszystkiego zaraz. Strzelecka 31, m. 7, 5-8. zdg 70 167
Służąca z lepszymi świadectwami zna dobrą kuchnię szuka posady. - Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 70 022
Kelner lat 25, uczciwy, żonaty, frak i smoking do dyspozycji, siła pierwszorzędna poszukuje pracy. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 70 198
Gospoia szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 197
Biuralistka szuka posady, nensia 50 Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 114
Krawcowa pierwszorzędna szuka pracy do domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 113
Gospoia kucharka poszukuje posady od 1-ro. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 217
Dziewczyna do wszelkich prac domowych lub posadzi poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 188
Dziewczyna chętna i uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 056
Dziewczyna uczciwa, samodzielnie gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu do wszystkiego. Laskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 70 052
Panna krawcowa poszukuje posady za pokok. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 051
Gospoia poszukuje posady do samotnej osoby lub do dwoje osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 050
Panienska poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 041
Dziewczyna zdrowa, uczciwa, pracowita, dobre świadectwa poszukuje posady do wszystkiego od 1 października. Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 947
Służąca uczciwa z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 126
Dziewczyna uczciwa do wszystkiego z gotowaniem i szychem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 124
Książkowa maszynista szuka posady mies. wynagrodzeniem 60 Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 157
Młodsza pracowita, uczciwa poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 155
Bufetowa poszukuje posady do restauracji z małą kaucją. Okolica obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 146
Służąca gotowaniem samodzielnie szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 134
Panienska branzu piekarsko - cukierskiej, dzielna w ekspedycji, uczciwa, referencje dobre szuka posady. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 69 972
Dziewczyna starsza szuka posady ze samodzielnym gotowaniem do wszystkiego przy małej rodzinie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 967
Panienska inteligentna, kochająca dzieci, znająca szycie szuka posady. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 956
Dziewczyna z prowincji władająca dobrze po niemiecku do wszelkich prac domowych gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 034

Szofer - motocyklista absolwent szkoły handlowej z wojskową praktyką samochodową, praktyka biurowa poszukuje jakiegokolwiek posady. Na żądanie kaucja bankowa. Oferty Poste-Restante, Gnieszno dla J.P. zdg 69 830
Bufetowa rutynowana, młda, sumienna. - uczciwa szuka posady. Zgłoszenia Jankowska, Kraszewskiego 5-5. zdg 70 036
Wychowawczyni młda, inteligentna z rodziny urzędniczej, małopolanka, kilkuletnia praktyka bezwzględnie uczciwa, pracowita domatorka, bardzo dobre świadectwa, polecenia poszukuje posady do młodszych dzieci nuchętniej wieś zaraz, wymagania dwadzieścia miesięcznie. Zgłoszenia Ostrów, Pozn., Kościuski 6, m. 3, Ziuta M. dg 1576
Młodsza poszukuje posady do wszelkich prac domowych od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 70 098
Pracza szuka pracy 3- - dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 089
Kuśnierz inwalida wojezny poszukuje pracy, Wykonuje futra nowe damskie i męskie według najnowszych modeli lisy obsady mufki torebkowe, oraz wszelkie przeróbki i przełasonowania. Pracę wykonuje na życzenie na miejscu. - Ceny bardzo minimalne. Laskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Woj. Pozn. ul. Kozia 8, pokój 5, telefon 29-94. zdg 69 849/50
Laborant rentgenowski i sanitarjusz - inwalida wojenny z 2-letnią nauką i półroczną praktyką w Instytucie Radiologii Lekarskiej Uniwersytetu Pozn. poszukuje pracy. Laskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, ul. Kozia 8, pokój 5, telefon 29-94. zdg 70 153/4

28. WOLNEMIEJSCA
Wspólniczki do małej współpracy, skład 1000 zł gwarancja (zastaw). Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 779
Ekspedjentka energiczna, pilna z niemieckim oraz długoletnią praktyką branzu wyrobów skórzanych i parasolów potrzebna. Zgłoszenia z życiorysem, fotografia tylko piśmiennie do F-my W Czysty, Szkolna 11. zdg 69 773
Uczeń piekarski z prowincji może sie zgłosić. Chwałiszewo 29/30, Głęboki. zdg 69 770
Rysownik (czka) umiejący rysować zwierzęta historyj i do wykresów potrzebny. Oferty dołączeniem szkiców Kurjer Pozn. zdg 69 768
Fryzjerka dzielna zaraz potrzebna. Wroniecka 6 zdg 69 846
Posługaczka potrzebna, Błażeja Winklera 22, Łazarz. zdg 69 817
Potrzebuję samotną osobę zamłowaną zastępnia restauratorki centrum Stępnia Gotówka pożądaną na własny zakup towaru - Oferty Kurjer Pozn. zdg 69 908/9
Kucharka samodzielna do śniadani, Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 70 176
Inteligentna panna do trojga mniejszych dzieci, szychem. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 70 173
Młodsza panna do ekspedycji potrzebna, tylko branzu. Piekarnia-Cukiernia Marsz. Pocha 72. zdg 70 158
Fryzjer potrzebny. Graniczna 5, zdg 70 061

Malarza zdolnego polichromiste figur w młodszym wieku poszukuje Drukarnia i Księgarnia Sw. Wojciecha, Oddział Fabryka Sprzetów Kościelnych, Poznań, Al. Marcinowska nr 22. zdg 69 879
Silna uczennica potrzebna zaraz. Warszawa Prahna, Długa 3. zdg 69 960
Posługaczka zaraz potrzebna Strusia 11, m. 5 zdg 69 948
Kuśnierz potrzebny Pracownia Futur - Nowy Rynek 5. zdg 70 007
Ekspedjentka dzielna do skladu blawatów i konfekcji potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 70 104
Fryzjerka pierwszorzędna, wodna ondulacja, manikure zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 101
Pomocnik krawiecki w dom. Strzyżowa, Marcina 43. zdg 70 100
Posada zajęta za zgłoszenia dziękuję, J. Durski nast. L. Wybierski, Jutrosin. zdg 70 085
Służąca do wszystkiego, Piekary 24, m. 2. zdg 69 990
Marszantka potrzebna kapelusze damskie. - Wodna 23 zdg 69 948
Akwizytorów zdolnych, uczciwych i wytrwałych poszukuje się. Proszę zgłaszać sie osobiscie do Polskiego Biura Reklam „Merkury”, - Plac Działowy 6, codziennie między 10-11. Telefon 3162.
Damy zatrudnienie pewne z dobrym zarobkiem. Miejscość zamieszkania obojętna. Nie wahać się. Czas to pieniądz. Na odpowiedź dołączyć znaczek pocztowy. F-ma „Eldorado”, Tarnowskie Góry, Skrytka pocztowa 31. ng 5 608
Fryzjerski pomocnik, młodszy, potrzebny. - Adres Kurjer Pozn. zdg 70 172
Młodsza ekspedjentka rzeźnicza potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 170
Panienska do pomocy w lekcjach i towarzysztwa od godziny 2-6 dla dziewczynki 4 wstepna potrzebna. Zyciorys, pretensje Kurjer Pozn. zdg 70 168
Dziewczę po szkole przychodnie dziecko potrzebne. Grotzgera 2, mieszkanie 1. zdg 70 209
Posada woźnego, inkasenta zaraz ze zlozeniem 800. Oferty Kurjer Pozn. zdg 70 204
Dziewczyna młodsza gotowaniem Kramarska 19/20 - 9 zdg 70 121
Uczennice do krawieczyny mogą sie zgłosic. Niegolewskich 3, mieszka. ng 1. zdg 70 112
Starszy kupiec, restaurator, posiadający większa gotówkę jako kaucje może sie zlozić celem objęcia bufetu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 69 243
Dziewczę przychodnie do dzieci od zaraz. Kreta 24, m. 7. dg 1578
Wyroby złote, srebrne na raty, Akwizytorzy wszędzie poszukiwani. Zarobek 300 złotych miesięcznie. - „Eternitas”, Warszawa, Hortensja 6. ng 5 606
Panowie panie do sprzedaży tylko po składach artykułu codziennej potrzeby. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 69 808/9

Wynalazek narciarza, obawiającego się pierwszych kroków. (Lust. Sachse - Lipsk). S. F.

Przedpłata na miesiąc październik 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoczęściowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. - P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie 4-zwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroza; Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowe) - słowo nagłówkowe (tluste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.